

OSHO

INTUÍCIÓ

A LOGIKÁN TÚLI MEGISMERÉS

ÉDESVÍZ KIADÓ

INTUÍCIÓ

A szerzőnek az Édesvíz Kiadónál megjelent művei

Intimitás, 2004

Bátorság, 2004

Osho mindennapra, 2004

Kreativitás, 2005

Éberség, 2005

Szexügyek, 2005

OSHO

Intuíció

A logikán túli megismerés

ÉDESVÍZ KIADÓ
BUDAPEST, 2006

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Osho / *Intuition: Knowing Beyond Logic*
St. Martin's Griffin, 2001

Fordította
Kovács Ivett

Szerkesztette
Zsolnai Margit

Copyright © Osho International Foundation, Svájc, 2001
Hungarian translation © Kovács Ivett, 2006
Hungarian edition © Neemtree Corporation AG., 2006
Cover design © Neemtree Corporation AG., 2006

www.osho.com

OSHO az Osho International Foundation által bejegyzett
védjegy, használata engedélyezve.

*A könyv tartalma Osho előadás-sorozatának szerkesztett
változata. **OSHO** minden előadása teljes egészében kiadásra
került könyv formájában, s az eredeti audiofelvételek is
elérhetők. A hangfelvételek és a teljes írásos archívum elérhető
az Osho Library internetes oldalán: www.osho.com*

Minden jog fenntartva.

A könyv – a kiadó írásos jóváhagyása nélkül – sem egészében,
sem részleteiben nem sokszorosítható vagy közzölhető, semmilyen
formában és értelemben, elektronikus vagy mechanikus módon,
beleértve a nyilvános előadást vagy tanfolyamot,
a hangoskönyvet, bármilyen internetes közzélést, a fénymásolást,
a rögzítést vagy az információörögzítés bármely formáját.

ÉDESVÍZ KIADÓ, BUDAPEST
Felelős kiadó Novák András igazgató
Főszerkesztő Molnár Eszter
Műszaki vezető Erdélyi Anna
Tipográfia TypoStúdió Kkt.
Borítót készítette El Greco Kft.
Nyomta Alföldi Nyomda Rt., Debrecen
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

ISBN 963 528 885 9

TARTALOM

ELŐSZÓ	7
TÉRKÉPEK	16
Fej, szív és legbenső lény	16
Múlt, jelen és jövő	22
A létra három foka	32
A MEGISMERÉS HATÁRAI	60
Tudás	60
Intellektus	75
Képzelet	80
Politika	95
STRATÉGIÁK	122
Hámozd le a hagymát!	122
Működj a femininből!	147
Mozdulj a gondolkodástól az érzés felé!	175
Lazíts!	189
Találd meg a belső vezetőt!	194
Legyen a boldogság az ismerv!	203
A költészetre hajts!	206
UTÓSZÓ	217
Célpont nélkül	217
A SZERZŐRŐL	222

Előszó

Az intuíciónak nincsen tudományos magyarázata, hiszen maga a jelenség is tudománytalan és irracionális; helyesen: az intuíció jelensége irracionális. Úgy tűnik, nyelvtanilag rendben van a kérdés: „Megmagyarázható-e az intuíció?” Ez azonban azt jelenti: „Leegyszerűsíthető-e az intuíció az intellektus szintjére?” Mert az intuíció olyasvalami, ami már túl van az intellektus határán, ami nem része az intellektusnak, ami olyan helyről érkezik, ahol az intellektus teljesen öntudatlan. Ezért az intellektus *érzi*, de megmagyarázni nem tudja.

Érezhető az intuíció ugrása, mert van egy hézag. Az intuíciót érezheti az intellektus – érzékelhető, hogy valami történt –, de nem megmagyarázható, mert a magyarázathoz okságra van szükség. A magyarázat annyit jelent, mint megválaszolni a kérdést, hogy honnan jön, miért jön, mi az oka. És mivel valahonnan máshonnan érkezik, nem magából az intellektusból – tehát nincsen intellektuális oka. Nincs indok, nincs kapcsolat, nincs folytonosság az intellektuson belül.

Az intuíció a történések egy más tartománya, ami egyáltalán nem áll kapcsolatban az intellektussal, bár fel tudja ismerni azt. Elengedhetetlen annak megértése, hogy egy magasabb valóság képes fel-

fogni egy alacsonyabb valóságot – de az alacsonyabb nem tudja felfogni a magasabbat. Tehát az intuíció felfoghatja az intellektust, mert felsőbbrendű, de az intellektus nem foghatja fel az intuíciót, mert alacsonyabb rendű.

Éppen úgy, ahogyan az elméd fel tudja fogni a testedet, de a tested nem tudja felfogni az elmédet. Legbensőbb lényed fel tudja fogni az elmét, de az elme nem tudja felfogni legbensőbb lényedet. Ezért van az, hogy ha legbensőbb lényedbe indulsz, el kell különítened magadat a testedtől és az elmédől egyaránt. Ezek képtelenek egy felsőbbrendű jelenség felismerésére.

Ahogy elindulsz befelé, egy magasabb valóságba, el kell hagynod a történések alacsonyabb világát. Az alacsonyabban nincs magyarázat a felsőbbre, mert nem léteznek benne a magyarázat terminusai; értelmetlenek.

Ha úgy érzed, hogy amit az intellektus nem tud megmagyarázni, az nem létezik, akkor te „nem hívó” vagy. Akkor nem engeded magadhoz a rejtélyeket, akkor nem engeded, hogy az intuíció beszéljen hozzád.

Az intellektus azonban érezheti a hézagot, tudhat a hézagról. Megérezheti, hogy „olyasvalami történt, ami rajtam túl esik”. Ha ennyit megtesz, máris nagyon sokat tett.

Az intellektus azonban el is hátríthatja a történeteket. Erre mondják, hogy valakinek vagy van hite, vagy nincs. Ha úgy érzed, hogy amit az intellektus nem tud megmagyarázni, az nem létezik, akkor te „nem hívó” vagy. Akkor az intellektus alacsonyabb létezésé-

ben működsz tovább, hozzá vagy kötve. Akkor nem engeded magadhoz a rejtélyeket, akkor nem enged, hogy az intuíció beszéljen hozzád.

Ilyenek a racionalisták. A racionalista még azt sem veszi észre, hogy valami a túlnanról érkezett. Ha racionálisan neveltek, nem engedsz magadhoz semmi felsőbbrendűt; tagadni fogod, azt mondd: „Ez lehetetlen. Bizonyára csak én képzelem; biztosan álmodom. Mindaddig, amíg nem tudom racionálisan bizonyítani, nem fogadom el.” A racionális elme bezárul, bezárul a józan ész határai közé, ahova az intuíció nem hatolhat be.

Használhatod azonban az intellektust anélkül is, hogy bezárulnál. Akkor a józan ész eszközként használod, és nyitott maradsz. Fogékony vagy a felsőbb iránt; fogékony vagy, ha valami érkezik. Akkor segítségként használhatod az intellektusodat, amely észlelni tudja, hogy „olyasvalami történt, ami rajtam túl van”. Segíthet megértened ezt a hézagot.

Ezenkívül az intellektust használhatod kifejezésre is – nem magyarázatra, hanem kifejezésre. Egy buddha nem „magyaráz” semmit. Kifejező, de nem magyarázó. Az összes upanisad kifejező, magyarázatok nélkül. Azt mondják: „Ez ilyen, ez így van; ez történik. Ha akarsz, lépj be. Ne álldogálj kívül; lehetetlenség magyarázatot adni belülről kifelé. Inkább gyere be – válj bennfentessé.”

Még ha belépsz is, a dolgokról nem kapsz magyarázatot; megismered, és érezni fogod őket. Az intellektus megpróbálkozhat a megértésükkel, de elke-

rülhetetlenül kudarcra van ítélve. A felsőbbet nem lehet leegyszerűsíteni az alacsonyabb szintjére.

Az intuíció jármű nélkül utazik – ezért szökkenés ez; ezért ugrás. Szökkenés egyik pontból egy másik pontba, amelyek között nincsen kapcsolat. Ha egymást követő lépésekkel jövök el hozzád, az nem ugrás. Csak ha egyetlen lépés nélkül érek el hozzád, az az ugrás. És a *valódi* ugrás még mélyebb. Azt jelenti, hogy valami létezik A pontban, azután létezik B pontban, a kettő között pedig nem létezik. Ez a valódi ugrás.

Az intuíció egy ugrás – nem olyasvalami, ami eljön hozzád lépésekkel. Olyasvalami, ami megtörténik veled, nem pedig eljön hozzád. Valami történik veled, bármiféle okság, bármiféle forrás nélkül. Ez a hirtelen történés az intuíció. Ha nem lenne hirtelen, ha nem nélkülözné teljesen a kapcsolatot a korábban történetekkel, akkor a józan ész felfedezné az utat. Időbe telne, de elvégezhető lenne. A józan ész képes lenne megismerni, megérteni és irányítani. Akkor egy nap kifejlesztenék az eszközt – akárcsak a rádiót vagy a tévét –, amellyel az intuíciót fogni lehet.

Ha az intuíció sugarakon vagy hullámokon keresztül érkezne, akkor készíthetnénk olyan eszközt, amellyel fogni lehetne. De nincsen olyan eszköz, amely fogni tudja az intuíciót, mert az nem hullámjelenség. Egyáltalán nem is jelenség; csupán egy ugrás: a semmitől legbensőbb lényünkhöz.

Az intuíció mindössze ennyit jelent – ezért tagadja a józan ész. Azért tagadja, mert képtelen talál-

kozni vele. A józan ész csak olyan jelenséggel tud találkozni, amely felosztható okra és okozatra.

A józan ész szerint a létezésnek két tartománya van: az ismert és az ismeretlen. Az ismeretlen azt jelenti, hogy most még nem ismert, de egy napon az lesz. A miszticizmus azonban azt mondja, hogy három tartomány van: az ismert, az ismeretlen és a megismerhetetlen. A megismerhetetlen alatt a misztika azt érti, hogy soha nem válhat ismertté.

Az intellektus az ismerttel és az ismeretlennel foglalkozik, a megismerhetetlennel nem. Az intuíció dolgozik a megismerhetetlennel, azzal, amit nem lehet megismerni. Nem csupán idő kérdése, hogy megismerjük – a megismerhetetlenség lényegi tulajdonsága. Nem arról van szó, hogy a műszereid nem elég érzékenyek, hogy a logikád nem elég naprakész, vagy a matematikád primitív – nem erről van szó. A megismerhetetlen tartomány lényegi tulajdonsága a megismerhetetlenség; mindig is ismeretlenként létezik majd.

Ez az intuíció tartománya.

Amikor a megismerhetetlenből valami az ismertbe érkezik, az egy ugrás – nincs kapcsolat, nincs átjáró, nincs lépegetés egyik pontból a másikba. De ez felfoghatatlannak tűnik, ezért amikor azt mondom, hogy megérezheted, de nem értheted meg – amikor ilyesmiket mondok, nagyon jól tudom, hogy képtelenségeket beszélek. A „képtelenség” mindössze azt jelenti, hogy az érzékeinken keresztül nem érthető meg. Mert az elme is egy érzék, a legkifinomultabb.

Az intellektus az ismerttel és az ismeretlennel foglalkozik, a megismerhetetlennel nem. Az intuíció dolgozik a megismerhetetlennel, azzal, amit nem lehet megismerni.

Azért lehetséges az intuíció, *mert ott a megismerhetetlen*. A tudomány tagadja az isteni létezését, mert azt mondja: „Egyetlen felosztás van: ismert és ismeretlen. Ha van Isten, fel fogjuk fedezni laboratóriumi eljárásokkal. Ha létezik, a tudomány fel fogja fedezni.”

A misztika azonban azt mondja: „Bármit teszel, a létezés alapjainak legmélyén valami megismerhetetlen, rejtély marad.” Azt gondolom, ha a misztikusoknak nincs

igazuk, akkor a tudomány el fogja pusztítani az élet minden értelmét. Ha nincs rejtély, az élet minden értelme elpusztul, és minden szépség elpusztul.

A megismerhetetlen a szépség, az értelem, a vágyakozás, a cél. A megismerhetetlen miatt van értelme az életnek. Ha minden ismert, akkor minden

színtelen. Meg fogod unni, megeléged.

Az ismeretlen a titok: maga az élet.

Én azt mondom:

A józan ész az ismeretlen megismerésére irányuló erőfeszítés, az intuíció pedig a megismerhetetlen megtörténe. A megismerhetetlenbe be lehet hatolni, de megmagyarázni nem lehet.

Az érzés lehetséges, a magyarázat nem az. Minél erősebben próbálsz megmagyarázni, annál jobban bezárulsz, ezért ne is próbáld. Hagyd, hogy a józan ész a saját területén munkálkodjon, de mindig emlékezz rá, hogy vannak mélyebb tartományok. Vannak mélyebb indokok, amelyek nem megérthetők. És vannak felsőbb indokok, amelyeket a józan ész fel nem foghat.

A megismerhetetlen miatt van értelme az életnek. Ha minden ismert, akkor minden színtelen. Meg fogod unni, megeléged.

*A józan ész az ismeretlen megismerésére irányuló
erőfeszítés,
az intuíció pedig a megismerhetetlen
megtörténe.*

*A megismerhetetlenbe be lehet hatolni,
de megmagyarázni nem lehet.*

*Az érzés lehetséges,
a magyarázat nem az.*

Térképek

*Amikor a test spontán működik,
azt nevezik ösztönnek.*

*Amikor a lélek spontán működik,
azt nevezik intuíciónak.*

Hasonlóak, mégis távol esnek egymástól.

*Az ösztön a testé: durva;
az intuíció pedig a léleké: finom.*

*És a kettő közt ott az elme, a szakértő,
amely sosem működik spontán.*

Az elme tudást jelent.

A tudás sosem lehet spontán.

*Az ösztön mélyebb az intellektusnál,
az intuíció felsőbbrendű az intellektusnál.*

Mindkettő túl van az intellektuson, és mindkettő jó.

FEJ, SZÍV ÉS LEGBENSŐ LÉNY

Az egyén valódi részekre osztható – mindössze a megértés céljából; máskülönben nincs benne felosztás. Egyetlen egység, teljes egész: a fej, a szív és a legbenső lény.

Az intellektus a fej működése, az ösztön a test működése, az intuíció pedig a szív működése. És e

három mögött ott a legbenső lény, amelynek egyetlen tulajdonsága a tanúság.

A fej csupán gondolkodik, ezért nem jut soha semmilyen következtetésre. Szóbeli, nyelvi, logikus, de minthogy nincsenek gyökerei a valóságban, a több ezer évnyi filozófiai gondolkodás nem adott nekünk egyetlen következtetést sem. A filozófia a hiábavalóság legnagyobb gyakorlata. Az intellektus nagyon ügyesen gyárt kérdéseket, azután válaszokat, majd azokból a válaszokból további kérdéseket és további válaszokat. Palotákat épít szavakból, elméletrendszereket gyárt, de mind-mind csupán üres fecsegés.

A test nem építhet az intellektusra, mert a testnek élnie kell. Ezért van a test összes lényegi funkciója az ösztön kezében: például a légzés, a szívdobogás, az emésztés, a vérkeringés. Ezer és egy folyamat zajlik a testedben, amelyekben semmilyen szereped nincsen. És nagyon jó, hogy a természet saját bölcsességet adott a testnek. Máskülönben, ha az intellektusodnak kellene gondoskodnia a testedről, ellehetetlenülne az élet. Mert olykor talán megfedkezne a légzésről. Például éjszaka hogyan lélegeznél, amikor alszol? Már így is annyira lefoglalnak a gondolatok. Ebben a zűrzavarban ki fog gondoskodni a vérkeringésedről, hogy vajon éppen megfelelő mennyiségű oxigén jut-e el a sejtekhez? Vajon az elfogyasztott étel szétválasztódik-e alapvető alkotóelemeire, és azok az alkotóelemek eljutnak-e oda, ahol szükség van rájuk? És ezt az egész, mérhetetlenül nagy munkát az ösztön végzi el. Rád nincsen

szükség hozzá. Kómába eshetsz, a test akkor is végzi tovább a munkáját.

A természet a tested minden lényegi funkcióját az ösztönnek adta, és meghagyott mindent, ami az életednek értelmet ad... hiszen annak, hogy pusztán létezz, hogy pusztán életben maradj, nincs értelme. Hogy értelme legyen az életednek, ezért a létezés intuíciót adott a szívednek. Az intuícióból születik

Az intellektusnak
megvan a maga
haszna,
de valamilyen
balszerencse folytán
egész lényed ura lett.
Ez pedig hatalmas
bajokat szül
a világban.

a művészet, az esztétika, a szeretet, a barátság lehetősége – a kreativitás minden formája intuitív.

A piacnak azonban nincs szüksége az intuícióra. Az nem foglalkozik szeretettel, érzékenységgel; szilárd és világi dolgokkal kereskedik. Itt lép működésbe az intellektusod, legfelszínebb részed. Az intellektus a világi életben szükséges, a többi ember kö-

zött – a piacon, a világban – ez tesz képessé a működésre. A matematikát, a földrajzot, a történelmet, a kémiát, minden tudományt és minden technológiát az intellektusod teremtett. A logikád és a geometriád hasznos, de az intellektus vak. Egyre csak teremti tovább a dolgokat, de nem tudja, vajon rombolásra vagy teremtésre használják-e azokat. Ha lesz, az atomháború intellektus által teremtett háború lesz.

Az intellektusnak megvan a maga haszna, de valamilyen balszerencse folytán egész lényed ura lett. Ez pedig hatalmas bajokat szül a világban.

Az úr, a mester ott rejtőzik e hármas – a test, az elme és a szív – mögött. A mester e hármas mögött rejtőzik – ez a legbenső lényed. Te azonban sosem mérsz befelé; minden utad kifelé vezet, minden érzéked kifelé irányul. Minden eredményed kint van, a világban.

Az intellektus hasznos a világban, ezért minden oktatási rendszer arra irányuló technika, hogy elkerüld a szívet, és az energiát közvetlenül a fejbe irányítsd. A szív problémákat gyárthat a fej számára – a szív mit sem tud a logikáról. A szívnek teljesen eltérő működési központja van: ez az intuíció. Ismeri a szeretetet, de a szeretet haszontalan árucikk a világban. Ismeri a szépséget, de mihez kezdesz a szépséggel a piacon?

A szív emberei – a festők, a költők, a zenészek, a táncosok, a színészek – mind irracionálisak. Csodálatos szépséget teremtenek, nagyszerű szeretők, de egyáltalán nem illenek bele egy olyan társadalomba, amelyet a fej irányít. Társadalmad szinte kiteszítottnak tekinti a művészeket, kis-sé örültnek, tébolyodottnak. Senki sem akarja, hogy a gyermeke zenész, festő vagy táncos legyen. Mindenki orvost, mérnököt, tudóst akar csinálni belőle, mert ezek a szakmák kifizetődők. A festészet, a költészet, a tánc veszélyes, kockázatos – megeshet, hogy koldusként végzed, az utcán furulyázva.

Senki sem akarja,
hogy a gyermeke
zenész, festő vagy
táncos legyen.
Mindenki orvost,
mérnököt, tudóst
akar csinálni belőle,
mert ezek a szakmák
kifizetődők.

A szív megtagadottá vált – és ha már itt tartunk, érdemes megjegyezni, hogy a szív megtagadása egyúttal a nő megtagadása is. Mindaddig, amíg a szív nem lesz elfogadott, a nő sem lehet az. Mindaddig, amíg a szívnek nincs ugyanolyan lehetősége a fejlődésre, mint a fejnek, a nő nem szabadulhat fel. A nő a szív, a férfi a fej. A kettő közti különbség egyértelmű.

Az ösztönt a természet a saját kezébe helyezte. Így mindannyiszor, ha szembeszállsz az ösztönnel, perverziókat teremtesz. Minden vallás ezt teszi; minden vallás szembeszáll a testtel – pedig a test tökéletesen ártatlan, soha semmi rosszat nem tett. Ha elfogadod a testet a maga abszolút természetességében, az nagy segítségedre lesz. Segíteni fogja a szívedet, táplálni fogja a szívedet. Ki-

élesíti az intelligenciádat, mert az intellektus tápláléka a testből érkezik, a szív tápláléka a testből érkezik. És ha a fejed, a szíved és a tested összhangba kerül, akkor a világ legkönnyebb dolga lesz megtalálni legbenső lényedet. Minthogy azonban konfliktusban vannak egymással, egész életed elfecsérlődik ebben az ösztön, intellektus és intuíció közötti konfliktusban.

A bölcs ember harmóniát terem a fej, a szív és a test között. Ebben a harmóniában feltárul az

Én nem ellenzek semmit. Csupán a diszharmóniát ellenzem, és minthogy a fejed hozza létre a legdiszharmónikusabb helyzetet, azt akarom, hogy helyezd a fejedet a saját helyére. A fej szolga, nem pedig úr.

egyén életének forrása, a legbenső középpont: a lélek. És ez a létező legnagyobb eksztázis – nem csupán az emberi lények számára, de ebben az egész világegyetemben nem létezik nagyobb.

Én nem ellenzek semmit. Csupán a diszharmóniát ellenzem, és minthogy a fejed hozza létre a legdiszharmónikusabb helyzetet, azt akarom, hogy helyezd a fejedet a saját helyére. A fej szolga, nem pedig úr. Szolgaként nagyszerű és hasznos.

Egy dublini tejesember – végezve a kiszállításokkal – megállítja a lovát és a taligáját egy kocsmá előtt, és bemegy egy italra. Ahogy egy órával később felfrissülve kijön, látja, hogy a lóvilágoszöldre van festve. Dühösen visszacsörtet a kocsmába, és megkérdezi:

– Melyikőtök festette be zöldre a lovamat?

Egy kétméteres ír óriás feláll, és fölénnyel nyosulva feleli:

– Én. Valami nem tetszik?

A tejesember kényszeredetten elvigyorgdik, majd kiböki:

– Csak azért jöttem, hogy szóljak, az első réteg megszáradt.

Az intellektus nagy segítség. Akadnak helyzetek, amikor szükséged van az intellektusodra – de csupán szolgaként, nem mesterként.

MÚLT, JELEN ÉS JÖVŐ

Van múltad, van jelened és van jövőd. Az ösztön állati múltadhoz tartozik. Nagyon régi, szilárd; évmilliók öröksége. És amikor azt mondom, hogy *állati*, azzal nem elítélem. Az *állat* szóhoz minden vallás papjai valamiféle negatív ítéletet társítanak – én azonban egyszerűen egy tényt közlök, a legcsekélyebb elítélés nélkül. Múltunk állati múlt volt. Mindenfajta állaton keresztülmentünk; halból emberre fejlődünk, minden állatfajtán keresztülhaladva. Hosszú, hosszú utazást tettünk, amíg elérkeztünk az emberiséghez.

Az intellektus emberi. Ez a jelenünk. Az intellektuson keresztül működünk. Minden tudományunk, minden üzleti vállalkozásunk, minden szakmánk, ami csak a világban zajlik – a politikánk, a vallásunk, a filozófiánk –, mind az intellektuson alapul. Az intellektus emberi.

Az ösztön szinte tévedhetetlen, mert annyira régi, annyira érett, annyira kiforrott. A szemed pislog – te csinálod? Magától teszi: ez az ösztön. A szíved ver, lélegzed ki-be jár; nem az intellektusod feladata gondoskodni az életnek ezekről a lényegi dolgairól. Az ösztön kezében vannak, mert az ösztön abszolút tévedhetetlen. Sosem felejt el semmit.

A szíved ver,
lélegzed ki-be jár;
nem az intellektusod
feladata
gondoskodni
az életnek ezekről
a lényegi dolgairól.
Az ösztön kezében
vannak, mert az
ösztön abszolút
tévedhetetlen.
Sosem felejt el
semmit.

az ösztön abszolút tévedhetetlen. Sosem felejt el lélegezni, sosem felejt el semmit.

Az intellektus esendő, mert új, nemrégén érkezett. Csupán sötétben tapogatózik, még azt próbálja kitalálni, mi is ő, és hová tartozik. És mivel nincsenek gyökerei a tapasztalatban, a tapasztalatot meggyőződésekkel, filozófiákkal, ideológiákkal helyettesíti. Ezek kerülnek az intellektus fókuszába. Ezek azonban esendőek, mert mindet ember készítette – valami ügyes fickó gyártotta őket. És nem alkalmazhatóak minden helyzetben. Az egyik szituációban talán jók, egy másikban esetleg nem. Az intellektus azonban vak, nem tudja, hogyan bánjon az újjal. Mindig a régi válaszokat hozza elő az új kérdésekre.

Paddy és Sean a bordélyházzal szemben üldögélnek Dublinban, a katolikus hit erényeit taglalva. Egyszer csak Gideon Greenberg, a helyi rabbi közeli a bordélyház ajtajához, körülnéz, majd felsiet a lépcsőn.

– Láttad ezt? – kiáltja Paddy. – Örülök neki, hogy katolikus vagyok.

Tíz perccel később az anglikán pap érkezik az ajtóhoz, gyorsan körülpillant, azután felrohan a lépcsőn.

– Még egy álszent – jegyzi meg Paddy nevetve. – Hála istennek, hogy én katolikus vagyok.

Az intellektus vak,
nem tudja, hogyan
bánjon az újjal.
Mindig a régi
válaszokat hozza elő
az új kérdésekre.

Néhány perccel később Sean megböki Paddyt, és azt mondja:

– Odanézz, öregem! O'Murphy atya tart errefelé.

A két férfi döbrent csendben figyeli, ahogy a katolikus pap eltűnik a bordélyba vezető lépcsőn. Paddy hirtelen felpattan, keresztet vet, és rákiált Seanra:

– Nincs benned semmi tisztelet? Állj fel, és vedd le a kalapod! Biztosan halott van a házban!

Az intellektus előítéleteken keresztül él; sosem igazságos. Természeténél fogva képtelen rá, mert nincs tapasztalata. Az ösztön mindig igazságos, és pontosan a természetes utat mutatja meg, az ellazult utat, azt, amelyet a világegyetem követ. Különös módon azonban minden vallás elítéli az ösztönt, és az intellektust dicsőíti.

Persze ha mindenki az ösztönt követi, nincs szükség semmilyen vallásra, semmilyen Istenre, semmilyen papra. Az állatoknak nincs szükségük Istenre, ők tökéletesen boldogok – nem látom, hogy hiányolnák Istent. Egyetlen állat, egyetlen madár, egyetlen fa sem hiányolja Istent. Mindannyian élvezik az életet a maga tökéletes szépségében és egyszerűségében, nem félnek a Pokoltól, nem sóvárognak a Mennyszágra, nem gyártanak filozófiai különbségtételeket. Nincsenek katolikus oroszánok, nincsenek protestáns vagy hindu oroszánok.

Bizonyára az egész létezés az emberen nevet, azon, hogy mi történt az emberi lényekkel. Ha a madarak tudnak vallások és templomok, mecsetek és szentélyek nélkül élni, az emberek miért nem? A madarak sosem vívnak vallásháborúkat; ahogyan a fák sem. De te mohamedán vagy, én pedig hindu, és képtelenek vagyunk együtt élni – vagy áttérsz az én vallásomra, vagy készülj fel: azonnal a Mennyszágba küldelek!

Ha az ösztönt dicsőítenék, ezeknek a vallásoknak nem lenne többé értelmük, nem lenne indok a létezésükre, ezért az intellektust dicsőítik.

A harmadik dolog pedig, ami a jövőd: az intuíció. Tehát ezt a három szót kell megértened.

Az ösztön fizikai – ez a múltad; évmilliók tapasztalatán alapul, tévedhetetlen, sosem hibázik, és csodákat tesz benned, amelyeknek még csak tudatában sem vagy. Hogyan válik az ételed vérré? Hogyan működik folyamatosan a légzésed még alvás közben is? Hogyan választja szét a tested az oxigént és a nitrogént? Hogyan adja meg benned a természet ösztönös világa tested minden részének azt, amire szüksége van? Mennyi oxigénre van szüksége az elmének a működéshez? A vér a pontos mennyiséget szállítja mindenhová a testbe, szétszítja a friss oxigént, elviszi a régi, használt, halott sejteket, újakra cseréli őket, és visszaviszi azokra a helyekre, ahol hasznosításra kerülnek.

A tudósok azt mondják, hogy mindarra, amit az ösztön tesz az emberért, mi még nem vagyunk képesek. És egy apró testben annyi sok csodát tesz az

ösztön! Ha egy nap a tudomány el akarná végezni egyetlen emberi test munkáját, legalább egy négyzetmérföldnyi gyárra lenne szükség egyetlen emberi lényhez. Mérhetetlen gépezetre. És még az sem lenne tévedhetetlen: a gépek eltörhetnek, leállhatnak, kimehet az áram. Az ösztön azonban folyamatosan – hetven évig, sőt némelyeknél száz évig – tökéletesen működik. Sosem megy ki az áram. Egyetlen hibát sem követ el; minden terv szerint halad, és a terv ott van tested minden sejtjében. Azon a napon, amikor olvasni tudjuk majd az emberi sejtek kódját, képesek leszünk mindent megjósolni egy gyermekről már a születése előtt, még azelőtt, hogy az anya méhébe kerülne. A szülők sejtjeiben ott a program, amely tartalmazza megélhető életkorodat, egészségedet, leendő betegségeidet, képességeidet, intelligenciádat, adottságaidat, az egész sorsodat.

Az ösztönhöz hasonlóan, legbenső lényed másik pólusán – az elmén túl, amely az intellektus világa – található az intuíció.

Az intuíció a meditáción keresztül nyitja meg kapuit. A meditáció nem más, mint kopogtatás az intuíció kapuján. Az intuíció is tökéletesen készen áll. Nem fejlődik, ezt is a létezéstől örökölted. Az intuíció a tudatosságod, legbenső lényed.

Az intellektus az elméd. Az ösztön a tested. És éppúgy, ahogy az ösztön tökéletesen működik a test tekintetében, az intuíció is tökéletesen működik a tudatosság tekintetében. Az intellektus a kettő között helyezkedik el – csupán egy átjáró, egy híd, amelyen keresztül kell haladni. Sokan vannak azon-

ban, sok millió ember, aki sosem megy át a hídon. Ott üldögélnek, és azt hiszik, hazaértek.

Az otthon a másik parton van, a hídon túl. A híd kapcsolja össze az ösztönt és az intuíciót. Minden rajtad áll. Nekiláthatsz házat építeni a hídon, de ez tévedés.

Az intellektus nem lesz az otthonod. Apró eszköz; mindössze arra szolgál, hogy az ösztöntől eljuss az intuícióhoz. Ezért csupán az nevezhető intelligensnek, aki a túlhaladásra használja az intellektusát.

Az intuíció egzisztenciális. Az ösztön természetes. Az intellektus csupán tapogatózás a sötétben. Minél távolabbra mész az intellektuson túlra, annál jobb; az intellektus akadályt jelenthet azoknak, akik úgy vélik, nincs mögötte semmi. Csodálatos átjáró lehet azonban mindazoknak, akik megértik, hogy nagyon sok minden van mögötte.

A tudomány leragadt az intellektusnál, ezért nem tud felfedezni semmit a tudatosságról. Az intellektus a felébredt intuíció nélkül az egyik legveszélyesebb dolog a világon. És mi az intellektus veszélyei közepette élünk, mert az intellektus óriási hatalmat adott a tudománynak. A hatalom pedig gyermekek kezében van, nem bölcs emberek kezében.

Az intuíció bölccsé teszi az embert – nevezheted megvilágosodásnak, felébredésnek; ezek mindössze a bölcsesség különbö-

A tudomány leragadt az intellektusnál, ezért nem tud felfedezni semmit a tudatosságról. Az intellektus a felébredt intuíció nélkül az egyik legveszélyesebb dolog a világon.

zó elnevezései. Csupán a bölcsesség kezében válhat az intellektus csodálatos szolgává.

Az ösztön és az intuíció tökéletesen jól működik együtt – az egyik fizikai, a másik spirituális szinten. Az emberiség minden problémája abban rejlik, hogy megragad közepén, az elmében, az intellektusban. Ott boldogtalan vagy, szorongsz, szenvedsz, nem találsz értelmet, és mindenféle feszültségek gyötörnek, amelyekre sehol sem akad megoldás.

Az intellektus mindenből problémát gyárt, és egyáltalán nem ismer megoldásokat. Az ösztön sosem gyárt problémákat, és nincs szüksége megoldásokra; egyszerűen természetesen működik. Az intuíció szintiszta megoldás, nincsenek problémái. Az intellektus kizárólag probléma, nincsenek megoldásai.

Ha helyesen nézed a felosztást, könnyen megértheted: ha nem használhatod az ösztönt, meghalsz. És ha nem használhatod az intuíciót, nincs értelme az életednek – csak vonszolod magadat. Ez egyfajta vegetáció.

Az intuíció értelmet hoz, fényt, örömet, áldást. Az intuíció adja a létezés titkait; mérhetetlen csendet, derűt hoz, amelyet nem zavarhat meg semmi, és amelyet nem lehet elvenni tőled.

Ha az ösztön és az intellektus együtt működik, helyes célokra használhatod az intellektusodat. Máskülönben csupán eszközeid vannak, végpontjaid nincsenek. Az intellektus nem ismeri a végpont fogalmát. Emiatt alakult ki a mai helyzet a világban – a tudomány folyamatosan gyártja a gépeket, de

nem tudja, hogy miért. A politikusok pedig folyamatosan használják azokat, tudomást nem véve arról, hogy pusztítóak, hogy egy globális öngyilkosságot készítenek elő velük. A világnak egy hatalmas lázadásra van szüksége, amely túljuttatná az intellektuson – az intuíció csendjébe.

Magát az *intuíció* szót kell megérteni. A *tuíció* kívülről érkező tanítást, védelmet, pártfogást jelent, valaki tanít téged, a tutor. Az *intuíció* olyasvalami, ami a bensődben születik; a te képességed, ezért nevezik *intuíciónak*. A bölcsesség sosem kölcsönzött; amit kölcsönözni lehet, az sosem bölcsesség. Hacsak nincs meg a saját bölcsességed, a saját látásod, a saját tisztaságod, a saját szemed a látáshoz, nem leszel képes megérteni a létezés rejtélyét.

Ami engem illet, én maradéktalanul az ösztön pártján állok. Ne háborgasd!

Minden vallás arra tanít, hogy háborgasd. Mi más a böjt, mint az ösztön háborgatása? A tested éhes, és enni kér, te pedig éheztedet spirituális okokból. Különös fajta spiritualitás ragadta hatalmába lényedet. Inkább ostobaságnak kellene nevezni, nem pedig spiritualitásnak. Az ösztönöd vizet kér, szomjas; a testednek szüksége van vízre. A vallásaid azonban... A dzsainizmus még azt sem engedi, hogy este vizet igyál. Pedig ha a testet nézzük, az szomjas lehet, különösen nyáron egy olyan forró országban, mint In-

Ha az ösztön és az intellektus együtt működik, helyes célokra használhatod az intellektusodat. Máskülönben csupán eszközeid vannak, végpontjaid nincsenek.

dia – és a dzsainizmus hívei Indiában élnek. Gyermekek között gyakran volt büntudatom, mert vizet kellett lopnom éjszaka. Nem tudtam aludni anélkül, hogy legalább egyszer ne ittam volna éjszaka a forró nyarakon, de mindig úgy éreztem, hogy valami olyasmit teszek, amit nem lenne szabad: bünt követtek el. Különös és ostoba képzeteket kényszerítettek az emberekre.

Én az ösztön pártján állok. Az ösztön egyike azoknak a titkoknak, amelyeket fel akarok tárni előtted: ha maradéktalanul az ösztön pártján állsz, könnyen megtalálod az utat az intuíció felé. Mert a kettő ugyanaz, bár különböző szinten dolgoznak: az egyik materiális, a másik spirituális szinten. Ha ösztönös életedet tökéletes örömmel, minden büntudat nélkül elfogadod, az segít kinyitnod az intuíció kapuját – mert e kettő nem különbözik, csak a síkjaik különböznek. És ahogyan az ösztön csodálatosan, csendesen működik, teljesen zajtalanul, az intuíció is éppígy működik – sőt még csendesebben, még sokkal csodálatosabban.

Az intellektus zavaró. Tőlünk függ, hogy zavaró elemmé tesszük, vagy ugródeszkeként használjuk. Ha egy kőre bukkanasz az utcán, tekintheted akadálnak, vagy felléphetesz rá, hogy magasabbra juss. Azok, akikben igazi megértés van, az intellektust ugródeszkeként használják. A tömeg

Ha ösztönös életedet tökéletes örömmel, minden büntudat nélkül elfogadod, az segít kinyitnod az intuíció kapuját – mert e kettő nem különbözik, csak a síkjaik különböznek.

azonban a vallások irányítása alatt áll, amelyek azt tanítják: „Használd az intellektusodat elnyomó erőként az ösztönnel szemben.” Az emberek pedig az ösztönnel való küzdelemmel vannak elfoglalva, és egészen megfélemeznek az intuícióról. Minden energiájukat lefoglalja a saját életerejük elleni küzdelem. És amikor szüntelenül az ösztönöd ellen harcolsz...

A dzsaina szerzeteseknek meztelennek kell maradniuk egész évben, még a téli hónapokban is, még a hideg éjszakákban is. Nem használhatnak matracot, takarót, semmivel nem fedhetik be a testüket se nappal, se éjszaka. Böjtölniük kell. Minél tovább böjtölnek, annál nagyobb szentté válnak a hasonló meggyőződésű emberek szemében – harminc napig, negyven napig... Ez harc a test ellen. Ez a test és a materiális dolgok legyőzése, a szellem győzelme a test felett. És ugyanez a helyzet minden vallásban a különböző babonákkal. Intellektusod energiáját az ösztönöd ellen fordítják, ami tönkretesz minden lehetőséget intuíciód virágának kibontására.

Az intuíció az a misztikus rózsa, amely el fog vezetni a legvégső ekstázishoz és a halhatatlan élethez. Az emberek azonban láthatólag maradéktalanul a halott múlt kezében vannak. Bármit mondanak nekik a régi szent iratok, ők megteszik anélkül, hogy egy pillanatra is tekintetbe vennék az ember teljességét.

Ez a három rétege az ember teljességének. Engedni kell, hogy az ösztön ellazultan áramoljon. Soha, semmilyen okból ne háborgasd az intellektussal.

Az intellektust pedig az intuíció megnyitásához kell használnod. Utat kell adnia az intuíciónak, amely ezáltal átveheti életed irányítását. Az pedig tömerek fényel, fényességgel teli élet lesz. Egy soha véget nem érő ünnep.

A LÉTRA HÁROM FOKA

Az intuíció a legfelső fok a tudatosság létráján. Ez a létra három részre osztható: a legalsó és legelső rész az instinktus: az ösztön; a második, a középső az intellektus; a harmadik, a legfelső az intuíció.

Az *in* szó mindháromban szerepel. Ez nagyon fontos. Azt jelenti, hogy ezek velünk született minőségek. Nem megtanulhatók, külső segítséggel nem fejleszthetők.

Az instinktus az állatok világa – ott minden ösztönös. Ha olykor másra utaló jeleket látsz, azok csupán a te kivetítéseid. Például láthatsz szeretetet az állatokban – az anya szeretettel, gondoskodással vigyáz a kölykeire –, és azt gondolhatod, hogy ez nem csupán ösztön, hanem valami felsőbbrendű jelenség, ez nem csak biológia. Pedig ez nem felsőbbrendű jelenség, ez egyszerű biológia. Az anya robotszerűen cselekszik a természet irányítása alatt. Nem tehet ellene semmit – csinálnia kell.

Sok állatfajnál az apának nincsenek apai ösztönei; épp ellenkezőleg, sokuk megöli a saját kölykeit, és felfalja őket. Például a krokodiloknál a kölykök

élete hatalmas veszélyben van. Az anya védelmezi őket, harcol a kicsik életéért, pedig az apa csak reggelizni akar egy jót. Az apában nincs ösztön arra, hogy apához méltóan viselkedjen; az apaság valójában emberi intézmény. Az anyakrokodilnak a szájában kell tartania a kicsinyeit, hogy megvédje őket az apától. Nagy szája van – minden nőnek nagy szája van –, csaknem egy tucat kölyköt képes benne tartani. Az anya szájában, közvetlenül a veszélyes fogak mögött a kicsinyek tökéletes biztonságot élveznek. A legnehezebb dolog a kölyköknek arra rájönniük, hogy ki az anya és ki az apa, mert nagyon hasonlítanak egymásra. És olykor a kicsik közel mennek az apához, bemásznak a szájába, és örökre végük; sosem látják többé a fényt...

Az anya igyekszik küzdeni, védelmezni. Talán ezért adja a természet ilyen bőséggel a krokodilgyerekeket: az anyának egy tucat kölyke van minden egyes alkalommal, minden évben. Ha csak kettőt meg tud óvni, azzal éppen fenntartja a populációt, de csaknem a kölykök felét sikerül megmentenie.

Ha látod mindezt, azt fogod érezni, hogy az apa igazán kegyetlen, nincs benne részvét, szeretet, és hogy az anya igazán anyai. De csak a saját képzeteket vetíted ki. Az anya oltalmazó viselkedésének nincs tudatos oka; benne van a hormonjaiban, hogy védje az utódait, az apában pedig semmi sincs ezekből a hormonokból. Ha belefecskendeznék ugyanazokat a hormonokat, akkor nem gyilkolná többé a saját kölykeit. Tehát ez kémiai kérdés, nem pedig fi-

ziológiai, semmi olyasmi, ami magasabb rendű lenne a biokémiánál.

Az ember életének kilencven százaléka még mindig az állati világ része. Ösztönösen élünk.

Beleszeretsz egy nőbe, vagy szerelmes lesz beléd egy nő, és azt gondolod, ez valami nagyszerű. Nincs benne semmi nagyszerű – ez egyszerű, ösztönös elragadtatás: a hormonokat vonzzák az ellentétes hormonok. Játékszer vagy csupán a természet kezében. Egyetlen állat sem törődik a szerelem finomságaival és bonyolultságával, de az ember úgy érzi, hogy kizárólag ösztönösen élni sértő, megalázó. A szerelmed csupán biokémia? A szerelmed költészet, művészet, filozófia... de biokémia?! Úgy tűnik, mintha szégyellnéd a biológiádat, a kémiádat, a természetedet.

Ez azonban nem a megértés útja. Pontosan értened kell, mi micsoda. A megkülönböztetéseknek

Csak gondold bele:
ha a szerelem
romantikus képzetét
elvennék, nem
hinném, hogy
akadna akár egyetlen
olyan férfi vagy nő,
aki képes lenne
elviselni a szexet és
annak abszurditását.

Hatalmas
ostobaságnak tűnne.

tisztának kell lenniük, máskülönben mindig zavarodott maradsz. Az egód folyton a lehető legfelsőbb rendű dolgokat vetíteti majd ki veled, amelyeknek nincs közük semmiféle felsőbb réteghez, csakis a legalsóhoz.

A szerelmed csupán a kémiád teremtette illúzió. Csak gondold bele: ha a szerelem romantikus képzetét elvennék, nem hinném, hogy akadna akár egyetlen olyan férfi vagy nő, aki képes lenne elviselni a szexet és annak abszur-

ditását. Hatalmas ostobaságnak tűnne. Vedd el a romantikus képzetet, és gondolkozz a biológia és a kémia prózai terminusaiban; akkor szégyenkezni fogsz a szex miatt. Nincs benne semmi kérkednivaló. Csak képzelj el, hogy szeretkezel egy férfival vagy egy nővel romantika nélkül, költészet nélkül, Omar Hajjám, Shelley, Byron nélkül – egyszerű szaporodási folyamatként, mert a természet teremteni akar általad, mert a természet tudja, hogy te meg fogsz halni. Nem vagy maradandó; mielőtt meghalsz, a természet azt akarja, hogy folytatódjon az élet. Az ember azonban nem tud belemenni a szexbe, csak ha van benne valami romantikus, ezért nagy felhajtást teremtett a szex köré, amit szerelemnek nevez. Színlel, sőt hisz abban, hogy ez szerelem – de nézd csak meg figyelmesebben.

Érdeklődsz egy férfi vagy egy nő iránt. A nőben a természetes ösztön azt diktálja, hogy játsszon bújócskát. Különös, hogy minden kultúrában, szerte a világon a kisgyermek két játékot játszanak hibátlanul. Különböző a vallásuk, a kultúrájuk, a fajuk, a társadalmuk, a nyelvük – minden különbözik –, de akár Afrikában, akár Kínában, akár Amerikában, akár Indiában születtek, e két játék tekintetében nincs különbség. Az egyik játék a bújócska. Különös, hogy miért nem létezik sehol a világon olyan kultúra, ahol a gyerekek nem bújócskáznak. Úgy tűnik, az ösztönhöz van valami köze, mintha valami nagyobb bújócskára készülne. Ez csak próba, és azután egész életükben folytatódik a játék.

Mindig a nő az, aki rejtőzni próbál, és mindig a férfi a macsó, aki keres. Kihívás számára a keresés – minél jobban rejtőzik a nő, annál nagyobb a kihívás és az izgalom.

Szerte a világon minden gyerek bújócskázik. Senki sem tanítja rá őket, akkor hogyan vált egyetemes-sé? A természetükből kell következnie – valamiféle sürgetés a keresésre, a találásra, valamiféle kihívás.

Ezek a dolgok természetesen történnek: senki nem dönt róluk, részét képezik biológiai természetnek. De a természet elég bölcs ahhoz, hogy megadja a szerelem illúzióját; máskülönben kizárólag szaporodási célból, az élet fenntartásáért nem fogod végigcsinálni azt a rengeteg testgyakorlatot és a nyolcvannégy pozitúrát, amelyet Vátszjájana leír – furcsák, csúnyák, ostobák. Ha nem nézed a szerelmet, akkor a pusztá szex igazán állatiasnak tűnik. Ez az egyik probléma, ami mindig is gondot okozott az emberiségnek, ahogyan még ma is. Csak remélni lehet, hogy a jövőben érthetőbben tudunk majd beszélni erről.

Az ember folyton keres, hódít, szerelmes levelet ír, ajándékokat küld, és megtesz minden tőle telhetőt; de amint a szex által kielégült, elveszíti az érdeklődését. És ez nem olyasvalami, amit tudatosan tesz. Nem akar fájdalmat okozni; különösen annak az embernek nem, akit szeret. De így működik a biológia. Minden romantika és minden szerelem csak füst volt, amivel a természet leplezni próbálta a szexualitást, ami önmagában csúnya, ezért gyönyörű takarót kap.

Azonban amint elvégeztetett benned a természet munkája, az egész füst eltűnik. Az ösztön csak a szexet ismeri. A szerelem mindössze cukormáz a keserű pirulán, segít lenyelni. Ne tartogasd a szádban, mert később már nem tudod majd lenyelni; a vékony cukorréteg gyorsan leolvad, te pedig kiköpöd a keserű pirulát.

Ezért sietnek a szerelmesek annyira a szeretkezéssel. Miért a nagy sietség? Miért nem tudnak várni? A cukorréteg vékony, és félnek, ha túl késő lesz, a cukor talán leolvad, és akkor minden keserű lesz, igazán keserű.

Az ösztön nem tesz emberré, megtart állatnak – két lábon ugyan, de még mindig állat vagy.

A második fok, az intellektus olyasvalamit ad, ami felsőbbrendű a biológiánál, a kémiánál, az állati természetnél. Az intellektus is velünk született, ahogyan az intuíció, ahogyan az ösztön. Nincs mód arra, hogy növeld intellektuális képességeidet; mindössze annyit tehetsz, hogy teljes egészében működésbe hozod képességeidet. Valójában a legintelligensebb ember is csupán a képességei tizenöt százalékát használja. Azonban a legintelligensebb ember is csupán a képességei tizenöt százalékát használja; a hétköznapi, átlagember pedig mindössze hat-hét százalékot. Az intelligencia nyolc-

Nincs mód arra,
hogy növeld
intellektuális
képességeidet;
mindössze annyit
tehetsz, hogy teljes
egészében
működésbe hozod
képességeidet.
Valójában
a legintelligensebb
ember is csupán
a képességei tizenöt
százalékát használja.

vanót százaléka kihasználatlan marad még Albert Einstennél és Bertrand Russellnél is. Ez a nyolcvanöt százalék elérhetővé tehető, ami mérhetetlen növekedést jelent. Azt fogod érezni, hogy ténylegesen nőtt az intelligenciád. Pedig egyszerűen előhoztad, viszakövetelted azt, ami már a tiéd volt.

Utakat találtunk az intellektus tanítására és a memória teljesítményének növelésére. Minden iskola, főiskola és egyetem, az egész oktatási rendszer szerzte a világon egyetlen dolgot tesz: élesíti az intellektusodat. Ebből született a probléma, amelyet nem láttak előre a pedagógusok. Ha az intellektusod erősödik egy kicsit, akadályozni kezdi az ösztönt. Megkezdődik a harc, a versengés a hataloméért.

Az intellektus megpróbál uralomra törni, és mivel mellette áll a logika – a józan ész, az érvek, ezer és egy bizonyíték –, a tudatos elmét illetően sikerül is meggyőzni téged arról, hogy az ösztön valamiféle bűnös dolog. Ezért ítéli el minden vallás az ösztönt.

Ezek csupán intellektuális játékok – az ösztön a tudattalan elméd része, az intellektus pedig a tudatos elmédé, a probléma azonban abban rejlik, hogy a tudatos elme csupán egytizede a tudattalan elmének. Olyan ez, mint a jéghegy: csupán egytizede látszik ki a vízből, és kilencszer akkora része rejtőzik a mélyben. Tudatos elméd mindössze egytized rész, de látszik; tudsz róla. Semmit sem tudsz azonban a tudattalan elmédről.

A tudatos elmédet művelik az iskolákban, a főiskolákon, az egyetemeken, a templomokban, a zsinagógákban – mindenhol. És az ösztön *ellenében* ne-

velik. Ez csúnya jelenség; természetellenessé tesznek, önmagadellenessé.

A tudattalan elme azonban mindig csendes; a sötétség mélyén marad. Szemernyi sem aggódik a tudatos elme miatt. Bárhogyan döntesz is tudatos elmével, azt a tudattalan egyszerűen elhajíthatja bármelyik pillanatban, mert kilencszer erősebb. Nem törődik a logikáddal, az érveiddel, semmivel.

Nem véletlen, hogy még egy olyan ember is, mint Gautama Buddha, ellenezte a nők felvételét a közösségébe. Azt akarta, hogy tisztán férfiközösség legyen, nők nélkül. Én nem értek egyet az ő hozzáállásával, de megértem az indokát. Az indokon érdeemes elgondolkodni. Tisztában volt azzal, hogy amint nők is vannak közöttük, a férfiak tudattalan elméje problémákat fog okozni.

Ez pszichológiai kérdés volt, nem pedig vallási.

Sigmund Freud vagy Jung vagy Adler eltörpül Gautama Buddha mellett. Embertelennek tűnik távol tartani a nőket, de ha bepillantasz a felismerésébe, meg fogsz lepődni; nyomós oka volt rá. A nyomós ok nem maga a nő volt; valójában nem azt mondta, hogy rekesszék ki a nőket. Azt mondta: „Tudom, hogy nem győzedelmeskedhettek a tudattalantok felett.” Ez tulajdonképpen nem a nők lebecsülését jelentette, hanem a tanítványok lebecsülését. Azt mondta, hogy a nők beengedésével olyan

Bárhogyan döntesz is tudatos elmével, azt a tudattalan egyszerűen elhajíthatja bármelyik pillanatban, mert kilencszer erősebb. Nem törődik a logikáddal.

helyzet születik, ahol a tudattalanod átveszi fölötted az uralmat.

Minden lehetséges módon igyekezett ezt megakadályozni. Azt mondta szerzeteseinek, hogy járás közben ne nézzenek maguk elé egy méternél messzebb, hogy ne lássanak női arcot az utcán, sem másutt; legfeljebb a lábukat láthassák. Azt mondta szerzeteseinek:

– Ne érintsétek meg a nőket, ne beszéljete velük.

Az egyik tanítványa ellenkezett. Azt kérdezte:

– Bizonyos helyzetekben – például ha egy nő el-esik az utcán, és beteg vagy haldoklik –, azt akarod, hogy akkor se beszéljünk vele, ne kérdezzük meg, hová akar menni? Azt akarod, hogy ne érintsük meg, ne kísérjük haza?

A Buddha így felelt:

– Különleges helyzetekben, mint ez, igen, megérintheted őt és beszélhetsz vele – de tartsd nagyon éber a tudatodban, hogy ő nő.

Ez a ragaszkodása a „nagy éberséghez” nem a nők ellen szólt, hanem a tudattalanod ellen. Ha nagyon éber vagy, akkor a tudattalanod talán nem lesz képes behatolni, és leigázni a tudatos elmét.

Minden vallás ellenzi a nőket – nem azért, mert nőgyűlölők, nem; egyszerűen a szerzeteseket, papokat, pápákat próbálják megvédeni. Én persze nem értek egyet a módszerükkel, mert ezzel nem tudnak megvédeni; valójában csak még lobbanékonyabbá tesznek. Egy szerzetest, aki még nem érintett nőt, nem beszélt nővel, nincsenek fogalmai a nőkről, el-

kerülhetetlenül jobban markában tartanak az ösztönei, mint azt a férfit, aki együtt él a nővel, beszél velük, és ugyanolyan természetesen viszonyul hozzájuk, mint a többi férfihoz.

A szerzetesek és az apácák *sokkal inkább* az ösztöneik hatalmában vannak. Ha teljesen elzárod az ösztönödet a kielégüléstől, olyan hatalmassá válhat – majdnem, mint a drog –, hogy megmérgezhetsz, hallucinációkat okozhat. A középkorban voltak szerzetesek, akik vallomást tettek a pápa által összehívott különleges ítélőszék előtt. Ez egy nagyszabású törvényszék volt, ahová az összes apácát és szerzetest elhívták, és megkérdezték tőlük: „Van-e kapcsolatod ördögökkel, boszorkányokkal?” És ezek vallották közülük: „Igen, a boszorkányok eljönnek éjszaka, az ördögök eljönnek éjszaka.”

A kolostor falai és zárai nem akadályozhatták meg a belépésüket, persze, hiszen ördögök és boszorkányok voltak! A szerzetesek és az apácák pontosan leírták, hogyan néz ki egy boszorkány, hogyan néz ki egy ördög, hogyan csábították el őket szexuálisan, és ők képtelenek voltak ellenállni. Ezeket az apácákat és szerzeteseket élve megégették, hogy mások tanuljanak a példájukból.

Senki nem vette azonban a fáradságot, hogy alaposabban megvizsgálja a dolgot: hozzád nem jönnek boszorkányok, még akkor sem, ha nyitva hagyod az ajtódat. Nem jönnek ördögök. Miért jöttek ezek az ördögök és boszorkányok kizárólag a katolikusokhoz? Különös! Mit csináltak rosszul szegény katolikusok?

Az ok egyszerű. Olyan erősen elnyomták a szexet, hogy tűzforróvá lett a tudatalattijukban. És amikor aludni mentek, az álmaik rendkívül elevenek, színesek és valóságűek voltak – attól függően, hogy mennyit tagadtak meg maguktól. Böjtölj csak két-három napig, és észreveheted, hogy minden éjjel hatalmas lakomán veszel részt álmodban. És ahogyan a böjt mélyebbé válik, és még éhesebbé tesz, a lakomád egyre ízletesebb, illatosabb, színesebb, valószínűbb lesz. Huszonegy napi böjtölés után már talán nyitott szemmel, teljesen ébren is ételről fogsz álmodni. Nincs szükség többé alvásra; a tudattalan már éber állapotodban is beszűrődik a tudatosba. Sok apáca és szerzetes bevallotta, hogy nem csupán éjszaka történt; az ördögök és a boszorkányok nappal is meglátogatták őket, és szeretkeztek velük. És ők tehetetlenek voltak, ez egyszerűen meghaladta a képességeiket.

Más vallásokban is ugyanez történik.

Amire én törekszem, az ellentétes minden vallással, mert én látom, mit tettek ők. A szándék jó volt, de a megértésük nem volt elég mély. Én azt akarom, hogy a nők és a férfiak együtt éljenek, ismerkedjenek meg egymás testével, a különbségekkel, az ellentétekkel, hogy a tudattalanodnak ne kelljen elfojtásokat cipelnie.

Amint sikerül a tudattalanodnak teljesen megszabadulnia az elfojtásoktól, ösztönöd más minőséget kap. Intelligencia társul hozzá. Amikor a tudattalanod nincs többé elfojtva, amikor nincs berlini fal a tudatos és a tudattalan között – a fal eltüntethető,

mert nincs elfojtás, tehát nem szükséges rejtve tartani a tudattalant –, akkor olyan könnyedén mozgathatsz ki-be a tudattalanodban, ahogyan az otthonodban mész át egyik szobából a másikba.

Ez a te házad – Gurdjieff gyakran használta a ház metaforáját, vagyis hogy az ember egy háromemeletes ház. Az első emelet a tudattalan, a második emelet a tudatos, a harmadik pedig a tudatfeletti. Amint nincs többé konfliktus az intelligenciád és az ösztönöd között, végre először emberré válsz; nem vagy többé az állatvilág része. És szerintem ez az, amire leginkább szüksége van annak, aki meg akarja ismerni az igazságot, az életet, a létezést, aki tudni akarja, ki is ő.

Saját elméd kilenc részét elfojtva, hogyan fogod megismerni önmagad? Ilyen sokat elzársz magadból az alagsorban, ahová nem mersz lemenni. Minden vallásos ember félelemben, reszketésben él. Miben áll a félelmük? A saját tudattalanjuktól és az elfojtott ösztöneiktől félnek, amelyek ott kopogtatnak tudatos elméjük ajtaján: „Nyisd ki az ajtót, be akarunk menni! Meg akarunk valósulni, be akarunk teljesülni.” Minél jobban éheznek, annál veszélyesebbé válnak. Éhes farkasokkal vagy körülvéve: minden egyes ösztön egy éhes farkassá változik. És ez az a gyötrellem, körülvéve éhes farkasokkal, amelyben az úgynevezett vallásos emberek élnek.

Én azt akarom, hogy légy barátságos a tudattalanoddal. Engedd, hogy a biológiád maradéktalanul elégedett legyen. Próbáld megérteni a lényegét: ha a biológiád teljesen elégedett, nincs harc a tudatos

és a tudattalan között. Egységes egészzé válsz, legalábbis az elméd tekintetében; az elméd egységes egész lesz. Ami mérhetetlen nagy intelligenciát szabadít fel benned, hiszen intelligenciád nagy része az elfojtással foglalatosskodik. Egy vulkán tetején ülsz, és próbálsz megakadályozni a kitörését. A vulkán ki fog törni – a te erőd túl kevés, nem tudod visszatartani örökké; épp ellenkezőleg, a kitörése olyan parányi darabokra szakít majd, hogy lehetetlen lesz azokat újra összerakni.

A sok örült ember szerte a világon, az elme-
gyógyintézetekben, a kórházakban – mik ők? Kik ők? Mit rontottak el? Darabokra hullottak, és nem lehet őket újra összerakni. Lehetetlen őket újra összerakni mindaddig, amíg nem sikerül minden elfojtott ösztönüket ki-
elégüléshez juttatni. De ki az, aki-
ben van elég bátorság legalább
kimondani ezt? Minthogy én már harmincöt éve
mondogatom, én lettem a leghírhedtebb ember a világon.

Nemrégiben láttam a német *Stern Magazin*ban, hogy tizenöt oldalas címlapsztorit írtak a közösségemről, és ez még csak az első része egy sorozatnak. Ötrészes lesz, a magazin öt egymást követő számában. A cím az első oldalon így hangzik: *A szexállam*. Nagyon tetszett! És az a legkülönösebb, hogy ha a tizenöt oldal után továbblapozol, nagyon meg fogsz

lepődni. Ki él szexállamban? A *Stern* újságírói, szerkesztői, a vezetői, vagy mi?

A magazinban meztelen nők pózolnak, ráadásul nem egyszerűen meztelenek, mert egy teljesen meztelen nő nem olyan izgalmas. Szexis ruhákkal kell még izgalmasabbá tenni a meztelenségét, amelyek részben megmutatják a testét, részben elfedik. Vagyis, bújócskázhatsz megint. Álmodozni kezdhetsz arról, hogyan néz ki a nő a ruha alatt. Talán nem is olyan gyönyörű nélküle – valójában minden női test ugyanolyan, és minden férfitest ugyanolyan, amint egyszer lekapcsolod a villanyt, és minden színesség, minden különbség eltűnik. A sötét-ség egyenlőséget csinál, nagy kommunista – sötétben még akár a feleségedet is szeretheted.

Az egész magazin tele van szexszel, de *mi* vagyunk „a szexállam”. Még a *Playboy* is cikkezik ellenem – csak csodálom, milyen nagyon különös világban élünk. De én tudom, hogy a *Stern* meg a *Playboy* vagy a hozzájuk hasonló magazinok, amelyek korhatárosak, és az emberek szexualitását aknázzák ki... miért kelnek el többmillió példányszámban. A *Stern*t csaknem kétfélmillió példányban nyomják, és minden egyes példányt hozzávetőleg nyolc ember olvas, ami tizenhatmillió olvasót jelent.

Miért kell ellenem fordulniuk? Évek óta beszélnek ellenem. Azért, mert ha én sikerrel járok, akkor ezeknek a magazinoknak be kell csukniuk a boltot. Az elfojtásból élnek. Egyszerű oka van annak, hogy miért fordulnak ellenem. A papok, akik ellenzik a szexet, ellenem beszélnek, és azok az emberek, akik

kiaknázzák a szexet – a *Playboy*, a *Stern* és több ezer ilyen magazin van szerte a világon –, ők is ellenem beszélnek. Furcsán hangzik, mert a pápa ellenem beszélnek; egyetlen cikk sem szól a pápa ellen. A *Playboy*nak a pápa ellen kellene beszélnie, aki folyamatosan elítéli a szexet. De mégsem...

Minél jobban elítéli
a pápa a szexet,
annál több példányt
ad el a *Playboy*.

Van benne logika: minél jobban elítéli a pápa a szexet, annál több példányt ad el a *Playboy*. Csupán az én közösségemben nem érdekel senkit a *Playboy* vagy a *Stern* – minek törődnének vele? Ha én sikerrel járok, akkor az összes pornográf magazinnak, irodalomnak és filmnek egyszerűen el kell tűnnie. És nagy befektetések állnak mögöttük, ezért mind szembehelyezkednek velem – és a szex nevében helyezkednek szembe velem, ítélnék el engem, mintha én terjeszteném a szexualitást.

Ha valaki terjeszti a szexualitást, az csak Isten lehet. Nekem semmi közöm hozzá. Ő küldi világra nemi hormonnal a gyermekeket. Abba kellene hagynia – hallgatnia kellene a pápára! De ezek a magazinok Isten ellenem beszélnek, mert ő biztosítja az egész piacot. A pápák és a pornográfusok egy nagy összekövés részesei – és mindannyian ellenem vannak, mert én megpróbálom tönkretenni a játékukat.

Ez a két embertípus egyaránt az elfojtást aknázza ki; ezért logikus, hogy minden módon ellenem vannak – ők mind ellenem vannak. Legalább a *Stern*nek nem kellene ellenem fordulnia, ha már teremtettem egy szexállamot; örülniük kellene, lelkesed-

niük kellene. De nem, rendkívül dühösek. Talán nincsenek is tisztában azzal, hogy miért dühösek rám; talán teljesen tudattalanul teszik, de a tudatlannak is megvannak a maga indokai.

Fojtsd el valamit, és megnő az értéke. Fojtsd el jobban, és még értékesebb lesz. Ne fojtsd el, és elveszíti az értékét.

Juttasd kifejezésre, és szertefoszlik.

Elmondhatom a világnak, hogy az én közösségem az egyetlen hely, ahol a szex semmit sem jelent – nincs értéke. Senki nem törődik vele; senki nem álmodik róla, senki nem fantáziál róla. Valójában az emberek folyton azt írják nekem: „Osho, mit tegyünk? A szexuális életem kezd teljesen eltűnni.”

Én azt mondom: „Mit tehetnél? Hagyd eltűnni. Nem kell tenned semmit. Ez a célja itt az egésznek: el kell tűnnie! Ne tégy semmi erőfeszítést az eltűnésért, de amikor megtörténik, kérlek, ne tégy semmit azért, hogy megakadályozd. Búcsúzz el tőle. Az egyszerű, ha eltűnőben van.” De az a baj, hogy az emberek azt hiszik, ha a szex eltűnik, talán semmi sem marad, mert a szex volt minden izgalmuk, ekstázisuk, örömük.

Nem, igazán nagyon sok minden vár rád. Engedd eltűnni a szexet, hogy az energiád elérhetővé váljon egy magasabb rendű izgalom, egy magasabb rendű ekstázis számára.

Amikor a tudattalan és a tudatos találkozik benned, mert már semmi sincs elfojtva többé a tudatlanságban – ez a találkozásuk, az összeolvadásuk pillanata –, azon nyomban egy másik, nagyszerű lehe-

tőség nyílik meg előtted. Minthogy nem foglal le többé az alacsonyabb szint, teljes energiád elérhetővé válik a magasabb számára.

Te, a tudatos elme közepén vagy. De mivel ott a tudattalan, te azon dolgozol, hogy elfojtsd, állandóan dolgoznod kell rajta – nem úgy működik, hogy amint egyszer elfojtottad, végeztél vele. Szüntelenül el kell fojtanod, mert újra és újra előtör.

Az energiának van egy alaptulajdonsága: nem tud statikus lenni, mozognia kell. A mozgás a természete.

Olyan ez, mint a labdapattogtatás. Ledobod, és visszajön hozzád. Minél nagyobb erővel dobod le, annál nagyobb erővel jön vissza. Ugyanez a hely az ösztönökkel. Elfojtod őket, és minél nagyobb energiát fektetsz az elfojtásba, annál nagyobb erővel térnek vissza hozzád. Honnan veszik az ener-

giát? Az a te energiád. Ha azonban teljesen szabaddá válsz a tudattalantól és annak zűrzavarától, akkor tisztává és csendessé válik; akkor a teljes energiád hozzáférhető lesz.

Az energiának van egy alaptulajdonsága: nem tud statikus lenni, mozognia kell. A mozgás a természete. Nem egy olyan dolog, amit leteszel valahová, és ott marad. Nem, mozognia kell – ez maga az élet. Tehát ha nincs ok arra, hogy lefelé haladjon, csak egy irányba haladhat: felfelé. Másfelé nem mehet. Ütögetni kezdi a tudatfelettit, és a tudatfelettit ért ütése már önmagában olyan kellemes, akkora öröm, ami mellett minden szexuális orgazmusod elhalványul. Nem tudod elképzelni, mert ez nem

menyiségi különbség, hogy azt mondhatnám: „tíz-ezerszer nagyobb”. A különbség minőségi, ezért nem lehet elképzelni. Hogyan hasonlíthatnánk össze a szexuális orgazmusoddal? Mégis, ez az egyetlen dolog az életedben, amelyen keresztül sejtetni lehet valami magasabb rendűt.

Amikor az energiád ütögetni kezdi felsőbb világodat, amelynek eddig még csak tudatában sem voltál, szünet nélkül záporozik rád az öröm. A szexuális orgazmus annyira pillanatnyi, hogy mire felismered, addigra már el is múlt. Csupán az emlékezetedben találod meg; igazán nem is veszed észre, amikor bekövetkezik. E pillanatnyiság miatt kezdesz egyre jobban és jobban függeni tőle, mert emlékszel arra, hogy volt valami, valami nagyszerű dolog történt, tehát „menjünk bele megint, menjünk bele megint”. Erre azonban nincs mód...

Mielőtt eljön, tudod, hogy közeledik, mert a csengő csilingelni kezd a fejedben. Az valóban egy csengő, ami csilingelni kezd a fejedben: „közeledik”. Tudod, hogy jön... tudod, hogy elmúlt. A csengő megállt, nem csilingel már, olyan vagy, mint egy bolond. A csengő megcsendülése és leállása között olyan vagy, mint egy bolond. A férfi talán jobban szégyelli magát; a szeretkezés után ezért egyszerűen elfordul és elalszik. A nő nem szégyelli magát annyira, azon egyszerű oknál fogva, hogy ő nem annyira aktív; a férfi bolondnak tűnik, mert ő az aktív.

Az energia csupán megérinti tudatosságod felsőbb szintjét, a tudatfelettit – csak egy érintés, és záporozik az öröm, ami nem szűnik. Az energia las-

san tovább ütöget, és utat talál tudatfelettid közép-pontjához. Semmit sem kell tenned: már elvégezted a munkádat, amikor felhagytál az elfojtással, és megtisztítottad tudattalanodat. Akkor már semmit sem kell tenned; minden tennivalót elvégez az energiád. És amikor eléred a középpontot, egy új készség lép működésbe benned, az intuíció.

A tudattalan középpontjában található az ösztön.

A tudatos középpontjában található az intellektus.

A tudatfeletti középpontjában található az intuíció.

Az ösztön elvégeztet veled dolgokat, kikényszeríti az elvégzésüket, akár az akaratod ellenére is. Az intellektus segít megtalálni az utat, ha meg akarsz tenni egy bizonyos dolgot, vagy ha nem akarsz megtenni egy bizonyos dolgot. Az intellektus feladata megtalálni az utat.

Ha az ösztönnel akarsz menni, az intellektus megtalálja az utat. Ha úgynevezett vallásos ember vagy, álvallásos ember, és az ösztönöddel szemben akarsz menni, az intellektus megtalálja az utat. Talán furcsa út lesz, de az intellektus a szolgálatodra áll: megtesz bármit, amit akarsz. Nem helyezkedik semmi mellé, sem ellenébe, egyszerűen a rendelkezésre áll.

Ha egy férfi épelméjű, az intellektusát fogja használni tudattalanja kívánságainak beteljesítésére. Minél hamarabb teljesíti be őket, annál jobb, akkor megszabadul tőlük. A beteljesítés azt jelenti, hogy szabaddá válsz tőlük.

Lehet rögeszméd – lehetsz katolikus vagy protestáns, bármi, mindenféle rögeszme megtalálha-

tó a világban, kiválaszthatod, hogy milyen rögeszmét akarsz magadnak, lehetsz hindu, mohamedán, dzsaina, buddhista, mindenféle változat hozzáférhető. Nem mondhatod: „az a változat, amit én akarok, nem hozzáférhető”, ezt nem mondhatod; az évezredek alatt az ember megteremtette a rögeszmék szinte minden változatát. Válogathatsz, kiválaszthatod, melyiket akard, de bármit választasz, az is csak ugyanaz lesz.

Senki nem mondta meg neked, hogyan használd az intellektusodat a tudattalanod, a természeted, a biológiád, a kémiád beteljesítésére. Ez mind a tiéd – mit számít, hogy kémiáról, biológiáról vagy fiziológiáról van-e szó? Mind a részed, és a természet semmit nem ad ok nélkül. Teljesítsd be, és beteljesítése utat tör majd magasabb képességeidhez.

Minden vallásos ember elakad lényé legalsóbb részénél – ezért látszanak olyan szomorúnak és olyan büntudatosnak. Nem tudnak örvendezni. Jézus folyton azt mondja ezeknek az embereknek: „örvendezzetek”, másrészt pedig azt mondogatja: „ne feledkeztek meg a Pokolról”. Nagy dilemmát állít az emberek elé! Megmutatja nekik a Pokolba vezető utat – a Pokolba vezető út természeted beteljesítése, a Mennyszigetbe vezető út pedig a természetteddel szembeni haladás.

A természetteddel szembeni haladás azonban poklot teremt itt, a Földön.

A természet semmit nem ad ok nélkül. Teljesítsd be, és beteljesítése utat tör majd magasabb képességeidhez.

Én Paradicsomot akarok teremteni itt és most. Miért halogassunk egy ilyen jó dolgot?

Azokat a dolgokat, amelyek nem érdemesek a figyelmekre, halogathatod – de a Paradicsomot? Én nem vagyok hajlandó elhalasztani holnapra vagy a következő másodpercre. Megkaphatod itt és most; semmi másra nincs szükséged hozzá, csupán tiszta tudattalanra. Ha beteljesült, elégedett vagy, a biológia, a kémia rendben működik, akkor megkapod mindazt az energiát, amit lefoglaltak azok a síkok. Az energia magától felfelé nyomul, és meg sem áll tudat feletti elméd legbelső középpontjáig. Ott pedig működésbe lép az intuíció.

Mi az intuíció? Az intuíció sok szempontból olyan, mint az ösztön, sok szempontból egy cseppet sem hasonlít az ösztönre; sok szempontból olyan, mint az intellektus, más szempontokból teljesen ellentétes az intellektussal. Tehát meg kell értened, mert ez a legkifinomultabb dolog benned.

Az intuíció olyan, mint az ösztön – nem tudod befolyásolni. Része a tudatosságodnak, éppúgy, ahogy az ösztön része a testednek. Nem tudod befolyásolni az ösztönödet, és nem tudod befolyásolni az intuíciódat sem. De éppúgy, ahogy engedni tudod ösztöneid beteljesülését, engedheted, és teljes szabadságot adhatsz intuíciód beteljesülésének is. És meg fogsz lepődni, miféle erőket hordozol magadban.

Az intuíció válaszokat tud adni a legvégső kérdésekre – nem verbálisan, hanem egzisztenciálisan.

Nem kell megkérdezned: „Mi az igazság?”, az ösztön nem fogja hallani, mert süket. Az intellektus hallani fogja, de csak filozofálni tud; hiszen vak, nem lát. Az intuíció *látó*, van szeme. *Látja* az igazságot, nem gondolkodik róla.

Az ösztön és az intuíció, mindkettő független tőled. Az ösztön a természet, a tudattalan természet hatalmában van, az intuíció pedig a tudat feletti világegyetem kezében. Az a tudatosság körülveszi az egész világegyetemet, óceáni tudatosság, amelyben mi csupán apró szigetek vagyunk – vagy inkább jéghegyek, mert bele tudunk olvadni, és eggyé válhatunk vele.

Az intuíció sok szempontból tökéletesen ellentétes az ösztönnel. Az ösztön mindig a másikhoz vezet el; beteljesülése mindig valami rajtad kívül álló dolog függvénye. Az intuíció kizárólag önmagadhoz vezet el. Nem függ semmitől, nincs szüksége a másikra; ebből ered szépsége, szabadsága és függetlensége. Az intuíció egy emelkedett állapot, amelynek nincs szüksége semmire. Olyannyira telített önmagával, hogy nincs benne hely semmi másnak.

Az intuíció sok szempontból olyan, mint az intellektus, mert intelligens. Az intellektus és az intelligencia hasonló egymáshoz, legalábbis megjelenésében – és csakis megjelenésében. Az intellektuális egyén nem feltétlenül intelligens, és az intelligens egyén nem feltétlenül intellektuális. Találhatsz olyan parasztot, aki annyira intelligens, hogy még egy nagy professzor, egy igazán intellektuális ember is eltörpül mellette.

A Szovjetunióban a forradalom után Szentpéter-várt új várossá alakították, s Lenin után a Leningrád nevet kapta. Szentpétervár hatalmas, gyönyörű és ősi vára előtt állt egy óriási szikla, amelyet a cároknak sosem jutott eszébe eltávolítani – nem volt okuk rá. Azonban megjelentek az autók, és a szikla elzárta az utat, el kellett távolítani.

A szikla olyan gyönyörű volt, hogy az eltávolítás után meg akarták őrizni emlékül, ezért nem akarták széttörni vagy felrobbantani. De az összes komoly mérnök mindössze annyit tudott kitalálni, hogy robbantsák vagy darabolják fel, és később a darabokat illesszék újra össze. Lenin azonban azt mondta:

– Az nem lesz jó... az már nem lesz ugyanaz. A szikla olyan gyönyörű, azért őrizték meg a cárok a palotájuk előtt.

Ezekben a pillanatokban érkezett egy férfi, egy szegény ember számárháton. Megállt, meghallgatta a vitát; majd elnevette magát, és továbbindult. Lenin megszólította:

– Várj csak, miért neveltél?

A férfi azt felelte:

– Olyan egyszerű dolog ez. Nem kell mást tenni: mindössze aláásni a sziklát. Egyáltalán ne is nyúljanak hozzá; egyszerűen ássatok körül, és mélyebbre fog süllyedni a gödörben. Nem fogjátok zavarni a sziklát, ugyanott marad, de nem zárja el senkinek az útját. Felesleges felrobbantani vagy széttörni.

Lenin odafordult a mérnökeihez:

– Ti nagy mérnökök és építészek vagytok, ez a szegény fickó mégis intelligensebb tanácsot ad nálatok.

És így tettek. A szikla megmenekült, az út elkészülhetett – az ötlet pedig egy szegény embertől érkezett, egy nevesincstől.

Megfigyeltem – mivel több ezer emberrel találkoztam már –, hogy az intellektuális emberek többsége nem intelligens, mert nem kell intelligensnek lennie. Elegendő az intellektusuk, a tudásuk. De annak, akinek nincs tudása, nincs intellektusa, iskolázatlan, találnia kell magában valami intelligenciát, nem várhat külső segítséget. És mivel az intelligenciájától függ, az növekedésnek indul benne.

Tehát az intuíció hasonlít némileg az intellektushoz, de nem intellektuális. Ez az intelligencia.

Az intellektus és az intelligencia működése teljesen eltérő. Az intellektus lépésekben működik, lépésről lépésre. Van egy folyamata, egy metodikája. Ha egy matematikai kérdésen dolgozol, megadott lépéseket kell követned.

Indiában él egy nő, Shakuntala, aki szinte minden egyetemen járt már szerte a világon, hogy bemutassa az intuícióját. Nem matematikus, sőt nem is különösebben iskolázott nő – csak középiskolai érettségije van. Amikor Albert Einstein még élt, előtte is tartott bemutatót. És a bemutatója igen különös volt. Leült egy krétával a kezében egy tábla elé; feltettek neki valamilyen matematikai vagy számtani kérdést, és még azelőtt, hogy befejezheték volna a kérdést, ő már írni kezdte a választ.

Albert Einstein adott neki egy oklevelet – Shakuntala megmutatta nekem, amikor Madrasban jártam, ahol él. Megmutatta nekem minden oklevelét. Az Albert Einsteintől kapottban ez állt: „Feltettem ennek a nőnek egy kérdést, amit nekem három órába tellett megoldanom, mert egy teljes módszert végig kellett vezetnem; én nem tudok a kérdésről egyszerűen a válaszhoz ugrani. Tudom, hogy senki sem tudja nálam rövidebb idő alatt megoldani, ami három órát jelent. Másoknak talán hat vagy annál is több órát vesz igénybe, de én meg tudom csinálni három óra alatt, mert én már elvégeztem korábban. De egy egész eljárást végig kell követni. Ha egyetlen lépést kihagysz...” A számok olyan nagyok voltak, hogy az egész táblára szükség volt a válasz leírásához. És mielőtt Einstein befejezhette volna a kérdést, Shakuntala már le is írta a választ.

Einstein értetlenül állt, teljesen értetlenül, mert ez lehetetlen volt. Megkérdezte:

– Hogyan csinálja?

A nő azt felelte:

– Nem tudom, hogyan csinálom, egyszerűen megtörténik. Ön felteszi a kérdést, és számok jelennek meg a szemem előtt, valahol belül. Azt látom, hogy: 1, 2, 3, és csak leírom.

Az a nő működő intuícióval született. De én nagyon sajnálom őt, mert mutatóvá vált. Senki sem törődött azzal, hogy egy működő intuícióval született nő könnyen meg tud világosodni. Ott áll a határvonalon, egyetlen lépés, és eléri a legvégső tudatosságot. És ő mégsem éber, mindössze egy csodabogár.

Volt egy másik fiú, Shankaran, aki riksát húzott a városban. Egy matematikaprofesszor, egy angol férfi mindig Shankaran riksáján ment az egyetemre. Egyszer-kétszer megesett, hogy a professzor valamilyen problémán gondolkodott, a fiú pedig egyszerűen ránézett, és azt mondta: „ez a válasz”. A professzor nem beszélt – egyszerűen csak gondolkodott –, a fiú meg húzta a riksát, és azt mondta: „ez a válasz”.

A professzor bement az egyetemre, végigvezette az egész eljárást, és meglepetten látta, hogy az volt a válasz. Amikor ez kétszer-háromszor megtörtént, megkérdezte a fiút:

– Hogyan csinálod?

A fiú azt felelte:

– Én nem csinállok semmit.

Csak érzem, hogy ön ott van mögöttem, aggasztja valami, és megjelennek a számok. Én nem vagyok nagyon iskolázott, de a számokat megértem. És annyi számot látok az elméjében, közvetlenül mögöttem – egy egész sort, egy számsort –, azután hirtelen megjelenik néhány szám az én elmémbe, és akkor megmondom, hogy ez a válasz. Nem tudom, hogyan történik.

A professzor elküldte Shankarant Oxfordba, mert ő még ennél a Shakuntala nevű nőnél is többet tudott. A nőnek fel kellett tenni a kérdést, ő pedig leírta a választ; Shankarannál viszont elég volt a kérdésnek megjelenie az elmében ahhoz, hogy

❧

Az intuíció
kvantumugrással
működik. Nincs
metodikai eljárása,
egyszerűen látja
a dolgokat. Szeme
van a látáshoz.

megadja a választ. Az ő intuíciója még teljesebben működött, egyaránt látta a kérdést és a választ is – olvasni tudott mások elméjében. És ő még iskolázatlanabb volt, olyan szegény, hogy riksát húzott. Jelenséggé vált a matematika történetében, mert sok kérdést megoldott, ami megoldatlan maradt az évszázadok alatt, bár nem tudta megmondani, hogyan csinálja. Megadta a választ – de hogyan lehetett megítélni, hogy a válasza helyes volt-e vagy helytelen? Sok évbe telt. Amikor kifejlesztettek egy magasabb rendű matematikát, akkor sikerült megoldaniuk. Shankaran halott volt, de a válaszai helyesnek bizonyultak.

Az intuíció kvantumugrással működik.

Nincs metodikai eljárása, egyszerűen látja a dolgokat.

Szeme van a látáshoz.

Olyan dolgokat lát, amelyekre sosem gondoltál dologként, például a szeretetre. Sosem gondoltál rá dologként. Az intuíció embere azonban látja, hogy van-e benned szeretet vagy nincs, van-e benned bizalom vagy nincs, van-e benned kétség vagy nincs. Látja ezeket, mintha dolgok lennének.

Az én szememben az intuíció foglalja el a legmagasabb helyet. Ez az, ahová szeretnék eljuttatni.

A tisztátalan tudattalan akadályoz. Tisztítsd meg, és megtisztítása egyet jelent kielégítésével. Olyannyira kielégül tőle, hogy azt kezdi mondogatni: „Kérlek, hagyd abba! Ez több, mint amire szükségem van.” Csak akkor hagyd abba. És így az intellektusod olyan friss energiaárammal telik meg,

hogy intelligenciává alakul. Akkor az energia továbbemelkedik, és megnyitja az intuíció kapuit. Akkor megláthatod azokat a dolgokat, amelyek nem láthatók a fizikai szemed számára, azokat a dolgokat, amelyek nem is dolgok.

A szeretet nem egy dolog, az igazság nem egy dolog, a bizalom nem egy dolog, mégis valóságok, sokkal valóságosabbak, mint a dolgaid. Azonban csupán az intuíció számára valóságok: egzisztenciálisak. Amint egyszer működésbe lép az intuíció, először végre igazán ember leszel.

A tudattalannal állat vagy. A tudatossal nem vagy többé állat. A tudatfeletti ember vagy.

Szeretem idézni a baul misztikust, Csandídást, mert ő egy egyszerű kijelentésbe összesűrítette mindazt, amit gondolok: *Szabar úpar mánus szatja; tahar úpar nahín*. „Mindenek felett van az ember igazsága, és afölött nincsen semmi.”

Ennek a férfinak, Csandidasnak hitelesen vallásos embernek kellett lennie. Tagadja Istent, tagad mindent az emberi virágzás felett. *Szabar úpar*: 'mindenek felett, minden felett'; *mánus szatja*: 'az ember igazsága'; *tahar úpar nahín*: 'és azon túl én sokat utaztam – nincsen semmi'.

Amint egyszer eljutottál emberi képességeid teljes kivirágzásához, hazaérteztél.

A tisztátalan tudattalan akadályoz. Tisztítsd meg, és megtisztítása egyet jelent kielégítésével. Olyannyira kielégül tőle, hogy azt kezdi mondogatni: „Kérlek, hagyd abba! Ez több, mint amire szükségem van.” Csak akkor hagyd abba.

A megismerés határai

*Megismerni annyi, mint csendben lenni, teljes csendben,
hogy hallhasd a nyugodt, kicsiny hangot belül.
Megismerni annyi, mint eldobni az elmét.
Amikor tökéletesen nyugodt vagy,
mozdulatlan, semmi sem hullámoz benned,
megnyílnak az ajtók.
Része vagy ennek a rejtélyes létezésnek.
Megismered azzal, hogy a részévé válsz,
azzal, hogy részt vevő leszel benne.
Ez a megismerés.*

TUDÁS

Mi a különbség tudás és megismerés között? A szótár szerint nem sok, a létezésben azonban mérhetetlen nagy. A tudás elmélet, a megismerés élmény. A megismerés azt jelenti, hogy kinyitod a szemedet, és látsz; a tudás azt jelenti, hogy valaki más nyitotta ki a szemét, látott, és beszélt róla, te pedig egyszerűen begyűjtöd az információt. A tudás még akkor is lehetséges, ha vak vagy. A tudás lehetséges... Szem nélkül sok dolgot megtanulhatsz a fényről, de a megismerés nem lehetséges, ha vak vagy. A megis-

merés csak akkor lehetséges, ha a szemed meggyógyult, rendbe jött, ha látsz. A megismerés hitelesen a te saját élményed; a tudás hamis. A tudás átok, csapás, rák.

A tudás az, amelyen keresztül az ember elszakad az egésztől – a tudás teremti a távolságot. Meglátsz egy vadvirágot a hegyekben, és nem tudod, mi az; az elmédnek nincs róla mondanivalója, az elme csendes. Ránézel a virágra, látod a virágot, de nem jelentkezik tudás benned – akkor csoda, akkor rejtély születik. Ott a virág, és ott vagy te. A csodán keresztül nem vagy különálló, híd köt össze. De ha tudod, hogy ez egy rózsza vagy egy körömvirág, vagy valami más, az a tudás elválaszt. Ott a virág, te itt vagy, de nincs híd: „tudsz”. A tudás távolságot teremt.

Minél többet tudsz, annál nagyobb a távolság; minél kevesebbet tudsz, annál kisebb a távolság. És ha a nem tudás pillanatában vagy, nincs távolság; híd köt össze.

Beleszeretsz egy nőbe vagy egy férfiba – azon a napon, amikor szerelmes leszel, nincs távolság. Csak csoda van, borzongás, izgalom, eksztázis, de tudás nincs. Nem tudod, ki ez a nő. Tudás nélkül nincs semmi, ami elválasztana; ez adja azoknak az első szerelmi pillanatoknak a szépségét. Amint egyszer együtt élsz a nővel – akár csak huszonnégy órán át –, tudás születik. Ekkor már fogalmakat alkotsz róla; tudod, ki ő, megszületik egy kép. Huszonnégy óra múltat teremtett; az a huszonnégy óra nyomokat hagyott az elmén. Ránézel ugyanarra a

nőre, és nincs ott többé ugyanaz a rejtély. Lefelé balagsz a hegyről, a csúcs odavan.

Ennek a megértésével már sokat megértettél. Annak a megértésével, hogy a tudás elválaszt, a tudás távolságot teremt, megérted a meditáció legnagyobb titkát.

A meditáció a nem tudás állapota. A meditáció tiszta tér, nem zavarja meg tudás. Igen, a bibliai történet igaz: az ember a tudás révén bukott el, azzal, hogy evett a Tudás fájának gyümölcséből. A világ egyetlen más szent irata sem múlja felül ezt. Ez a parabola az utolsó szó; egyetlen más parabola sem jut ilyen magasságba és ilyen felismeréshez. Olyan logikátlanoknak tűnik, hogy az ember a tudás révén bukott el. Logikátlanoknak tűnik, mert a logika a tudás része. A logika maradéktalanul a tudást támogatja – logikátlanoknak tűnik, mert a logika a legvégső oka az ember bukásának.

Az az ember, aki abszolút logikus – abszolút épelméjű, mindig a józan eszére hallgat, sosem enged be semmi logikátlant az életébe –, az örült. Az épelméjűséget ki kell egyensúlyozni tébolyodottsággal; a logikát ki kell egyensúlyozni logikátlansággal. Az ellentétek találkoznak és kiegyenlítik egymást. Az az ember, aki csak racionális, az esztelen – sokat elszalaszt. Tulajdonképpen elszalaszt mindent, ami csodálatos, és mindent, ami igaz. Jelentéktelenségeket fog gyűjtögetni, élete földi élet lesz. Világi ember lesz.

Abban a bibliai parabolában hatalmas felismerés rejlik. Miért bukott el az ember a tudás révén? Mert

a tudás távolságot teremt, mert a tudás teremtménye az „én” és a „te”, mert a tudás teremtménye az alany és a tárgy, a tudó és a tudott, a megfigyelő és a megfigyelt. A tudás alapvetően skizofrén; hasadást teremt, amelyet azután lehetetlen áthidalni.

Ezért van, hogy minél nagyobb tudásúvá válik valaki, annál kevésbé lesz vallásos. Minél iskolázottabb valaki, annál kisebb a lehetősége, hogy eljut az egészhez. Jézusnak igaza van, amikor azt mondja: „Csak a gyerekek jutnak be az én országomba.” Csak a gyerekek... mi az a minőség, ami egy gyerekben megvan, és amit te elveszítettél? A gyerekben megvan a nem tudás, az ártatlanság minősége. Csodálkozással néz, a szeme tökéletesen tiszta. Mélyre néz, előítéletek, ítélkezés, *a priori* képzetek nélkül. Nem kivetít; így azt ismeri meg, ami van. A gyermek ismeri a teljes igazságot, te csak a világi igazságot ismered. Azt a valóságot, amelyet te teremtettél magad köré kivetítéssel, vágyakozással, gondolkodással. Azt a valóságot, ahogyan te értelmezed az igazságot.

Az az ember, aki abszolút logikus – abszolút épelméjű, mindig a józan eszére hallgat, sosem enged be semmi logikátlant az életébe –, az örült. Az épelméjűséget ki kell egyensúlyozni tébolyodottsággal; a logikát ki kell egyensúlyozni logikátlansággal.

A gyerekben megvan a nem tudás, az ártatlanság minősége. Csodálkozással néz, a szeme tökéletesen tiszta. Mélyre néz, de előítéletek, ítélkezés, *a priori* képzetek nélkül.

Az igazság egyszerűen az, ami van; a valóság az, amit te megértettél – a te képzeted az igazságról. A valóság dolgokat tartalmaz, amelyek mind egymástól különállóak. Az igazság kizárólag egyetlen kozmikus energiát tartalmaz. Az igazság az egységet tartalmazza, a valóság a sokaságot. A valóság tömeg, az igazság eggyé válás.

Krishnamurti azt mondja: „Tagadni csend.” Tagadni, de mit? Tagadni a tudást, tagadni az elmét, tagadni ezt a szüntelen elfoglaltságot a bensőben... teremteni egy elfoglaltságmentes teret. Amikor elfoglaltságmentes vagy, összhangban vagy az egészszel. Amikor elfoglalt vagy, kiesel az összhangból. Ezért történik, hogy mindannyiszor, ha sikerül teremtened egy pillanatnyi csendet, mérhetetlen öröm tölt el. Abban a pillanatban az életnek értelme van, abban a pillanatban az élet szavakon túli ragyogással telik el. Abban a pillanatban az élet tánc. Abban a pillanatban – még az is, ha a halál jönne – tánc és ünneplés lesz, mert az a pillanat nem ismer mást, mint örömet. Az a pillanat örömteli, áldott.

A tudást tagadni kell – de nem azért, mert én azt mondom, vagy mert Krishnamurti vagy Gautama Buddha azt mondja. Ha azért tagadsz, mert én azt mondom, akkor tagadni fogod a tudásodat, és bármi, amit mondok, tudássá válik annak a helyén; lecseréled. Akkor bármit mondok, az lesz a tudásod, és ragaszkodni kezdesz hozzá. Eldobod a régi bálványaidat, és újakat raksz a helyükre, de ez ugyanaz a régi játék új szavakkal, új képzetekkel, új gondolatokkal.

Akkor hogyan tagadd a tudást? Ne más tudással. Csak lásd, hogy a tudás távolságot teremt – csak nézz bele ebbe a ténybe intenzíven, teljesen –, az elég. Nem kell behelyettesítened semmi mással.

Ez az intenzitás tűz, és hamuvá fogja apasztani a tudásodat. Ez az intenzitás elég. Ezt az intenzitást nevezzük felismerésnek. A felismerés elégeti majd a tudásodat, amit nem helyettesítesz más tudással. Akkor üresség van, *súnjatá*. Akkor semmiség van, mert nincs tartalom: zavartalan, torzítatlan igazság van.

Látnod kell, amit mondok; nem az a feladatod, hogy megtanuld, amit mondok. Most engem hallgatva ne kezdj el tudást gyűjteni. Most ne kezdj el felhalmozni. Ha engem hallgatsz, az legyen egy felismerési kísérlet. Hallgass intenzitással, teljességgel, olyan mértékű éberséggel, amilyenre csak képes vagy. Abban az éberségben látsz majd egy pontot, és az a látás maga az átalakulás. Nem arról van szó, hogy utána valami mást kell majd tenned; maga a látás hozza el a változást.

Ha erőfeszítésre van szükséged, az egyszerűen azt mutatja, hogy tévúton jársz. Ha eljössz holnap, és azt kérdezed tőlem: „Megértettem, hogy a tudás átok, hogy a tudás távolságot teremt. És most hogyan dobjam el?”, akkor tévúton jársz. Ha a hogyan kérdése felmerül, akkor tévúton jársz. A hogyan nem merülhet fel, mert a hogyan további tudást kíván. A hogyan módszereket kér, technikákat, tenni-valókat.

A felismerés elég; nem kell erőfeszítéssel segíteni. A tüze több mint elég ahhoz, hogy elégesse mindazt a tudást, amit belül hordozol. Csak lásd meg azt a pontot.

Hallgass rám, gyere velem! Hallgass rám, fogd meg a kezem, lépj be azokba a terekbe, amelyekbe próbállak besegíteni, és lásd, amit mondok. Ne vitázz, ne mondj igent vagy nemet, ne érts egyet, ne ellenkezz. Csak legyél velem ebben a pillanatban – és a felismerés hirtelen megérkezik. Ha figyelemmel hallgatsz... és a figyelem alatt nem összpontosítást értek; a figyelem alatt egyszerűen azt értem, hogy éberséggel hallgatsz, nem pedig tompa elmével: intelligenciával hallgatsz, élénkséggel, nyitottsággal. Itt vagy, most és velem – ezt értem figyelem alatt. Nem valahol másutt vagy. Nem hasonlítod össze szavaimat az elmédben a régi gondolataiddal. Egyáltalán nem hasonlítgatsz, nem ítélsz. Nem úgy ülsz itt, hogy ítélsz a bensődben, hogy amit mondok, az vajon jó-e vagy sem, vagy mennyire helyes.

A minap beszélgettem egy keresővel. Megvolt benne a kereső minősége, de terhelte a tudása. Mialatt beszéltem hozzá, a szeme megtelt könnyel. A szíve már éppen megnyílt volna, de abban a pillanatban előlépett az elméje, és lerombolt minden szépséget. Már éppen a szív és a megnyílás felé mozdult volna, de hirtelen belépett az elméje. Azok a könnyek, amelyek már az eldobás határát jelentették, eltűntek. Szeme szárazzá vált. Mi történt? Mondtam valamit, amivel nem tudott egyetértetni.

Egyetértett velem egy bizonyos pontig. Ekkor mondtam valamit, ami szemben állt zsidó neveltetésével, ami szemben állt a kabbalával, és hirtelen az egész energia megváltozott. Azt mondta: „Minden helyes. Minden, amit mondasz, helyes, de ezzel az egy dologgal – hogy Istennek nincs célja, hogy a létezés céltalanul létezik –, ezzel nem tudok egyetértetni. Mivel a kabbala éppen az ellenkezőjét mondja: az életnek célja van, Isten céltudatos, egy bizonyos sors felé vezet minket, egy cél felé.”

Talán nem is vette észre, hogy abban a pillanatban tévútra siklott, mert belépett az összehasonlítás. Mi közöm van nekem a kabbalához? Amikor velem vagy, tedd félre minden tudásodat a kabbaláról, a jógáról, a tantráról, erről meg arról. Amikor velem vagy, légy velem. És én nem azt mondom, hogy egyet kell értened velem, ne feledd: ez nem egyetértés vagy ellenkezés kérdése.

Ha látsz egy rózsát, egyetértesz-e vele, vagy ellenzed? Amikor a napfelkeltét nézed, egyetértesz-e vele, vagy ellenzed? Amikor látod a Holdat az éjszakában, egyszerűen csak nézed. Akár nézed, akár nem, nem merül fel az egyetértés vagy az ellenkezés kérdése.

Én nem próbállak meggyőzni semmiről. Én nem valamiféle elmélethez próbállak áttéríteni, valamiféle filozófiához, dogmához, valamiféle egyházhoz, nem. Egyszerűen megosztom veled, ami velem történt, és e megosztás kö-

❧
Ha látsz egy rózsát,
egyetértesz-e vele,
vagy ellenzed?
Amikor a
napfelkeltét nézed,
egyetértesz-e vele,
vagy ellenzed?

zепette, ha részt veszel benne, veled is megtörténhet. Ragályos.

A felismerés átváltoztat.

Amikor azt mondom, hogy a tudás átok, egyetért-hetsz vagy ellenezheted – és akkor tévútra futottál. Csak hallgasd, nézz bele, menj a tudás folyamatának mélyére. Láthatod, hogyan teremti a tudás távolságot, hogyan válik gáttá. Hogyan áll a tudás eléd, hogyan növekszik a tudás növekedésével a távolság is. Hogyan vész el a tudás révén az ártatlanság, hogyan rombolja le, nyomorítja el, gyilkolja meg a tudás a csodát, hogyan válik miatta az élet szürke és unalmas üggyé. Elvész a rejtély. Eltűnik a rejtély, mert elkezded azt gondolni, hogy ezt tudod. Ha tudod, hogyan lehetne ott bármi rejtély? A rejtély csak akkor lehetséges, ha nem tudod.

És ne feledd, az ember semmit sem tud! Mindaz, amit összegyűjtöttünk, csak szemét. A legvégső meghaladja felfogóképességünket. Amit összegyűjtöttünk, az mind csupán tény, erőfeszítéseink az igazságot nem érintették. És ez nem csupán a Buddha, Krisna, Krishnamurti és Ramana tapasztalata; ugyanezt tapasztalta Edison, Newton és Albert Einstein is. Ezt tapasztalják a költők, a festők, a táncosok. A világ minden nagy intelligenciája – lehetnek akár misztikusok, akár költők, akár tudósok – tökéletesen egyetért egy dologban: minél többet tudunk, annál jobban megértjük, hogy a világ tökéletes rejtély. Tudásunk nem pusztítja el a rejtélyét.

Csak az ostoba emberek gondolják azt, hogy mivel tudnak egy keveset, már nincs több rejtély az

életben. Csak a közép-szerű elme tesz így, amely túlságosan kötődik a tudáshoz; az intelligens elme a tudás felett marad. Használja a tudást, kétségkívül használja – hiszen az hasznos, használható –, de pontosan tudja, hogy minden, ami igaz, az rejtve van, rejtve marad. Tovább és tovább folytathatjuk a megismerést, de a rejtély kimeríthetetlen.

Hallgass felismeréssel, figyelemmel, teljességgel. Ha így nézel, meglátsz majd valamit. És az átváltoztat – ne kérdezd, hogyan. Ezt jelenti, amikor Krishnamurti azt mondja: „tagadni csend”. A felismerés tagad. És amikor valamit tagadunk, de nem áll a helyére semmi, akkor valami elpusztul, és semmi sem kerül a helyére. Akkor csend van, mert tér van. Csend van, mert kihajítottad a régit, de nem hoztál a helyére újat. Azt a csendet a Buddha *súnjátának* nevezi. Az a csend üresség, semmiség. És csupán az a semmiség tud működni az igazság világában.

Ott a gondolat nem tud működni. A gondolat csak a dolgok világában működik, mert a gondolat is egy dolog – kifinomult, mégis materiális. Ezért lehet a gondolatot feljegyezni, továbbadni, tolmácsolni. Megdobhatlak egy gondolattal, te elkaphatod, megtarthatod. El lehet venni, és tovább lehet adni, átadható, mivel dolog. Materiális jelenség.

Az ürességet nem lehet átadni, az ürességgel nem tudlak megdobni. Részt vehetsz benne, belehatolhatsz, de senki sem adhatja oda neked. Átadhatatlan. És csupán az üresség működik az igazság világában.

Megdobhatlak egy
gondolattal,
te elkaphatod,
megtarthatod.
El lehet venni, és
tovább lehet adni,
átadható, mivel
dolog. Matriális
jelenség.

Az igazság csak akkor ismerhető meg, ha nincs elme. Az igazság megismeréséhez az elmének el kell némulnia, le kell állnia. Csendesnek kell lennie, nyugodtnak, mozdulatlanak.

A gondolat nem működhet az igazságban, de az igazság működhet a gondolatokon keresztül. Nem juthatsz el az igazsághoz gondolkodással, de ha eljutottál

hozzá, szolgálatába állíthatod a gondolkodást. Ezt teszem én, ezt tette a Buddha, ezt teszi minden mester. Amit mondok, az egy gondolat, de mögötte üresség van. Azt az ürességet nem gondolat teremtetted, túl van a gondolaton. Gondolat nem érintheti, még rápillantani sem tud.

Megfigyelted már? Az ürességről nem tudsz gondolkodni, nem tudod az ürességet gondolattá alakítani. Nem tudsz gondolkodni róla, mert elgondolhatatlan. Ha tudsz róla gondolkodni, akkor az egyáltalán nem üresség. A gondolatnak távoznia kell ahhoz, hogy eljöhessen az üresség; ők ketten sosem találkoznak. Amint egyszer itt az üresség, bármilyen eszközt felhasználhat az önkifejezésre.

A felismerés egy gondolat nélküli állapot. Ha látsz valamit, mindig akkor látod, amikor nincs gondolat. Itt is, ahogy engem hallgatsz, velem vagy, néha látsz – de azok a pillanatok hézagok, szünetek. Egy gondolat távozott, a másik még nem jött el, ott a hézag; és abban a hézagban valami felvillan, valami

vibrálni kezd. Olyan ez, mint amikor dobol valaki – a dob üres belül; ezért lehet játszani rajta. Az üresség vibrál. A gyönyörű hang, amely felszáll belőle, az ürességből születik. Amikor *vagy*, gondolatok nélkül, akkor valami lehetségessé válik, azonnal lehetségessé. Akkor már láthatod, amit mondok. Akkor már nem csupán hallott szó lesz, akkor intuícióvá válik, felismeréssé, látomássá. Beletekintesz, megosztod velem.

A felismerés a nem gondolkodás, a gondolatnélküliség állapota. Hézag, szünet a gondolkodás folyamatában, és abban a hézagban ott a bepillantás, az igazság.

Az üresség angol megfelelője, az *empty* szó gyökere azt jelenti, 'ráérni, elfoglaltság nélkül lenni'.

Csodálatos szó, ha lehatolsz a gyökeréig. A gyökér nagyon sokatmondó: ráérni, elfoglaltság nélkül lenni. És ne feledd, a közmondás, amely azt tartja, hogy az üres elme az Ördög játékszere, teljes ostobaság. Épp az ellenkezője igaz: az elfoglalt elme az Ördög játékszere. Az üres elme Isten játékszere, nem az Ördögé. De meg kell értened, mit értek „üres” alatt: ráérsz, ellazult vagy, feszültségmentes, mozdulatlan, vágy nélküli, nem mész sehová, csak itt vagy, egészen itt. Az üres elme tiszta jelenlét. És abban a tiszta jelenlétben minden lehetséges, mert az egész létezés abból a tiszta jelenlétből születik.

Ezek a fák a tiszta jelenlétből nőnek, ezek a csillagok a tiszta jelenlétből születnek; mi itt, minden

A felismerés egy
gondolat nélküli
állapot. Ha látsz
valamit, mindig
akkor látod, amikor
nincs gondolat.

És ne feledd,
a közmondás, amely
azt tartja, hogy az
üres elme az Ördög
játékszere, teljes
ostobaság. Épp
az ellenkezője igaz:
az elfoglalt elme
az Ördög játékszere.

buddha ebből a tiszta jelenlétből érkezett. Abban a tiszta jelenléten Istenben vagy, Isten *vagy*. Elfoglaltan elbuzg; elfoglaltan kiűzetsz az Édenkertből. Elfoglaltságmentesen visszakerülsz az Édenkertbe; elfoglaltságmentesen hazaérsz.

Amikor az elmét nem foglalja le a valóság – dolgok, gondolatok –, akkor látod meg azt, ami van. És

ami van, az az igazság. Csak az ürességben jön létre a találkozás, az összeolvadás. Csak az ürességben nyílsz meg az igazság felé, ahol az igazság beléd hatol. Csak az ürességben válsz terhessé az igazsággal.

Ez az elme három állapota. Az első a tartalom és a tudatosság. Mindig van tartalom az elmédben: mozog egy gondolat, születik egy vágy, harag, mohóság, ambíció. Mindig van valami tartalom az elmédben; az elme sohasem elfoglaltságmentes. A forgalom halad tovább, éjjel-nappal. Ott van, amikor ébren vagy; ott van, amikor alszol. Éber állapotban a tartalmat gondolkodásnak hívod, alvás közben álomnak, de ugyanarról a folyamatról van szó. Az álom egy kicsit primitívebb, ennyi az egész, mert képekben gondolkodik. Nem használ fogalmakat, képeket használ. Primitívebb, ahogyan a kisgyermekek gondolkodnak. Ezért kell a kisgyermekeknek szóló könyveket nagy, színes képekkel illusztrálni, mert képekben gondolkodnak. Képeken keresztül

tanulják a szavakat. A képek fokozatosan egyre kisebbé és kisebbé válnak, majd eltűnnek.

A primitív ember is képekben gondolkodik. A legtöbb ősi nyelv képi nyelv. A kínai képnelv: nincs ábécéje. Ez a legősibb nyelv. Éjszaka újra primitívvé válsz, elfelejted nappali kifinomultságodat, és megint képekben kezdesz gondolkodni – de ugyanarról van szó.

És a pszichoanalitikus felismerése igen becses, azaz hogy az álmaidat vizsgálja. Ott több igazság van, mert primitívebb vagy; nem próbálsz félrevezetni senkit, hitelesebb vagy. Nappal körülvesz egy személyiség, amely elrejt – egymásra helyezett személyiségrétegek. Nehéz megtalálni alattuk az igazi embert. Mélyre kell ásni, ami fáj, ezért ellenállsz. Éjszaka azonban, ahogyan félreteszed a ruháidat, félreteszed a személyiségedet is. Nincs rá szükség, mert nem fogsz kommunikálni senkivel, egyedül leszel az ágyadban. Nem a világban leszel, hanem maradéktalanul a magánbirodalmadban. Felesleges bujkálni, színlelni. Ezért próbál a pszichoanalitikus behatolni az álmaidba, hiszen azok sokkal tisztábban megmutatják, ki vagy. De az is csak ugyanaz a játék, mindössze más nyelven játszod – a játék nem különbözik. Ez az elme hétköznapi állapota: elme és tartalom, tudatosság plusz tartalom.

A második elmeállapot a tudatosság tartalom nélkül: ez a meditáció. Teljesen éber vagy, és ott egy hézag, egy szünet. Nem akadsz össze gondolattal, nincs előtted gondolat. Nem alszol, ébren vagy, de

nincs gondolat. Ez a meditáció. Az első állapotot elemének hívják, a második állapotot meditációnak.

És azután ott a harmadik állapot. Amikor eltűnt a tartalom, eltűnt a tárgy, az alany sem maradhat soká, mert együtt léteznek. Egymást teremtik. Ha az alany egyedül van, csak egy kicsivel tovább tud maradni, amíg viszi a múlt lendülete. Tartalom nélkül a tudatosság nem maradhat sokáig; nem lesz rá szükség, mert a tudatosság mindig valamiről való tudatosság. Amikor te azt mondod, hogy „tudatában vagyok”, meg lehet kérdezni: „minek?”. Azt mondod: „tudatában vagyok”. Szükség van egy tárgyra, a tárgy létezése feltétlen szükséglet. Amint eltűnt a tárgy, hamarosan az alany is el fog tűnni. Először megy a tartalom, azután tűnik el a tudatosság.

A harmadik állapot neve *szamádhi*: nincs tartalom, nincs tudatosság. De ne feledd, ez a tartalom-nélküliség, tudatosságnélküliség nem a tudattalanság állapota. Ez a tudatfeletti, a transzcendens tudatosság állapota. A tudatosság ekkor csak önmagának van tudatában. A tudatosság önmagába fordult; bezárult a kör. Hazaérkeztél. Ez a harmadik állapot, a *szamádhi*; és ez a harmadik állapot az, amit a Buddha a *súnjátá* alatt ért.

Először dobd el a tartalmat: félig üressé válsz. Azután dobd el a tudatosságot: teljesen üressé válsz. És ez a teljes üresség a legcsodálatosabb dolog, ami történhet; a legnagyobb áldás.

INTELLEKTUS

Én egyáltalán nem vagyok ellene az intellektusnak. Megvan a maga haszna, de korlátozott, és meg kell értened a korlátait. Ha tudósként dolgozol, használnod kell az intellektusodat. Csodálatos mechanizmus, de csak ha szolga marad, és nem válik úrrá. Ha úrrá válik, és átveszi feletted a hatalmat, akkor veszélyes. Az elme a tudatosság szolgájaként nagyszerű cseléd; az elme a tudatosság uraként veszélyes úr.

Az egész hangsúly kérdése. Egyáltalán nem vagyok az intellektus ellen – én magam is használom, hogyan is ellenezhetném? E pillanatban is, ahogy beszélek hozzád, használom. De én vagyok az úr; nem ő uralkodik felettem. Ha használni akarom, azt teszem. Ha nem akarom használni, nincs hatalma felettem. De a te intellektusod, a te elméd, a te gondolkodási folyamatod folytatódik, akár akarod, akár nem. Nem törődik veled – mintha senki sem lennél –, megy tovább és tovább, még akkor is, amikor alszol.

A te elméd, a te gondolkodási folyamatod folytatódik, akár akarod, akár nem. Nem törődik veled – mintha senki sem lennél –, megy tovább és tovább, még akkor is, amikor alszol.

Amikor sétálni mész, használsz a lábadat. Amikor azonban ülsz, nincs szükség a lábad mozgására. Az emberek azt mondják nekem: „Osho, két órán át folyamatosan beszélsz hozzánk a széken ülve,

Csak azért álmodsz,
mert annyi munka
maradt elvégzetlenül
a nap folyamán,
amit az elmének
meg kell oldania.
Ez túlóra: nem
tudtad befejezni
nappal.

változatlan testhelyzetben. Egyszer sem mozdítod még a lábadat sem.” Miért mozdítanám? Nem sétálok. De ismerlek téged: még amikor a széken ülsz, akkor sem ülsz igazán. Mozgatód a lábadat, váltogatód a testhelyzetedet, ezer és egy dolgot csinálsz, fészkelődsz és forogsz, hatalmas nyugtalanságban. Ugyanez igaz az elmédre is.

Ha beszélek hozzád, az elmémet használom. Abban a pillanatban, hogy abbahagyom a beszédet, az elmém is azonnal megáll. Ha nem beszélek hozzád, az elmémnek sem kell tovább dolgoznia, egyszerűen elcsendesül. Így kell lennie – ilyen természete. Amikor alszom, nem álmodok; nincs szükség rá. Csak azért álmodsz, mert annyi munka maradt elvégzetlenül a nap folyamán, amit az elmének meg kell oldania. Ez túlóra: nem tudtad befejezni nappal.

És hogyan fejezhetnél be bármit is? Ezer és egy dolgot csinálsz egyszerre. Soha semmi sincs befejezve; minden befejezetlen marad – befejezetlen marad örökre. Meghalsz majd, és semmi sem lesz befejezve. Egyetlenegy irányban sem lesz teljes a munkád, mert egyszerre szaladsz mindenfelé. Töredékekre hasadsz, nem vagy egységes. Az elme vonzol valami felé, a szív egy másik dolog felé, a test megint másfelé akar menni, és te mindig elveszett vagy. Kire hallgass? És az elme sem egy, sok elméd van – „multipsziché” vagy, elmék tömege található

benned. Nincs egység, nincs harmónia. Nem vagy zenekar, semmi sincs összhangban benned. Minden a maga feje után megy; senki sem hallgat a másakra, csak zajt csapsz, nem zenélsz.

Az intellektus jó, ha cselédként szolgálja az egészet. Semmi sem rossz, ha a saját helyén működik, és minden rossz, ha rossz helyen működik. A fejed tökéletesen jó, ha a vállad felett nyugszik. Ha valahol máshol van, akkor rossz.

Tudósként szükség van az intellektusra. A piacon hasonlóképpen. Szavakkal kommunikálva, emberekkel beszélve szükség van rá. Haszna azonban korlátozott. Sokkal nagyszerűbb dolgok vannak, ahol az intellektusra egyáltalán nincs szükség. És ahol felesleges, ott is működik tovább, ez a probléma. A meditáló használja az intellektusát, de ugyanúgy az intuícióját is – tudja, hogy működésük eltérő. Használja a fejét, de a szívét is.

Gyakran szálltam meg Kalkuttában egy főbírnál. A felesége azt mondta nekem:

– Te vagy az egyetlen ember, akit a férjem tisztel. Ha mondasz valamit, odafigyel rá, egyébként senki sem hallgat. Mindent megpróbáltam már, de hiába. Ezért fordulok hozzád.

Megkérdeztem:

– Mi a baj?

Azt felelte:

– A baj napról napra növekszik. A férjem bíró marad a nap huszonnégy órájában. Még velem, az

A fejed tökéletesen
jó, ha a vállad felett
nyugszik.
Ha valahol máshol
van, akkor rossz.

ágyban is bíró, mintha azt várná tőlem, hogy bíró úrnak szólítsam. Úgy viselkedik a gyerekekkel, mintha bűnözők lennének. Mindenkiel. Elfáradtunk. Sosem száll le a pulpitusról. Szüntelenül magán hordja ezt a szerepet, sosem feledkezik meg róla. Bevésődött a fejébe.

És igaza volt, ismertem a férjét. Jó bírónak lenni, ha a tárgyalóteremben vagy, de amint elhagyod a bíróságot... Ő viszont hazaviszi magával, majd ugyanúgy kezd viselkedni a feleségével, a gyermekeivel, mindenkiel. A feleség félt tőle, a gyerekek féltek tőle. Abban a pillanatban, hogy belépett a házba, félelem érződött mindenütt. Egyetlen pillanattal korábban a gyerekek boldogan játszottak, jól érezték magukat. Majd hirtelen megállnak, a feleség elkomolyodik. A ház azonnal tárgyalóteremmé változik.

Ugyanez a helyzet sok millió emberrel: ugyanazok maradnak, hazaviszik az irodájukat.

Szükség van az intellektusodra. A fejednek megvan a maga feladata, a maga szépsége, de a helyén kell maradnia. Sokkal nagyszerűbb dolgok vannak, amelyek túl esnek a fej hatókörén, és amikor azokba a birodalmakba indulsz, félre kell tenned a fejet. Képesnek kell lenned rá. Ez a rugalmasság. Ez az intelligencia.

És ne feledd: sose keverd össze az intellektust az intelligenciával. Az intellektus csupán egy része az intelligenciának. Az intelligencia sokkal hatalmasabb jelenség; sokkal több mindent foglal magában, mint az intellektus, mert az élet nem csupán intellektuális, az élet intuitív is. Az intelligencia magá-

ban foglalja az intuíciót. Számos nagy felfedezést nem az intellektus tett, hanem az intuíció. Tulajdonképpen minden nagy felfedezést az intuíció tett.

Létezik benned valami sokkal mélyebb. Nem szabad megfeledkezned róla. Az intellektus csak a felület, a felszín, nem pedig lényed középpontja. Lényed középpontja az intuíció.

Amikor félreteszed az intellektusodat, amikor félreteszed a fejedet, akkor valami mélyebb lép működésbe a bensődben, ami felfoghatatlan a felszínről. Középpontod lép működésbe, és középpontod mindig összhangban van az egészszel. Felszíned az ego, középpontod összhangban van a Taóval. Középpontod nem a tiéd, nem az enyém; középpontod egyetemes. A felszín személyes – a te felszíned a tiéd, az én felszínem az enyém –, de az én középpontom és a te középpontod nem két külön dolog; a középpontban mindannyian találkozunk, és egyek vagyunk.

Ezért ismerik fel a misztikusok a létezés egységét, mert az intuíciójukat használják. A tudomány egyre csak feloszt, széthasít, eljut a legparányibb részecskéig. A világ sokasággá válik, nem világegyetem többé.

A tudósoknak tulajdonképpen fel kellene hagyniuk az *univerzum* szó használatával; új szót kellene beiktatniuk, a *multiverzumot*. Az *univerzum*-

Vannak dolgok,
amelyek túl esnek
a fej hatókörén,
és amikor azokba
a birodalmakba
indulsz, félre kell
tenned a fejet.
Képesnek kell
lenned rá.
Ez a rugalmasság.
Ez az intelligencia.

nak misztikus felhangja van, azt jelenti: egy. A misztikus eljut az egyhez; ez a középpont élménye. A középpont azonban csak akkor működhet, ha elindulsz a felszíntől a középpont felé. Kvantumugrásra van szükség hozzá.

KÉPZELET

Az intuíció képessége és a saját valóságod megteremtésének képessége nem csupán különböző, de homlokegyenest ellenkező dolog. Az intuíció csupán egy tükör. Nem teremt semmit, csak visszatükröz. Azt tükrözi vissza, ami van. Makulátlan, csendes, kristálytiszt víz, amely visszatükrözi a csillagokat és a holdat. Nem teremt semmit. A tisztasága miatt nevezik Keleten harmadik szemnek. A szem nem teremt semmit, egyszerűen csak tájékoztat arról, ami körülötted van.

Az intuíció csupán
egy tükör.
Nem teremt
semmit, csak
visszatükröz.
Azt tükrözi vissza,
ami van.

Saját valóságunk megteremtését nevezzük képzeletnek – ez az álom képessége. Éjszaka nagyon sok dolgot teremtesz az álmaidban. És az a legelképesztőbb, hogy egész életedben minden éjjel álmodsz, és minden reggel tudod, hogy csak álom volt, nem valóság. Mégis, amikor újra beesteledik, elalszol, és a képzeleted kiterjeszti szárnyait,

nem támad benned kétség – kétségek nélkül elfogadod az álom valóságosságát.

A képzelet képessége másképpen is működhet. Megteremti az álmaidat, amelyekről tudod, hogy nem valóságosak. Amikor azonban eljönnek és körülvesznek, teljesen valóságosnak tűnnek, valóságosabbnak, mint a való világ. Mert a való világban gyanakodhatsz olykor, lehetnek néha kétségeid. Például ebben a pillanatban kételkedhetsz abban, hogy amit itt látsz vagy hallasz, vajon valóságos-e, vagy elaludtál, és álmodod. Álom is lehet. Csak akkor fogod tudni, amikor felébredsz.

Ez az egyetlen ismerv: a valóságban kételkedhetsz – „lehet, hogy csak álom” –, de egy álomban nem merülhet fel benned az álom lehetősége. Ez az egyetlen különbség álom és valóság között. A valóság engedi, hogy használd a józan eszedet, a képzelet nem engedi.

Ugyanaz a képesség tud napali álmodozást is teremteni... csak üldögélsz csendesen, nem csinálsz semmit, és egy álom úszik át a szemed előtt; ébren vagy, de arról kezdesz gondolkodni, hogy te leszel az ország elnöke. Mivel ébren vagy, egy mélyben húzódó áramlat tudja, hogy ezek ostoba képzetek; mégis olyan édesek, hogy tovább álmodozol arról, hogy világhódító leszel, vagy a leggazdagabb ember a világon. Ébren vagy, mégis álmodsz. Ha ez

A valóságban
kételkedhetsz
– „lehet, hogy csak
álom” –, de egy
álomban nem
merülhet fel benned
az álom lehetősége.
Ez az egyetlen
különbség álom és
valóság között.

túlzássá válik, elveszíted az ép elmédet. Elmehetsz bármelyik őrültekházába, bármelyik elmeegógyintézetbe, meg fogsz lepődni, hogyan élnek az emberek a képzeletükben: olyan emberekhez beszélnek, akik nincsenek jelen – nem csupán beszélnek hozzájuk, de válaszolnak is helyettük –, és nincs bennük kétség, nincsenek kételyeik.

A képzelet egyfajta tébolyodottságot eredményezhet, ha hinni kezdesz a saját álmodozásodban – hallucinációkat teremthet. Véleményem szerint az úgynevezett szentjeid, a nagy vallási vezetőid, akik

A képzelet egyfajta tébolyodottságot eredményezhet, ha hinni kezdesz a saját álmodozásodban – hallucinációkat teremthet. Véleményem szerint az úgynevezett szentjeid, a nagy vallási vezetőid, akik látták Istent, akik találkoztak Istennel, akik beszéltek Istennel, ebbe a kategóriába tartoznak.

látták Istent, akik találkoztak Istennel, akik beszéltek Istennel, ebbe a kategóriába tartoznak. Az ő Istenük csak a képzeletük szüleménye.

Van egy biztos módszer, ha ellenőrizni akarod. A szükséges idő legalább három hét, és két dolgot kell tenned ahhoz, hogy előkészítsd a talajt a hallucinációkhoz. Akkor megjelenik majd előtted Jézus Krisztus vagy Gautama Buddha, és eltársaloghatsz velük. Kérdéseket tehetsz fel, és válaszokat kapsz – bár senki más nem fogja látni, hogy van ott valaki, de ez az ő hibájuk. Nekik nincs meg a spirituális magasságuk ahhoz, hogy lássák a láthatatlant. Két alapvető dologra van szükség: az

egyik egy háromhetes böjt. Minél éhesebb vagy, annál kevésbé működik az intelligenciád, mert az intelligenciának folyamatosan szüksége van bizonyos mennyiségű vitaminra; ha nem kapja meg, eltompul. Három hét után nem működik tovább. Tehát az első lépés, hogy elaltatod az intellektusodat. Ezért jelöli meg a böjtöt minden vallás fontos vallási szabályként. De a mögötte húzódó pszichológia abban áll, hogy három hét alatt elalszik az intelligenciád. És akkor a képzelet kiválóan tud működni: nincs senki, aki kételkedhetne.

A második követelmény az egyedüllét: menj el a hegyekbe, az erdőbe, egy barlangba, ahol tökéletesen egyedül vagy. Minthogy az ember társadalomban nő fel, mindig emberek között él. Egész nap beszél: bla-bla-bla, bla-bla-bla. Éjszaka az álmaiban beszél, majd reggeltől elalvásig folytatja a beszédet. Ha nincs senki, akihez szólhatna, Istenhez kezd imádkozni. Az Istenhez való beszéd tiszteletre méltó módja az örületnek.

Három hét: a második hét után elkezdesz hangosan beszélni. Az első hét után elkezdesz magadban beszélni, de tudod, hogy jobb, ha nem hallja senki, mert azt hinnék rólad, hogy őrült vagy. A második hét végére azonban ez a félelem eltűnik, hiszen az intelligencia eltompul. A második héten elkezdesz hangosan beszélni. A harmadik héten már látod is, akivel találkozni akartál: Jézus Krisztust, Krisnát, Mahávírat, Gautama Buddhát, egy halott barátot vagy bárki mást. Három hét után képes leszel olyan tisztán vizualizálni a személyt, hogy a hétköznapi

valóság elhalványul mellette. Ezért támogatják a valóságok ezt a két módszert: a böjtöt és az elszigetelődést. Ez a módja, a tudományos módja a hallucinációs élmény elérésének.

Megteremtheted a saját valóságodat: újra együtt élhetsz Jézus Krisztussal, elbeszélgethetsz Gautama Buddhával, kérdéseket tehetsz fel, és válaszokat kaphatsz – bár te produkálsz mindkettőt. Azt is megfigyelték, hogy más a hangod, amikor kérdezel, és más, amikor válaszolsz. Természetesen ez történik minden bolondokházában: az emberek a falhoz beszélnek.

Minden szentnek a történetét, aki találkozott vagy beszélt Istennel, több pszichológiai belátással kellene megvizsgálni. Semmiben sem különböznek az örültektől. Minden állításuk, kijelentésük – hogy ők Isten egyetlen fia, Isten kizárólagos prófétája, Isten egyetlen reinkarnációja – nem más, mint örültség.

Igazi sokk lesz, ha felismered, hogy ezeket az embereket hallucinációk vették körül; saját valóságot teremtetek maguk köré. Isteneik a képzeletük szülöttei, üzeneteik a saját elméjük teremtményei, a maguk után hagyott szent iratok a saját gyártmányaik. Egyetlen könyvet sem írt Isten, mert én elolvastam az összes ilyen könyvet – még arra sem érdemesek, hogy irodalomnak nevezzük őket, akkor mit mondhatnánk a szentségükről? Harmadosztályú irodalmak, de az emberek bálványozzák őket.

Az ember egész története összefoglalható egyetlen kijelentésben: a hisztéria története. Az összes

szent és bölcs hisztérikus. Csak nagyon kevés dobta el a képzeletet, dobta el az egész elmét és annak minden képességét – ez a néhány viszont nem találkozott Istennel.

A Buddha sosem látott semmilyen Istent. Csak mérhetetlen csendet tapasztalt, hatalmas örömet, ami megmaradt negyvenkét évig a megvilágosodása után. Az ő megvilágosodása nem fikció, mert a fikciók nem tartanak olyan sokáig; az álmok nem tudják megváltoztatni egy ember életét. A megvilágosodása után más ember lett. Az öröme vele maradt, akár a légzése. Ő nem beszélt Istenről, nem beszélt Mennyről és Poklóról, nem beszélt angyalokról. Nem látott ilyesféle dolgokat. Ezeket a dolgokat előbb meg kell teremteni, bele kell helyezned magad egy bizonyos helyzetbe, ahol láthatod, amit csak akarsz. És ha valaki odavan azért, hogy lássa Jézus Krisztust, kész megtenni érte bármit: böjtöt, elszigetelődést, kolostorba vonulást...

Van egy ezeréves kolostor Athoszban, Görögországban; talán a legrégebbi kolostor Európában. Az a szabálya, hogy csak belépni lehet, kijönni többé nem. És csaknem tízezer szerzetes él a falai között. Ha meghalnak, a holttestüket kiadják egy lyukon át, és más keresztények, akik kint vannak – nem szerzetesek –, sírt készítenek számára. A bentlakók azonban még a holttesttel sem jöhetnek ki.

Mit csinálnak ezek az emberek? Csak éneklnek az *Ave Mariát*. A kolostort Jézus anyjának, Máriának szentelték. Egész álló nap egyetlen feladatuk az *Ave Maria* kántálása. Böjtölve, elszigetelve, elzárva a vi-

lágtól... hamarosan hallucinálni kezdik, hogy Szűz Mária látogatja őket. Saját cellájuk van, egyedül élnek, elválasztva egymástól. Egymással nem beszélhetnek, csak az apáttal. Ezer év alatt egyetlen nő sem léphetett be a kolostorba, még egy hat hónapos baba sem. Ezek a szerzetesek az elfojtott szexuális energia tűzhányóján ülnek.

Ez az elfojtott szexuális energia nagy segítség a hallucinációk gyártásánál. Mindenki tudja, hogy a fiatal fiúk lányokról hallucinálnak, a lányok fiúkról hallucinálnak. Álmaik egyre szexuálisabbá válnak; a szex lesz elméjük uralkodó tényezője. És mivel ezek a szerzetesek elfojtják a szexet, böjtölnek, elszigetelve élnek, és kizárólag Jézus Krisztusra vagy az *Ave Mariára* gondolnak, persze hogy hallucinálni kezdenek. Azok pedig, akik hallucinálni kezdenek, nagyobb tiszteletet, nagyobb megbecsülést élveznek. A kolostor legnagyobb örültjéből lesz az apát.

Sok a teendő ahhoz, hogy megszabadítsuk az embereket ezekből a kolostoroknak, zárdáknak nevezett örültekházából, visszavezessük ép elméjükhöz, és visszahozzuk őket az álmok világából a valóság világába. Nem kell megteremtene a saját valóságot, csak meg kell tisztítanod az érzékeidet, hogy érezd a valóságot és annak pszichedelikus szépségét, sokszínűségét, frissességét, elevenességét.

Belül pedig nem megteremtene, hanem felfedezned kell a valóságot, mert minden, amit te teremtesz, nem lehet más, csak képzelet. Egyszerűen indulj el befelé, csendben, és figyelj – csak légy éber, hogy láthass mindent, ami valóságos. És azok,

akik látták a valóságot, azt mondják, mérhetetlen csendet fogsz tapasztalni, hatalmas örömet, határtalan üdvözültséget, halhatatlanságot; de semmilyen istent nem látsz majd, sem angyalokat. Azokat meg kell teremtened ahhoz, hogy láthasd.

Intuíció, képzelet, intellektus, mindent túl kell haladni. El kell jutnod egy pontra, ami túl van az elemén: mély derű, hűvösség és nyugalom, ez a valódi természeted, ez a buddhatermészeted. Ez vagy, ez az az anyag, amiből készültél, és ez az az anyag, amiből az univerzum készült. Nevezhetjük egyetemes tudatosságnak, egyetemes isteniségnek – bármilyen név megteszi. De ne feledd, milliók bolondították meg magukat a képzeletükkel. És ez olcsó, nagyon könnyű – csak egy bizonyos stratégiát kell követni, és megteremtheted a valóságot.

Egyszer együtt laktam egy barátommal. Indiában van egy szent ünnep, amikor az emberek egy marihuánához hasonló anyagot használnak, a neve bháng. A férfi, akivel együtt laktam, egyetemi professzor volt, nagyon egyszerű, jó ember. Azt mondtam neki:

– Ne csináld azt az ostobaságot!

De ő elment találkozni néhány barátjával, akik süteményt adtak neki, ami tele volt marihuánával, meg valami hideg italt, ami szintén tele volt marihuánával. Nem jött haza, pedig már jócskán benne jártunk az éjszakában. El kellett mennem megkeresni. Mi történt vele? Meztelenül álldogált egy nagy tömeg közepén, trágárságokat kiabált, az emberek meg kővel dobálták.

Nem értettem, mi történhetett. Megállítottam az embereket, azt mondtam nekik:

- Ismerem ezt az embert. Úgy tűnik, valami drogot vett be.

Valahogyan visszaerőltettem rá a ruháit - hevesen ellenkezett. Próbáltam felhúzni rá a nadrágját, ő meg kiugrott belőle. Aztán elszaladt.

Én nem ismertem a várost, ő azonban nagyon jól ismerte. Néhány percig követtem a kis utcákon, aztán nyomát vesztettem. Reggel telefonált a rendőrség, hogy a barátom őrizetben van, így hát elmentem a börtönbe. Addigra már magához tért kissé, de másnapos volt. Rám ismert, és azt mondta:

- Sajnálom, hogy nem hallgattam rád.

Sebek voltak a testén, mert az emberek megdobálták kővel.

Hazavíttem, és attól a naptól kezdve a rendőrségtől való félelem elborította az elméjét, a hatalmába kerítette. A rendőrök valószínűleg megverhették, máskülönben nem vette volna fel a ruháját, és bizonyára nem engedelmeskedett nekik. Megjelent a félelem, a paranoia, és az élete nehezebb lett. Éjszaka egy rendőr őrizte az utcát. Ha a barátom meghallotta a csizmáinak a hangját, azonnal beugrott az ágy alá. Megkérdeztem tőle:

- Balram - ez volt a neve -, mit csinálsz?

Azt felelte:

- Maradj csendben. Jön a rendőrség.

Meg kellett kérnem az igazgatót, hogy adjon neki tizenöt nap szabadságot, hogy pihenhessen, mert annyira nehéz volt elvinni az egyetemre. Mindent

gyanúsna talált. Két ember állt az utcasarkon, beszélgetett, mire ő megjegyezte:

- Nézd, mindenki összejátszik. Én mondom, végül el fognak kapni, bevisznek a börtönbe, és összevernek. Csinálj valamit!

Elhaladt mellette egy rendőrautó, és ő felkiáltott:

- Istenem! Értem jönnek.

Minden lehetséges módon igyekeztem megmutatni neki, hogy ez csak egy félelem. Megértettem, hogyan kezdődött, de már túlzássá vált. Nem hallgott rám, és sem ő nem aludt, sem engem nem hagyott aludni. Végül el kellett mennem a rendőrfelügyelőhöz, elmeséltem neki az egész történetet. Azt mondtam:

- Segítenie kell nekem. Ez egy nagyon egyszerű, ártatlan ember, nem követett el semmilyen bűncselekményt, csak marihuánát evett. Nem tudom, még mit kevertek a süteménybe és az italokba. A rendőrség valószínűleg megverte, máskülönben nem vette volna fel a ruháját. Én próbáltam segíteni, de elszaladt.

A felügyelő megkérdezte:

- Hogyan tudnék segíteni?

- El kell jönnie egy aktával, mert azt hajtogatja folyton-folyvást: „Vádolnak valamivel, és csak a megfelelő pillanatra várnak, hogy letartóztassanak.” Tehát hozzon magával valamilyen vádiratot, bilincset és egy letartóztatási parancsot, bármilyen papírt. Elég, ha meglátja önt, és teljesen elveszíti majd a józan esztét. Éjszaka jöjjön, éjszaka kell letartóztatni. Aztán én majd meggyőzőm önt, adok ötezer rúpiát,

hogy hagyja békén a szegény fickót. Amikor végül nagy vonakodva elengedi, megkérem, hogy égesse el az aktát. Ön elégeti az aktát, és távozóban azt mondja nekem hangosan, hogy ő is hallhassa: „Most már nincs probléma, mert az akta elégett, és többé semmilyen vádanyag nincs a rendőrség kezében.” Aztán később majd visszakapom az ötezer rúpiát.

A felügyelő nagyon jó ember volt. Beleegyezett:

– El fogok menni.

Eljött éjszaka, és a barátom azonnal becsusszant az ágy alá. A felügyelőnek kellett kihúznia onnan. Balram azt ismételte:

– Látod, én megmondtam neked, hogy el fognak jönni... így is lett, és itt a vádanyag.

A felügyelő odaadta nekem a letartóztatási parancsot:

– Le kell tartóztatnom. – És rátette a bilincset Balramra. Én próbáltam meggyőzni, de nem hagyta magát: – Semmit sem tehetek. Legalább öt évet börtönben kell töltenie.

Balram rám nézett, és felkiáltott:

– Látod, csinálj valamit, különben végem van.

Akkor adtam ötezer rúpiát a felügyelőnek, és így kérleltem:

– Ez egy egyszerű ember. Tegyen nekem egy szívességet: engedje el. Ha újra elkövet valamit, én leszek az első, aki beviszi a rendőrségre. De ez az első bűncselekménye, és drog hatása alatt követte el.

Nagy nehezen meggyőztem, hogy égesse el az aktát; amit el is égettünk. Levette a bilincset:

– Rendben van. Ha újra elkövet valamit, már nem segíthetek. Ezúttal azonban minden jelentést elégettünk. Most már a rendőrségnek nincs joga többé letartóztatni.

És attól a naptól kezdve Balram teljesen rendben volt.

Másnap újra el kellett mennem a rendőrségre, hogy visszakapjam az ötezer rúpiát. A felügyelő nagyon jó ember volt. Megtagadhatta volna a pénz visszaadását, de a kezembe tette, és megkérdezte:

– Hogy van a barátja?

– Teljesen jól. Ha elmegy mellette egy rendőr, ügyet se vet rá. Megjegyeztem neki egyszer-kétszer: „Ott áll egy rendőr.” Azt válaszolta: „Nem érdekel. Az akta elégett.”

Balram teremtett egy hallucinációt maga köré. És az úgynevezett vallások ilyen hallucinációkban élnek. Meg fogsz lepődni, de a hinduk legősibb szent iratai beszélnek egy bizonyos drogról, a *szómáról*, amelyet a Himalájában szedtek, és talán még most is megtalálható ott, csak nem tudjuk, miről ismerjük fel. A vallásos emberek számára mindennapos gyakorlat volt a szómarasza fogyasztása.

A huszadik század egyik legintelligensebb emberére, Aldous Huxleyra nagy hatással volt az LSD felfedezése, ő volt az LSD első népszerűsítője. Meggyőződésévé lett az a tévhit, hogy az LSD-vel el lehet érni ugyanazt a spirituális élményt, amelyet Gautama Buddha, Kabír vagy Nának élt meg. A *Védák* szómaraszára gondolva, megírta *Menny és Pokol* című könyvében, hogy a legvégső drog szintetikus lesz, a

tudomány hozza majd létre. Nevét a vallásos emberek által használt első drogról kapja majd, a számarászárról. Úgy nevezik majd: *szóma*.

És a *Rigvéda* ideje óta Indiában a hindu szannják, a hindu vallású emberek mindenféle drogokat használnak képzeletbeli isteneik megtapasztalására. Egészen olyan végletekig, hogy találkoztam egyszer Kabír egyik követőjével... az ő követői rendszeren fogyasztanak mindenféle drogokat, olyan mennyiségben, hogy végül immúnissá válnak iránta. Akkor elkezdenek kobrát tartani, és megmaratják a kobrával a követőik nyelvét. Csak az adja már meg nekik a vallásos élményt. Láttam Kabír követőinek egy kolostorát, ahol nagy kobráik voltak, veszélyes kobráik – elég egyetlen harapás, és véged, nincs ellenszer. Azoknak a szerzeteseknek azonban szükségük volt rá, mert semmilyen más drog nem hatott rájuk.

Nem véletlen, hogy Nyugaton a fiatalabb generáció egyszerre kezd érdeklődni mindkettő iránt: a drogok és a Kelet iránt. Eljönnek Keletre, hogy módot találjanak olyasvalaminek a megtapasztalására, ami túl van a mindennapi, földi világon, amelyből már eleget láttak. A szex már nem elég vonzó, az alkohol már nem érdekes, ezért elindulnak Keletre, hogy találjanak valamilyen technikát egy másik valóság megteremtésére. És Keleten a legtöbb ásrmban találnak olyan technikákat, amelyek segítik a képzeletet. Ezek a drogok kifinomultabb fajtái.

Nyugaton pedig sokan használnak drogokat. Ma-napság fiatalok – férfiak és nők – ezrei szenvednek

börtönökben – Európában és Amerikában egyaránt – drogfogyasztás miatt.

Én azonban más megvilágításban látom mindezt. Az én szememben ez egy keresés kezdete. Ők a mindennapi világon túl próbálnak találni valamit, csak rossz irányban keresnek. A drogok nem fogják megadni nekik a valóságot. Teremthetsz egy valóságot drogok segítségével, de csak néhány óráig fog tartani, és azután újra szükséged lesz a drogra. És minden egyes alkalommal nagyobb és nagyobb mennyiségre lesz szükséged, mert lassanként immúnissá válsz.

A fiatalokban egy minden eddigénél nagyobb készítés él a drogok kipróbálására. Készek elszendvedni a börtönt, azután kijönnek, és drogoznak tovább. Tulajdonképpen, ha van rá pénzük, még a börtönben is megoldják, hogy az öröktől, a börtön személyzetétől beszerezzék a szert, csak pénzt kell adnod nekik.

Én azonban nem látom ezt rossz jelnek. Egyszerűen irányt tévesztett fiatal generációnak látom őket. A szándék helyes, de nincs senki, aki megmondja nekik, hogy a drogok nem fogják teljesíteni vágyaikat és kívánságaikat. Csak a meditáció, csak a csend, csak az elmén való túllépés fogja megadni az elégedettséget és a kielégülést.

Teremthetsz egy valóságot drogok segítségével, de csak néhány óráig fog tartani, és azután újra szükséged lesz a drogra. És minden egyes alkalommal nagyobb és nagyobb mennyiségre lesz szükséged, mert lassanként immúnissá válsz.

Nem lehet azonban úgy elítélni, ahogyan elítélik és büntetik őket. Az idősebb generáció felelőssége, hogy nem kínálnak számukra alternatívákat.

Én csak egy alternatívát kínálok: ha egyre inkább meditatív válsz, nem lesz szükséged semmi másra. Nem lesz szükséged egy új valóság megteremtésére, mert elkezdted látni magát a valóságot. És egy teremtet valóság mindig hamis, csupán álom – talán szép álom, de akkor is csak álom. A szomjúság helyes, csak az emberek irányt vesztve kóborolnak. És vallási vezetők, politikai vezetők, kormányuk és oktatási intézményeik nem képesek kijelölni számukra a helyes irányt.

Egy teremtet valóság mindig hamis, csupán álom – talán egy szép álom, de akkor is csak álom.

Én ezt egy nagy keresés tünetének látom, amit örömmel kell fogadni. Meg kell adni a helyes irányt, amit a régi vallások nem tudnak megtenni, amit a régi társadalom képtelen megtenni. Szükségünk van, de sürgősen, egy új emberiség születésére. Szükségünk van, sürgősen, annak az

egész betegségnek és csúnyaságnak a megváltoztatására, ami sok-sok embert tesz tönkre a világon.

Mindenkinek szüksége van arra, hogy megismerje önmagát, a valóságát. És jó, hogy a vágy felébredt. Előbb-utóbb képesek leszünk a fiatalokat helyes irányba terelni. Azok az emberek, akik szannjászivá váltak, mindenféle kábítószeres utazáson keresztülmentek. És ahogy szannjászivá váltak, és meditálni kezdtek, lassan-lassan eltűntek a kábítószereik.

Most már nincs szükségük rá. Nincs büntetés, nincs börtön, csak a helyes irány – és a valóság olyan kielégítő, akkora áldás, hogy nem is kívánhatsz többet.

A létezés olyan bőséggel megadja neked a lét, a szeretet, a béke, az igazság gazdagságát, hogy kérni sem tudsz többet. Elképzelni sem tudsz többet.

POLITIKA

A politika világa alapvetően az ösztön szintjéhez tartozik. A dzsungel törvényéhez tartozik: mindig az erősebbnek van igaza. És akik érdeklődni kezdenek a politika iránt, azok a legközépszerűbb emberek. A politikának nincs szüksége más képesítésre, csak egyetlenegyre: mély alacsonyabbrendűségi érzésre.

A politika leegyszerűsíthető egy matematikai képletre:

Politika = egyenlő hatalomvágy.

Friedrich Nietzsche még könyvet is írt róla *A hatalom akarása* címmel. A hatalomvágy sokféle módon nyilatkozik meg. Ezért meg kell értened, hogy politika alatt nem csupán az értendő, amit ezzel a névvel illetnek. *Bárho*, ha valaki irányítani próbál másokat, az politika. Nem számít, hogy vajon az államhoz tartozik-e, vagy a kormányhoz, sem semmi más efféle...

Számomra a *politika* szó sokkal tágabb értelmű annál, mint ahogyan általában használják. A férfiak a történelem folyamán mindig igyekeztek egy bizonyos politikai stratégiát alkalmazni a nők felett, miszerint a nő alacsonyabb rendű náluk. És erről meggyőzték magukat meg a nőket is. Megvoltak az okai annak, hogy a nők semmit sem tehettek ellene, és el kellett fogadniuk ezt a teljesen abszurd, undorító elvet. A nők helye nincsen sem alacsonyabban, sem magasabban a férfiakénál. Ők az emberiség két különböző csoportja: nem összehasonlíthatók. Már maga az összehasonlítás is ostobaság, és ha hasonlítani kezdesz, nagy bajba kerülsz.

A nők helye nincsen sem alacsonyabban, sem magasabban a férfiakénál. Ők az emberiség két különböző csoportja, nem összehasonlíthatók. Már maga az összehasonlítás is ostobaság, és ha hasonlítani kezdesz, nagy bajba kerülsz.

lalkoztatják az élet magasabb problémái, korlátozott az érdeklődése: csak egy háziasszony.

Nos, ezt az összehasonlítást választva, könnyen meggyőzheted a nőt alacsonyabbrendűségéről. De ez számító módszer. Más dolgok is vannak, amelyeket össze lehet hasonlítani. A nő tud gyermeket szülni, a férfi nem. A férfi egyértelműen alacsonyabb rendű, hiszen képtelen az anyaságra. A természet nem adott neki annyi felelősséget, tudva, hogy alacsonyabb rendű. A felelősség a felsőbbrendűt illeti. A természet nem adott neki méhet. Az ő szerepe a gyermek világrahozásában tulajdonképpen nem több, mint egy befecskendezés: pillanatnyi feladat.

Az anyának kilenc hónapig kell hordania a gyermeket, és viselni a terhességgel járó minden nehézséget. Nem könnyű munka. És azután megszülni... ami majdnem olyan, mint keresztülmenni a halálon. Azután hosszú éveken át neveli a gyermeket – és a múltban folyamatosan szülte a gyermekeket. Menynyit időt hagyta neki arra, hogy nagy zenész legyen, költő, festő? Adta rá egyáltalán időt? Folyton terhes volt, vagy gondoskodott a gyerekekről, akiket világra hozott. Rendszerben tartotta a házat, hogy te magasabb rendű dolgokon elmélkedhess.

Csak egyetlenegy napra, huszonnégy órára cserélj vele munkát. Engedd *őt* elmélkedni, költészetet vagy zenét teremteni, és huszonnégy óráig te gondoskodj a gyerekekről, a konyháról, a házról. És akkor tudni fogod, ki a felsőbbrendű! Mindössze huszonnégy óra elég lesz annak a bizonyítására, hogy a sok gyerekről gondoskodni olyan, mint az örültekháza. Nem is annyira ártatlanok, mint amilyennek

látszanak. Sokkal csintalanabbak, mint képzelnéd, mindenféle rosszszaságot művelnek. Egyetlen pillanatra sem hagynak nyugtot, szüntelen figyelmet igényelnek – ez talán természetes szükséglet. A figyelem táplálék.

És azzal, ha mindössze huszonnégy óráig te főzöd az ételt a családnak és a vendégeknek, rájössz, hogy abban a huszonnégy órában megtapasztaltad a poklot, és el fogod felejtetni azt az elméletedet, hogy te vagy a felsőbbrendű. Mert abban a huszonnégy órában egyetlen tört másodpercig sem fogsz teológiáról, filozófiáról, vallásról gondolkodni.

Más szemszögekből is végig kell gondolnod. A nő ellenállóbb, mint a férfi. Ez orvosilag igazolt tény. A nők kevesebbet betegeskednek, mint a férfiak; tovább élnek, öt évvel tovább. Ez egy ostoba társadalom, ahol úgy döntöttünk, hogy a férjnek négy-öt évvel idősebbnek kell lennie a feleségénél, csak annak bizonyítására, hogy a férj tapasztaltabb, idősebb, hogy érintetlen maradjon felsőbbrendűsége. Orvosilag azonban ez nem helyes, mert a nő öt évvel tovább fog élni. Ha orvosként gondolkodsz, akkor a férjnek kellene öt évvel fiatalabbnak lennie a feleségénél, hogy nagyjából egy időben halhassanak meg.

Egyrészt a férjnek négy-öt évvel idősebbnek kell lennie, másrészt a nőnek tilos újránházasodnia majdnem minden kultúrában és társadalomban. Ennek az engedélyezése új jelenség, és kizárólag a nagyon fejlett országokban fordul elő. Nem engedted újra-házasodni, és így legalább tíz évet özvegyen kell le-

élnie. Ez orvosilag téves szabály, már számtanilag sem helyes. Miért kényszerítesz tízévesi özvegyiséget egy nőre? A legjobb út az lenne, hogy a nő legyen öt évvel idősebb a férfinál. Az megoldaná az egész ügyet. Nem lennének özvegyek.

Na mármost, ha meggondolod, hogy a nő öt évvel tovább él a férfinál, akkor ki a felsőbbrendű? Ha kevesebbet betegeskedik, ha ellenállóbb, akkor ki a felsőbbrendű? A nők körében ötven százalékkal kevesebb az öngyilkosság, mint a férfiak körében. Ugyanez az arány igaz az örülségre is: ötven százalékkal kevesebb nő örül meg, mint férfi. Ezeket a tényeket sosem vették figyelembe. Miért?

Miért kétszer annyi az öngyilkos a férfiak, mint a nők között? Úgy tűnik, nincs elég türelmük az élethez. Túl türelmetlenek, túl sokat kívánnak, nagyok az elvárásaik, és ha a dolgok nem a kedvük szerint alakulnak, akkor végezni akarnak magukkal. Nagyon hamar csalódnak. Ez gyengeséget mutat: nincs elég bátorságuk szembenézni az élet problémáival. Az öngyilkosság gyáva lépés. Elmenekülnek a problémák elől, nem keresik a megoldást.

A nőnek több a problémája: a sajátjai, plusz azok, amelyeket az ura gyárt számára. Kétszer annyi problémája van, mégis bátran szembe tud nézni velük. És te azt hajtogatod, hogy ő a gyengébb. Miért örül meg kétszer annyi férfi, mint nő? Ez egyszerűen azt mutatja, hogy a férfi intellektusa nem olyan erős anyagból készült, bármikor beadhatja a kulcsot.

Mégis, miért ragaszkodnak folyton ahhoz, hogy a nő alsóbbrendű? Ez politika. Hatalmi játék. Ha nem

lehetsz az ország elnöke... nem könnyű, mert nagy a verseny. Nem lehetsz messiás, mert az nem olyan könnyű; abban a pillanatban, hogy felmerül benned a messiássá válás lehetősége, képbe kerül a keresztrefeszítés is.

Épp nemrégiben láttam egy hirdetést, egy keresztény misszió keresett új tagokat: Jézus függött a kereszten, és alatta a szöveg: „Kurázszi kell ahhoz, hogy pap legyél.” Nagyszerű hirdetés! De egyedül Jézusra igaz... Mi a helyzet a többi keresztény pap-pal? Ők nem papok, ez a hirdetés elég bizonyíték rá. Tehát csak egyetlenegy pap volt. Mindezek a pápák, bíborosok és püspökök – ők micsodák? Nem papok... mert amikor Jézus kihirdette az eszméit, a kereszt volt rá a válasz. Amikor viszont ezek a pápák járnak körbe a világban, vörös szőnyeget és meleg, túlzottan szívélyes fogadtatást kapnak az országok elnökeitől, miniszterelnökeiktől, királyoktól és királynőktől – ez különös. Nem szabad illetlenül viselkedned a pápákkal és a püspökökkel – igen, az illetlen viselkedés! Azt állítod vele, hogy nem is pap. Feszítsd keresztre – az lesz az egyedüli bizonyítéka, hogy hiteles keresztény volt. Feszítsd keresztre annyi papot, amennyit csak tudsz.

Ez nem az én ötletem, hanem az övék. Ők írják a hirdetéseket, hogy „kurázszi kell”, Jézus keresztrefeszített képe mellé.

Annyira egyszerű politikusnak lenni. Nem kell feltétlenül a kormánnyal, az állammal s az ezzel kapcsolatos ügyekkel foglalkoznod – bármilyen hatalmi törekvés politikussá tesz. A férj a felesége fölé

igyekszik emelkedni – ez politika. A feleség a férj fölé igyekszik emelkedni – mert a feleség egyszerűen képtelen elfogadni helyzetét. Bár évmilliók óta erre nevelik, mégis azt keresi, hogyan lázadhat fel ellene.

Ez az indoka annak, hogy a feleség folyton civakodik, hisztériás rohamot kap, sírva fakad bármilyen apróságon, veszekedést szít bármiből, olyan dolgokból, amelyekről sosem képzelte volna, hogy veszekedést robbanthatnak ki. Miért történik mindez? Ez az ő női módszere arra, hogy fellázadjon a politikai stratégiád ellen: „Azt hiszed, hogy felsőbbrendű vagy? Csak hidd azt nyugodtan, majd én megmutatom, ki a felsőbbrendű.” És minden férj tudja, ki a felsőbbrendű, mégis megpróbál a nő fölé emelkedni. Legalább az otthonán kívül kihúzza magát, szabályosra köti a nyakendőjét, mosolyog, és úgy tesz, mintha minden rendben lenne.

Egy kis iskolában a tanár megkérdezi a diákoktól:

– Meg tudjátok nekem mondani annak az állatnak a nevét, aki úgy megy ki a házából, mint egy oroszlán, és úgy tér vissza, mint egy egér?

Egy kisgyerek felemeli a kezét. A tanár fel szólítja:

Nem kell feltétlenül a kormánnyal, az állammal s az ezzel kapcsolatos ügyekkel foglalkoznod – bármilyen hatalmi törekvés politikussá tesz. A férj a felesége fölé igyekszik emelkedni – ez politika.

- No, melyik az?
A gyerek válaszol:
- Az apám.

A gyerekek jó megfigyelők. Megfigyelik, mi történik. Az apa szinte oroszlánként távozik, és amikor hazatér, csak egy kisegér. Minden férfi papucsférj. A férjek körében nem létezik más kategória. De miért? Miért jön létre ez a csúnya helyzet? Létezik a politikának egy férfias és egy nőies formája, de mindkettő azon igyekszik, hogy a másik fölé kerekedjen.

Minden más területen is így van ez, például az egyetemen: a docens tanár akar lenni, a tanár professzor akar lenni, a professzor dékán, a dékán rektor akar lenni – folyamatos harc a hatalomért. Azt gondolnánk, legalább az oktatásban nem kellene így lennie. De senkit nem az oktatás érdekel, mindenkit a hatalom izgat.

A vallásban is ugyanez a helyzet: a püspök bíboros akar lenni, a bíboros pápa. Mindenki ott áll a létrán, és feljebb próbál kapaszkodni, mások pedig lefelé rángatják őket a lábuknál fogva. Azok, akik feljebb vannak, lefelé lökik őket, hogy ne emelkedhesenek fel az ő szintjükre. És ugyanez igaz azokra is, akik a létra alacsonyabb fokán állnak: egyesek a lábukat húzzák, mások rúgják és ütik, hogy a lehető legmélyebben tartsák őket. Az egész létra, ha megfigyelőként tekintesz rá, kész cirkusz. És ez történik körös-körül mindenütt.

Tehát az én szememben a politika erőfeszítés annak bizonyítására, hogy felsőbbrendű vagy. És miért? Mert mélyen belül alacsonyabb rendűnek érzed magad. Az ösztön embere szükségképpen alacsonyabb rendűnek érzi magát, mert *valóban* az is. Ez nem egy komplexus, hanem tény, valóság: valóban alacsonyabb rendű. Az ösztön életét élni azt jelenti, hogy az élet lehető legalacsonyabb szintjén élni.

Ha megérted a küzdelmet, a felsőbbrendűségért folytatott harcot, kilépsz belőle – egyszerűen azt mondod: „Én önmagam vagyok, nem vagyok sem alacsonyabb sem felsőbbrendű.” Ha egyszerűen megállsz oldalt, és figyeled a műsort, beléptél a második világba, az intelligencia és a tudatosság világába.

Csak annyi a feladat, hogy megértsd az egész rohadt helyzetet, ami mindenkit fogva tart. Mindössze egy kis türelmes megfigyelésre van szükséged: „Mi folyik itt? És még ha el is jutok a létra legfelső fokára, mi értelme van?” Csak lógsz fenn az égen, mint egy bolond. Nincs hová menned.

Lefelé, persze, nem jöhetsz, mert az emberek gúnyolni kezdenek: „Hová mész? Mi történt? Kudarcot

A politika
erőfeszítés annak
bizonyítására, hogy
felsőbbrendű vagy.
És miért?
Mert mélyen belül
alacsonyabb
rendűnek érzed
magad. És az ösztön
embere szükség-
képpen alacsonyabb
rendűnek érzi magát,
mert *valóban* az is.
Ez nem egy
komplexus, hanem
tény, valóság:
valóban alacsonyabb
rendű.

vallottál?” Nem jöhetsz le, és nem mehetsz máshová sem, mert nincs magasabb fok, tehát lógsz fenn az égben, azt színlelve, hogy megérkeztél, hogy megtaláltad az élet célját. És tudod, hogy nem találtál meg semmit. Egyszerűen ostoba voltál, és elvesztegetted az egész életedet. Felfelé már nincs hová menni, ha pedig lefelé indulsz, akkor mindenki nevetni fog.

Ezért hát aki az ország elnöke vagy miniszterelnöke lesz, egyedül azért imádkozik, hogy abban a pozícióban halhasson meg. Mivel lejjebb nem mehet, az sértő, megalázó; feljebb viszont nincs hová mennie. Csapdába került, s csak a halál szabadíthatja meg a dilemmától.

Az ember minden lehetséges módon, szüntelenül azon igyekszik, hogy felsőbbrendű, különleges valakivé váljon, de ez mind politika. És szerintem csak a középszerű embereket foglalkoztatja. Az intelligens embernek fontosabb tennivalója van. Az intelligencia nem vesztegetheti magát harmadosztályú, undorító, piszkos politikai küzdelmekre. Csupán a harmadosztályú emberekből lesznek elnökök, miniszterelnökök. Egy intelligens embert nem fog tévútra vinni egy ilyen sivatag, amely sehová sem vezet, még egy oázisba sem.

Tehát az ösztön szintjén a politika csupán a „erősebb igaza”, a dzsungel törvénye. Hitler, Sztálin, Mussolini, Napóleon, Nagy Sándor, Timurlenk – ezek az emberek mind inkább farkasok, mint emberi lények. Ha igazi emberiséget akarunk a világban, teljesen ki kell törölnünk ezeknek az embereknek a nevét. El kell felejtenünk ezeknek az embereknek a

létezését; mindössze rémálmok voltak. De furcsa módon az egész történelem tele van ezekkel az emberekkel.

Mi a történelem? Csupán montázs a régi idők újságaiból. Ha elmész, és segítesz valakinek, egyetlen újság sem fogja megjelentetni a történetet, de ha elmész, és megölsz valakit, azzal tele lesznek a lapok. És mi a történelmed ezeken az embereken kívül, akik csak ártottak, akik sebeket ejtettek az emberi tudatosságon? Ezt nevezed történelemnek? Csak ez a szemét van az elmédben.

Különös, hogy az intelligencia igazi virágai még csak említésre sem kerülnek. Nagy nehézséggel járt találnom valamit ezekről az emberekről. Számtalan könyvtárban körülnéztem, próbáltam valami többet találni róluk, akik a valódi teremtmények. Ők fektetik le az alapokat. De mi csupán egyfajta világot ismerünk, azt, ahol az erősebbnek van igaza.

Nos, a második szinten az *igaz* az erősebb. Az intelligencia hisz abban, hogy megtalálja, mi az igaz.

Nincs szükség szavakkal és bombákkal való birkózásra, egymás meggyilkolására, mert erővel nem lehet bebizonyítani az igazat. Gondolod, hogy ha Muham-

Mi a történelem?
Csupán montázs
a régi idők
újságaiból.
Ha elmész, és
segítesz valakinek,
egyetlen újság sem
fogja megjelentetni
a történetet, de ha
elmész, és megölsz
valakit, azzal tele
lesznek a lapok.
És mi a történelmed
ezeken az embereken
kívül, akik csak
ártottak, akik
sebeket ejtettek
az emberi
tudatosságon?

mad Ali bokszol Gautama Buddhával... persze hogy Ali nyerné az első menetet. Nem lenne második menet, mert az első ütés elegendő lenne, szegény Buddha elterülne! És a helyzetet látva, ő maga kezdene számolni: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tíz. Nem várná meg, hogy a bíró számoljon. És nem mozdulna a padlóról, a földön fekvé számolna el tízig. Azt mondaná: „Vége: te vagy a győztes.”

De az erő nem bizonyítja az igazat – teljesen rendben van az állatok világában és az ösztön világában. Az intelligencia megfordítja az egész dolgot: „az igaz az erősebb”, és az igazat az intelligenciának kell eldöntenie, a logikának, a józan észnek, az érveknek.

Ezt tette Szókratész a bíróságon. Készen állt rá, hogy megfeleljen az esküdtek és a bírák minden kérdésére. Megkérdezte tőlük:

– Mi a bűnöm? Csak kezdjétek el sorolni egyenként, készen állok a válaszadásra.

Azok tudták, hogy lehetetlen vitázni ezzel az emberrel, de azt gondolták, hogy homályos büntetkekre talán Szókratész sem tud megfelelni. És még ha sikerül is neki, az esküdteket nem tudja meggyőzni, mert érvelése ellenkezik egész neveltetésükkel. Az első, amit mondtak, így hangzott:

– A legnagyobb bűn, amit elkövettél, hogy megrontottad a fiatalság elméjét.

Szókratész így felelt:

– Ez igaz, de ez nem bűn. És amit ti megrontásnak neveztek, azt én teremtésnek hívom. Ti rontot-

tátok meg azoknak az embereknek az elméjét; nekem el kell törölnöm azt a megrontást. És ha igazatok van, akkor miért nem nyittok egy iskolát, egy akadémiát, ahogyan én nyitottam iskolát és akadémiát? Az emberek ahhoz fognak menni, akinek igaz van.

Attól kezdve, hogy Szókratész megnyitotta az iskoláját, Athén minden más iskolája bezárt, mert ha egy olyan ember tanít, mint Szókratész, ki merne versenyezni vele? Valójában a többi iskola tanárai is Szókratész tanítványaivá lettek. Igazi mester volt. Azt mondta:

– Hozzatok élém egyetlen olyan fiatalembert, akit én rontottam meg. És mit értetek ti megrontás alatt?

Azt válaszolták:

– Azt tanítod, hogy nincs Isten, nincsenek istenek.

Szókratész bólintott:

– Igen, mert nincs Isten, nincsenek istenek. Én tehetek róla? Ez nem az én felelősségem. Ha Isten nem létezik, ti rontjátok meg a fiatalság elméjét, vagy én? Én egyszerűen megmondom az igazat. Azt gondoljátok, hogy az igazság meg tudja rontani a fiatalság elméjét?

A per napokig eltartott.

Végül a bírák döntöttek:

– Intelligencia terén mindannyiótokat elnémít – egyetlen ember, egyedül, szemben Athén egész közép-szerű társadalmával –, ezért ne is vitázzunk többet, egyszerűen szavazzunk.

Szókratész így szólt:

– A szavazás nem tudja bebizonyítani, mi helyes és mi helytelen. Tulajdonképpen az a legvalószínűbb, hogy az emberek arra fognak szavazni, ami helytelen, mert a többség középserű emberekből áll.

Szókratész azt próbálta meg bevezetni, hogy az intelligencia döntse el, mi a helyes. Azt, ami végül a tudomány egész fejlődését eredményezte. Szókratészt minden tudományok atyjaként kellene számon tartanunk, hiszen a tudományban fel sem merülhet, hogy „te vagy a hatalmasabb, ezért neked van igazad”. Ott éppen hogy bárki bebizonyíthatja az igazát; nem számít, mekkora a hatalma. A kérdéseket logikával kell eldönteni, józan ésszel laboratóriumban, kísérletezéssel és tapasztalatok útján.

Tehát a tudatosság második szintjén a politika egy egészen más ügy.

Indiában kétezer évig rabszolgaság volt több okból kifolyólag, de ezek közül az egyik és legalapvetőbb ok, hogy India összes intelligens embere hátat fordított a legalacsonyabb rendű, harmadosztályú, ösztönszintű politikának. Az intelligens embereket egyszerűen nem érdekelte a politika vagy a hatalom. Minden érdeklődésük arra irányult, hogy eldöntsék, mi igaz, mi az élet értelme. Miért vagyunk itt?

Gautama Buddha idejében ért tetőpontjára talán a világ minden táján a tudatosság második szintje. Ekkor élt Kínában Konfuciusz, Lao-ce, Menciusz, Csuang-ce, Lie-ce, kortársak voltak. Indiában Gautama Buddha, Mahávíra, Makkali Goszala, Adzsit Kesambal, Szandzsaj Vilethiputta – ellenállhatatlanok

voltak, óriások. Görögországban Szókratész, Platon, Arisztotelész, Hérakleitosz, Püthagorasz – megértették az intelligencia legfelsőbb csúcsát. A világ minden táján hirtelen mintha az intelligencia szökőárja robbant volna be. Csak az idioták harcoltak tovább; az intelligens emberek mind elmélyülten keresték az utakat annak eldöntésére, mi helyes és mi helytelen.

Indiában hagyomány volt, hogy minden filozófus körbeutazott az országban, és vitára hívott másokat. A kihívás nem volt ellenséges, ezt fontos megérteni. A második szinten nincs ellenségesség; mindkét vitázó fél kereső. Ez egy barátságos esemény, nem harc; mindketten azt akarják, hogy az igazság győzzön. Egyikük sem a másikat próbálja legyőzni, ez fel sem merül.

Amikor Shankara megkezdte eszmecseréjét Mandan Mishrával, megérintette a lábát, és áldását kérte, hogy az igazság győzzön. Megérinteni az ellenséged lábát? Mit jelent ez? Fel sem merül a másik legyőzésének a gondolata. Mandan Mishra idős, tisztelik az ország minden táján; Shankara pedig csak egy fiatalember, harmincéves. Mandan Mishra a nagyapja lehetne – Shankara megérinti a lábát, mert fel sem merül legyőzésének a gondolata. És az áldását kéri – nem azért, hogy ő győzzön, az igazságnak kell győznie. És az igazság senkinek sem a tulajdona.

Ez zajlott mindenfelé az országban. És olyan intellektuális emberek születtek, hogy még ma sem tudjuk megtalálni azt a minőséget, azt az élességet –

azon egyszerű oknál fogva, hogy az intellektuális emberek a tudomány felé fordultak. A filozófia paragon hever. Abban az időben ezek az emberek mind a filozófia világában dolgoztak.

Ne felejtse el: ez harc ugyan, de nem személyes küzdelem többé, nem saját felsőbbrendűségük bizonyításának a vágya, hanem az igazság megtalálására irányuló kutatás. A hangsúly megváltozott: az igazság győzelme a fontos. Az indiai filozófiatörténet híres kijelentése a *szatjam éva dzsajaté*, „az igazságnak kell győznie”, nem számít, ki marad alul. Ez nem alacsonyabbrendűségi komplexusból születik, hanem valóban felsőbbrendű intelligencia eredménye.

A hagyományt átvette Kína és Japán, majd más tá-

jakon is elterjedt. Ezért van az, hogy ha két japán bokszolót látsz, vagy aikidó, dzsúdzsucu, dzsúdó harcost, meglepődsz rajtuk: először is mély tisztelettel meghajolnak egymás előtt. Szó sincs ellenségességről. Ez a dzsúdó, valamint minden japán harci művészet egyik tanítása, hogy amikor harcolsz, nincs szó személyes ellenérzésről. Ha személyesre veszed, akkor biztos a vereséged, mert az az egón alapul – visszaesel a legalacsonyabb szintre.

A dzsúdó művészetében az a győztes, aki kiválóbbnak mutatja

Ez a dzsúdó, valamint minden japán harci művészet egyik tanítása, hogy amikor harcolsz, nincs szó személyes ellenérzésről. Ha személyesre veszed, akkor biztos a vereséged, mert az az egón alapul – visszaesel a legalacsonyabb szintre.

a dzsúdó művészetét. Nem a személy, hanem a művészet győz. Éppúgy, ahogy a filozófiában az igazság, itt a művészet győz. Egyetlen pillanatig sem szabad saját magadra és a győzelmedre gondolnod, mert abban a pillanatban vereséget szenvedsz.

És ez számtalanszor megtörténik – amit senki más nem tud megérteni, csak az, aki megértette a keleti út egész hagyományát. Olykor akad két tökéletesen egótlan harcos, s ekkor nem győz senki. A küzdelem napokig eltart, a vége egyre későbbre tolódik, de senki sem győz. Eljönnek mindennap, meghajolnak egymás előtt – hatalmas örömmel, hatalmas tisztelettel. Valójában nagy megtiszteltetés ez a másik személy részéről, mert ő nem egy hétköznapi ember; már csupán harcolni vele nagy megtiszteltetés. És folytatódik a küzdelem. Végül a bírának azt kell mondaniuk: „Senki sem győzhet, mert egyformán ego nélküliek vagytok – senki sem tud módot találni a másik legyőzésére.”

Az ego az egérút. Az ego egyfajta alvás, amelyben legyőzethetsz. Csupán egyetlen pillanatra belép egy gondolat, és azzal véged. A dzsúdó, a dzsúdzsucu, az aikidó művészete mind hasonló, csupán kis eltérésekkel, finomságokkal, de az alapjuk egy. És ez az alap abban áll, hogy amikor harcolsz, nem szabad ott lenned, teljesen távol kell maradnod; akkor nincs kard, ami sebet ejthetne rajtad.

És ha látsz két vívót küzdeni, egyszerűen elképedsz...

Volt egyszer egy barátom, Csancsal Szingh, aki harcművészetet tanult Japánban. Nyitott egy harc-

művészeti iskolát, és olykor mutatott nekünk apróbb dolgokat, csak szórakoztatásul. Azt mondta:

– Japánban van egy speciális képzés a hang számára. Ha valaki megtámad egy karddal, és neked semmilyen fegyvered sincs, csak kiadsz egy bizonyos hangot, és kihull a kard a kezéből.

– Ez aztán nem semmi! – bólintottam. – Van egy birkózó barátom, nem ért a kardhoz, de egy bottal le tudná vágni a fejedet.

Így hát elmentem a birkózóhoz, és elmeséltem neki, mit mondott a barátom. Ő azt felelte:

– Semmi probléma. Két részre hasítom a fickónak a fejét; elég egy ütés, és neki annyi.

Amikor a birkózó elment, hogy legyőzze Csancsal Szinghet, épp csak ütésre emelte a kezét, Csancsal Szingh kiáltott egyet, és a bot kiesett a férfi kezéből, mintha megállt volna a szívverése. Bármilyen történt, elszállt a kezéből minden erő – egy hang hatására!

Megkérdeztem:

– Hogyan adtad ki azt a hangot?

Csancsal Szingh azt felelte:

– A hangot könnyű megtanulni, az rejlik a háttérben, hogy neked nem szabad ott lenned. Éveket töltöttem Japánban: minden egyszerű, csak ez nehéz, hogy nem szabad ott lenned. És olyankor, amikor valaki két részre akarja hasítani a koponyád, olyankor igazán szükség lenne arra, hogy ott légy! Még ilyen esetekben sem szabad azonban ott lenned – csupán a hang, és nincs mögötte ego. A fickó hirtelen elfelejti, mit is csinál éppen, teljesen meg-

zavarodik. Még a memóriája is leáll egy pillanatra. Nincs tudatában annak, ami történik, amit tesz éppen, amire készül. Beletelik egy kis időbe, amíg összeszedi magát. Csak az egódnak kell hiányoznia. Ez a hiány eredményez egy bizonyos változást az illető elméjében, egyfajta szünetet, egy hirtelen szünetet.

De ha mindkét személy ego nélküli, akkor nehéz. Akkor furcsa dolog történik Japánban, egy hétköznapi dolog: mielőtt felemeled a kardodat, hogy megüsd a másikat, annak kardja már készen áll a védekezésre. Nem a te mozdulatod után reagál, nem azelőtt, hogy kigondolnád a mozdulatot. Mintha abban a másodperctörédben, amikor kigondolod a mozdulatot, mielőtt a kezed elindul, a gondolat eléri a másikat, és az készen áll a védekezésre.

Ez is csak akkor történik, ha nem vagy jelen. Akkor a kard nem válik külön tőled. Nem teszel semmit; egyszerűen ott vagy, és mégsem vagy jelen, engeded megtörténni a dolgokat. De ha mindketten ego nélküliek vagytok, akkor napokig eltarthat. Senki sem tudja megütni vagy akár megkarcolni a másikat.

Ez nem a hétköznapi ösztönszint. Magasabb szintre emelkedtél, a másodiknál is magasabbra. Harmadik, intuitív szintre léptél. Éppúgy, ahogy megtörténhet karddal, bokszolással vagy keleti stílusú birkózással, ugyanez megtörténhet az intelligenciával is a harmadik síkon.

Mindössze két professzort szerettem egész pályafutásom alatt. Bosszantottam sokat, és még ennek a kettőnek sem hagytam nyugtot, de szerettem őket. Egyikük S. S. Roy professzor volt. Shankaráról és

Bradleyről írta a doktori disszertációját, összehasonlító tanulmányt. Az első példányt nekem ajándékozta. Azt mondtam:

– Ez nem fest jól: a tanítványa vagyok, és nekem ajándékozza a disszertációja első másolatát, ahogy a nyomdából megérkezett.

Azt felelte:

– Véleményem szerint megérdemled.

Tovább ellenkeztem:

– Az én véleményem szerint azonban az egész dolgozata rossz – még a címe is, mert két különböző szinten álló embert hasonlít össze.

Bradley intellektuális, nagyon intellektuális ember. Ő határozta meg a huszadik század első felében a filozófia egész világát. Ő volt az intellektualitás legfelsőbb foka. Shankara azonban egyáltalán nem intellektuális.

Azt mondtam Roy professzornak:

– Természetesen mindketten hasonló következtetésre jutnak, Ön ezért hasonlította össze őket; látja, hogy a következtetések hasonlóak. Azt azonban nem látja, hogy különböző úton jutottak el a hasonló következtetésekhez. És ez az én ellenvetésem a dolgozattal szemben, mivel Bradley egyszerűen a logikán keresztül jut el a következtetésekhez, Shankara azonban tapasztalat révén. Shankara nem csupán érvel, mint egy filozófus. Filozófusként is érvel, de az másodlagos. Ő megtapasztalja az igazságot. Azután annak az igazságnak a kifejezésére használja a logikát, a józan ész, az intellektust. Bradleynek nincs tapasztalata – elismeri, hogy nincs tapasztalata,

de intellektuálisan ezeket a következtetéseket találja a legfenntarthatóbbnak, a legérvényesebbnek.

Így hát azt mondtam Roy professzornak:

– Ha engem kérdez, két teljesen különböző személyt hasonlított össze, akik összehasonlíthatatlanok.

És voltak más pontok is, de ez az alapvető pont jött elő újra és újra. El lehet jutni egy következtetéshez kizárólag logikával, ami talán helyes, talán nem; nem lehetsz biztos a helyességében. Shankara számára azonban nem merül fel a kérdés, hogy helyes-e vagy sem: helyes. Még ha logikailag be is bizonyítod, hogy helytelen, nem fog változtatni az álláspontján. Bradley változtatni fog, ha be tudod bizonyítani neki, hogy helytelen.

Azt mondtam:

– Mindketten, Shankara és Bradley is azt mondják, hogy Isten, Brahmá, az igazság abszolút. A különbség azonban abban áll, hogy Bradley meg fogja változtatni az álláspontját, ha logikai érveket hoz fel vele szemben, és rámutatsz érvelésének hibás pontjára. Shankara egyszerűen nevetni fog, és azt feleli: „Igazad van. Helytelen volt, ahogyan kifejeztem, és tudtam, hogy valaki, aki ismeri az igazságot, észreveszi majd, hogy a kifejezés módja helytelen. Tökéletesen igazad van, rossz kifejezést használtam.” Nem fogja azonban elismerni, hogy tévedett. Az ő álláspontja tapasztalaton alapul, intuitív.

Intuitív szinten egyáltalán nincsen harc.

A politikus az ösztön szintjén csupán egy vádállat. Nem hisz semmiben azon kívül, hogy győznie

kell. Bármilyen eszközt felhasznál, ha szükség van rá a győzelméhez. A cél szentesíti minden eszközét, bármilyen undorító is az. Adolf Hitler írja az önéletrajzában: „Az eszköz nem számít, csak a végeredmény. Ha sikerrel jársz, bármit tettél, helyes; ha elbuksz, bármit tettél, rossz. Hazudsz, de ha sikerrel jársz, igazsággá válik. Tégy bármit, csak azt tartsd észben, hogy sikerrel kell végezned. Akkor a siker visszamenőleg mindent helyessé tesz. A kudarc pedig... csinálhattál bármit helyesen, a kudarc mindent rosszra változtat.”

A második szinten van harc, de ez a harc emberi: az intellektusé.

Igen, még van egyfajta küzdelem annak bizonyításáért, hogy amihez ragaszkodsz, az igaz, de az igazság fontosabb nálad. Ha legyőzetsz egy nagyobb igazság kedvéért, boldog leszel, nem pedig boldogtalan. Amikor Shankara legyőzte Mandan Mishrát, ő azonnal felállt, megérintette Shankara lábát, és megkérte, fogadja tanítványául. Szó sincs harcról. Ez az intelligencia sokkal magasabb rendű emberi világa.

Mégis, néhol az igazság nevében rejtőzik egy kis politika a színpalak mögött. Máskülönben miért az igény egyáltalán kihívni ezt az embert? Ha ismered az igazságot, élvezd! Mi értelme körbejárni az egész országban, és vitára hívni másokat? Ha ismered az igazságot, az emberek maguk jönnek el hozzád. Van ebben némi finom politika. Nevezheted filozófiai politikának, vallási politikának, de akkor is politika, csak nagyon kifinomult.

Csupán a harmadik szinten, amikor működésbe lép az intuíció, ott nincsen semmi harc. A Buddha sosem ment oda senkihez, hogy legyőzze, Mahávíra, Lao-ce sosem ment oda senkihez, hogy legyőzze. Az emberek eljöttek; aki szomjas volt, elment hozzájuk. Még azokkal az emberekkel sem foglalkoztak, akik azért jöttek, hogy intellektuális vitára hívják ki őket.

Sokan jöttek el a Buddhához – Száriputta, Moggalla, Mahakas. Mind nagy filozófusok voltak több ezer tanítvánnyal, és eljöttek, hogy vitára hívják a Buddhát. Ő egész életében azt az egyszerű utat követte: „Ha tudod az igazságot, boldog vagyok. Győztesnek tekintheted magad. De valóban tudod? Én tudom, és nem gondolom, hogy vitára kellene hívnom bárkit is. Hiszen csupán kétféle ember van: azok, akik tudják, és azok, akik nem tudják. Azok, akik nem tudják – hogyan hívhatnám vitára azokat a szegény fickókat? Szóba sem jöhet. És azok, akik tudják – hogyan hívhatnám vitára azokat a gazdag fickókat? Szóba sem jöhet.”

A Buddha azt mondta Száriputtának:

– Ha tudod az igazságot, boldog vagyok. De vajon tudod? És én nem vitára hívlak, csupán kíváncsi vagyok. Ki vagy te? Ha nem tudod, akkor felejtsd el, hogy kihívj engem. Akkor egyszerűen legyél itt velem. Egy napon, egy megfelelő pillanatban talán megtörténik – nem kihívással, nem vitázással, még csak nem is szavak révén.

És az emberek nagyon őszinték voltak. Száriputta meghajolt, és azt felelte:

– Kérlek, bocsáss meg, hogy vitára hívtalak. *Nem* tudom az igazságot. Hozzáértően érvelek, és sok filozófust legyőztem már, de látom, hogy te *nem* vagy filozófus. És most eljött számomra az idő, hogy megadjam magam, és ebből az új nézőpontból lássak. Mit tegyek?

A Buddha azt mondta:

– Mindössze csendben kell lenned két évig.

Ezt az egyszerű eljárást követte minden kihívójával, és sokan jöttek: „Két év teljes csend, és azután feltehetsz bármilyen kérdést.” És két év csend elég, több mint elég. Két év alatt még a saját nevüket is elfelejtik, elfelejtenek minden kihívást, még a győzelem gondolatát is. Megízlelik az embert. Megízlelik az igazságot.

Tehát intuitív szinten egyáltalán nincs politika.

Egy jobb világban az intuíció embere lesz a fárosz azok számára, akik legalább intellektuálisan megértik őt. És az intellektuális politikusok – a politológia professzorai, az értelmiségiek, a teoretikusok – mutatnak majd utat az ösztönszint politikusainak. Csak ily módon nyugodhat meg a világ, csak így élhet nyugalomban.

A fénynek a legfelsőbb szintről kell érkeznie. Keresztül kell haladnia a második kategórián, mert a harmadik kategória csak úgy lehet képes megragadni belőle valamit; a második kategória hídként funkcionál. Így volt ez az ősi Indiában.

Történt egyszer...

Az igazán intuitív emberek az erdőkben vagy a hegyekben éltek, és az intellektuális emberek – a

professzorok, a panditok, a tudósok, a miniszterelnökök – elmentek hozzájuk a problémáikkal, mert azt mondták: „Mi vakok vagyunk, nektek van szemetek.” Így történt a Buddhával is. Egy folyó partján feküdt a tábora, amelynek mindkét oldalán hadsereg sorakozott. Két királyság között a folyó jelentette a határvonalat, és generációk óta harcoltak azért, hogy melyik birodalomhoz tartozzon a folyó, mivel a víz nagyon értékes volt. Képtelenek voltak eldönteni – számtalanszor festették vérrel vörösre a vizet, de a harc folytatódott tovább.

Ott állt a Buddha tábora, és mindkét hadsereg tábornoka eljött hozzá. Egészen véletlenül ugyanakkor léptek be a tábor kapuján, és meglátták egymást. Megdöbbentek a különös véletlenen, de már nem volt visszaút. A Buddha azt mondta:

– Ne aggódjatok; jó, hogy egyszerre jöttetek. Mindketten vakok vagytok, őseitek is vakok voltak. A folyó folyik, ti pedig gyilkoljátok az embereket. Mindkettőtöknek vízre van szüksége, a folyó pedig elég nagy. Szükségtelen birtokolni a vizet. És egyáltalán ki birtokolhatná? Minden víz az óceánba folyik. Miért nem használjátok mind a ketten? Az

Egy jobb világban az intuíció embere lesz a fárosz azok számára, akik legalább intellektuálisan megértik őt. És az intellektuális politikusok – a politológia professzorai, az értelmiségiek, a teoretikusok – mutatnak majd utat az ösztönszint politikusainak. Csak ily módon nyugodhat meg a világ, csak így élhet nyugalomban.

egyik oldal az egyik királysághoz tartozik, a másik oldal a másikhoz – nincs semmi gond. És még vonalat sem kell húzni a folyó közepén, mert a vízre nem lehet vonalat húzni. A harc helyett inkább használjátok a vizet.

Ilyen egyszerű volt. És ők megértették, hogy földjeik és termésük lassan elpusztul, mert nincs, aki gondoskodjon róla. A harc volt az első: ki birtokolja a vizet? Először a vizet kellett birtokolni, csak azután lehetett öntözni a földeket.

Az ostoba elme csak birtoklásban tud gondolkodni. A felismerés embere a hasznosságot nézi.

A Buddha egyszerűen azt mondta:

– Használjátok! És akkor gyertek el hozzám újra, ha elhasználtátok az összes vizet. Az gond lesz, akkor majd kitalálunk valamit. De csak akkor gyertek el hozzám újra, ha az összes vizet elhasználtátok.

A víz még mindig folyik, huszonöt évszázad óta. Hogyan tudnád elhasználni az összes vizet? Nagy a folyó, több ezer mérföld hosszú. A Himalája örök havából táplálkozik, és a Bengál-öbölbe viszi a vizet. Hogyan meríthetné ki? És azok olyan kicsi királyságok voltak. Még ha ki is akarták volna meríteni, akkor sem tudták volna.

A felismerésnek az intuitív embertől kell érkeznie. A felismerést azonban csak az intelligensek érthetik meg, az intelligens ember pedig segíthet az ösztön politikusának, annak, akinek egyetlen vágya a hatalom.

Ezt nevezem én meritokráciának, mert a legvégső *meritum*, vagyis a legvégső érdem uralja és befo-

lyásolja az alsóbb fokokat, illetve segíti azokat a szintjük fölé emelkedni. Nincsen szerzett érdekeltisége, és mivel nincsen szerzett érdekeltisége, szabad, és a felismerése tiszta. Az intuitív embernek nagy nehézséggel jár majd elmagyaráznia valamit az ösztönös ember számára, mert annyira távol állnak egymástól; két különböző dimenzióhoz tartoznak, amelyek között nincs híd. Az intellektuális ember nagyon sokat segíthet közvetítőként.

Az egyetemeknek, főiskoláknak, iskoláknak nem csak politológiát kellene oktatniuk – micsoda ostoba ötlet politológiát oktatni! Taníts politológiát, de mellette politikaművészetet is, mert a tudománynak nincs sok haszna; gyakorlati politikát kell oktatnod. És a professzoroknak az egyetemen politikusokat kellene képezniük, felruházni őket bizonyos minőségekkel. Akkor azok az emberek, akik most kormányoznak szerte a világon, sehol sem lesznek többé. Akkor olyan kormányzókat találsz majd, akik képzettek, kulturáltak, ismerik a politika művészetét és tudományát, és mindig készek elmenni a professzorokhoz, a tudósokhoz. És lassan talán lehetségessé válik, hogy eljussanak a meritokrácia legfelsőbb szintjére: az intuitív emberekhez.

Ha ez lehetséges lesz, akkor végre először lesz valamink, ami igazán emberi – méltóságot ad az emberiségnek, integritást az egyéneknek.

Végre először lesz valamiféle igazi demokrácia a világon. Ami most demokrácia néven létezik, az nem demokrácia: az a csőcselék uralma.

Stratégiák

*Dobd el az elmét, amely prózában gondolkodik;
élessz fel egy másfajta elmét, amely költészetben
gondolkodik.*

*Tedd félre kiforrott logikádat;
engedd, hogy dalok vezessék az életedet.
Lépj az intellektustól az intuícióhoz,
a fejtől a szívhez,
mert a szív közelebb van a rejtélyekhez.*

HÁMOZD LE A HAGYMÁT!

Az ember legbensőbb lénye egyszerű, a személyisége azonban nem az; a személyiség összetett. A személyiség olyan, mint a hagyma: számtalan rétege van a beléd nevelt rögzültségeknek és megrontásnak, és azok mögött a rétegek mögött rejtőzik az ember egyszerű lénye. Olyan sok szűrő mögé kényyszerül, hogy nem is látod – és a szűrők mögül te sem látod a világot, mert bármi ér el hozzád, azt már bemocskolták a szűrők.

Semmi sem ér el hozzád úgy, amilyen valójában; azt mindig elszalasztod. Számtalan értelmező van köztetek. Látsz valamit, s először a szemed és az ér-

zékeid hamisítják meg. Azután az ideológiád, a vallásod, a társadalmad, az egyházad – ők hamisítják meg. Azután az érzelmeid – azok hamisítják meg. És így tovább és így tovább... Mire elér hozzád, már szinte semmi sincs benne az eredetiből, vagy olyan kevés, hogy az már nem számít. Csak akkor láthatsz valamit, ha a szűrőid engedik, és a szűrők nem engednek sokat.

A tudósok is egyetértenek ebben. A tudósok azt mondják, hogy a valóságnak csupán két százalékát látjuk – csak két százalékot! Kilencvennyolc százalékot elszalasztunk. Amikor engem hallgatsz, csupán két százalékát fogod hallani annak, amit mondom. Kilencvennyolc százalék elvész, és ha kilencvennyolc százalék elvész, akkor a két százalék nem tartozik semmilyen kontextusba. Olyan ez, mintha véletlenszerűen kivennél két oldalt egy regényből, egyet innen, egyet onnan, és azután megpróbálnád rekonstruálni a regényt a két oldal alapján. Kilencvennyolc százalék hiányzik! Sejtelled sincs arról, mi volt benne; még azt sem tudod, hogy létezett. Csupán két oldalad van, és rekonstruálsz az egész regényt. Ez a rekonstrukció a te kitalációd. Nem az igazság felfedezése, hanem a te képzeleted szüleménye.

Él bennünk egy belső szükség a hézagok kitöltésére. Mindannyiszor, ha azt látod, hogy két dolog nincs kapcsolatban egymással, az elmében támad egy belső késztetés az összekapcsolásukra. Kellemtelen érzést keltenek, ezért kitalálsz egy kapcsolóelemet. Összekötöd azokat a laza dolgokat egy kap-

csolóelemmel, hidat építész közékük, és dolgozol tovább egy olyan világ kitalálásán, amelyik nincs is ott.

George Gurdjieff ezeket a szűrőket úgy nevezte: *űtközők*. Megóvnak a valóságtól. Megóvják a hazugságaidat, megóvják az álmaidat, megóvják a kivetítéseidet. Nem engedik, hogy kapcsolatba kerülj a valósággal, mert már maga a kapcsolat is megrázó, sokkoló lesz. Az ember hazugságokban él.

Friedrich Nietzsche a feljegyzések szerint azt mondta: „Kérlek, ne vegyétek el a hazugságokat az emberiségtől, mert akkor az ember képtelen lesz tovább élni. Az ember hazugságokban él. Ne vedd el a fikciót, ne rombold le a mítoszokat. Ne mondd el az igazságot, mert az ember nem tud igazságban élni.” És igaza volt az emberek 99,9 százalékát illetően. De miféle életet lehet élni hazugságban? Az maga is egy nagy hazugság lesz. És miféle boldogság lehetséges a hazugságban? Semmilyen, ezért él az emberiség gyötrelemben. Az igazság üdvöt hoz, a hazugság csupán gyötrelmet, semmi mást. Mi mégis tovább oltalmazzuk azokat a hazugságokat.

A hazugságok kényelmesek, de megóvnak az üdvösségtől, igazságtól, létezésről.

Az ember pontosan olyan, mint a hagyma. És a művészet a hagyma lehámozásában rejlik: hogyan juthatunk el legbensőbb magjáig.

1. *Fizikai érzékek*. Az első réteget a megrontott fizikai érzékek alkotják. Soha egyetlen pillanatra se gondold, hogy fizikai érzékeid olyanok, amilyeneknek lenniük kell – nem olyanok. Alapos edzést kaptak.

Látod a dolgokat, ha a társadalmad látnod engedi, hallod a dolgokat, ha a társadalmad hallanod engedi. Megérintesz dolgokat, ha a társadalmad engedi megérintened azokat.

Az ember már elveszítette számos érzékét, például a szaglást. Az ember szinte teljesen elveszítette a szaglását. Csak nézd meg a kutyt és szaglási képességét – milyen érzékeny az orra! Az emberé nagyon szegénynek tűnik. Mi történt az emberi orral? Miért nem tud olyan mélyen érezni, mint egy kutya vagy egy ló? A ló szaglása mérföldekre elér. A kutyanak hatalmas szaglási memóriája van; az embernek nincs memóriája. Valami gátolja az orrot.

Azok, akik mélyen megnézték ezeket a rétegeket, azt mondják, a szex elfojtása miatt veszett el a szaglás. Fizikailag az ember is éppolyan érzékeny, mint bármilyen más állat, de pszichológiailag leromlott az orra. A szaglás az egyik legszexuálisabb ajtó a testedhez. A szaglás révén érzik meg az állatok, hogy a hím összhangban van-e a nőténnyel vagy sem; a szaglás finom jelzés. Amikor a nőtény készen áll rá, hogy szeretkezzen a hímmel, egyfajta szagot bocsát ki. Csak annak a szagnak a révén érti meg a hím, hogy elfogadták közeledését. Ha nem jelentkezik a szag, a hím tovább áll; tudja, hogy nem fogadták el.

Fizikai érzékeid
alapos edzést
kaptak. Látod
a dolgokat,
ha a társadalmad
látnod engedi,
hallod a dolgokat,
ha a társadalmad
engedi hallanod.
Megérintesz
dolgokat,
ha a társadalmad
engedi megérintened
azokat.

Az ember tönkretette a szaglási érzékét, mert néhez volna úgynevezett kulturált társadalmat teremteni, ha a szaglási érzéked természetes maradna. Mész az utcán, és egy nő egyszer csak kibocsátja a szagát, jelezve, hogy elfogadja a közeledésedet. Valaki másnak a felesége, mellette a férje, és ott a jel, hogy elfogadott. Mit teszel? Furcsa helyzet, zavarba ejtő. Sétál veled a feleséged, nem érkezik szag a testből, majd hirtelen elhalad mellette egy férfi, ő pedig leadja a jelet – és ezek tudattalan jelek; nem tudod befolyásolni. Akkor tudni fogod, hogy a feleséged érdeklődik a másik férfi iránt, hogy szívesen fogadja a másik férfit. Nagy zűrzavart okozna. Így tehát az évszázadok alatt az ember teljesen tönkretette a szaglási érzékét.

Nem véletlen, hogy a kulturált országokban sok időt vesztegetnek el azzal, hogy eltávolítsanak mindenfajta szagot a testről. A testszagot teljesen el kell tüntetni dezodorokkal, illatos szappanokkal. El kell fedni erős parfümmel. Ezek mind álcák és módszerek arra, hogy elkerüljük a még mindig ott található igazságot. A szag nagyon szexuális, ezért tettük tönkre, teljesen tönkre az orrot.

Még a nyelvben is láthatod a különbséget. A látás egyetlen dolgot jelent, a hallás is egy dolgot; a szaglás azonban épp az ellentétét is jelenti. A látás a látás képességét jelenti, de a szaglás nem csak a szaglás képességét. Azt jelenti, hogy „szaglasz”, rossz szagod van. Még a nyelvbe is belépett az elfojtás.

És ugyanez történt a többi érzékkel is. Nem nézel az emberek szemébe, vagy ha mégis, akkor is csak

néhány másodpercre. Nem nézed meg igazán az embereket; kerülöd a tekintetüket. Ha megnézed őket, azt sértőnek találhatják. Figyeld meg: Valóban ránézel-e másokra, vagy kerülöd a tekintetüket? Mert ha nem kerülöd, akkor esetleg olyan dolgokat is láthatsz, amelyeket az illető nem kíván megmutatni. Nem vall jó modorra olyasmit látni, amit nem akarnak megmutatni, ezért jobb elkerülni a dolgot.

Hallgatjuk a szavakat, nem látjuk az arcot – mert a szavak és az arc sokszor ellentétesek egymással. Az ember mond egy dolgot, és egy másikat mutat. Lassan-lassan teljesen elveszítjük annak a képességét, hogy lássuk az arcot, a szemet, a gesztusokat. Csak a szavakra figyelünk. Figyeld ezt meg, és meg fogsz lepődni, hogy az emberek mennyire mást mondanak, és mást mutatnak. És senki sem veszi észre, mert arra neveltek, hogy ne nézz bele közvetlenül a másik arcába. Vagy ha belenézel is, tekinteted ne legyen éber, ne legyen figyelő. Üres legyen; majdnem olyan, mintha nem néznél.

Véletlenül hallunk meg hangokat. Nem hallunk mindenféle hangot. Válogatunk: azt halljuk meg, ami hasznos. És különböző társadalmakban, különböző országokban különböző dolgok értékesek. Az az ember, aki primitív világban él, az erdőben, a dzsungelben, másfajta fogékonyságot

Az emberek mást mondanak, és mást mutatnak. És senki sem veszi észre, mert arra neveltek, hogy ne nézz bele közvetlenül a másik arcába. Vagy ha belenézel is, tekinteted ne legyen éber, ne legyen figyelő.

mutat a hangok iránt. Szüntelenül ébernek kell lennie az állatok felé; veszélyben van az élete. Neked nem kell ébernek lenned; kulturált világban élsz, ahol már nincsenek állatok, és nincs félelem. Nem a túlélés a tét. A füled nem működik tökéletesen, mert nincs rá szükség.

Láttál-e már vadnyulat vagy szarvast? Milyen figyelmesek, milyen érzékenyek. Elég egy parányi hang – megrezzent a szél egy lehullott levelet –, és a szarvas éber. Te talán észre sem vetted. Nagyszerű zene övezi az életet, finom zene veszi körül, amelyről egyáltalán nincs tudomásunk. Nagyszerű ritmus, de ahhoz, hogy megérezd, éberebb fülre van szükséged, éberebb szemre, éberebb tapintásra.

Tehát az első réteg a leromlott fizikai érzékeké. Csak azt látjuk, amit látni akarunk. Testünk egész mechanizmusa mérgezett. Megmerevítették testünket. Egyfajta fagyottságban élünk; hidegek vagyunk, zártak, elérhetetlenek. Annyira félünk az élettől, hogy meggyilkolunk mindenfajta lehetőséget, amelyen keresztül az kapcsolatba léphetne velünk.

Az emberek nem érintik meg egymást, nem fogják meg egymás kezét, nem ölelik meg egymást. És ha megfogod valakinek a kezét, te zavarban érzed magad, ő zavarban érzi magát. Még ha megölelsz is valakit, olyan érzésed támad, mintha valami rossz történné, és igyekszel eltávolodni a másik testétől. Mivel a másik teste megnyithat téged – a másik testének a melege megnyithat. Még a gyermekeknek sem szabad megölelniük a szüleiket; ez egy nagy félelem. És minden félelem mélyen belül a szextől

való félelemben gyökerezik. A szex tabu. Az anya nem ölelheti meg a fiát, mert a fiúban esetleg szexuális vágy ébred – ezért a félelem. Az apa nem ölelheti meg a lányát, attól fél, hogy saját magában ébred szexuális vágy – a melegségnek van egy saját működési mechanizmusa. Nincs semmi rossz a fizikai vágyban vagy szexuális vágyban; egyszerűen csak annak a jele, hogy élünk, hogy nagyon is élünk. A félelem, a szex tabuja azonban azt mondja: „maradj távol, tarts távolságot”.

Minden érzékünk leromlott. Nem lehetünk természetesekek – ezért vesztette el az ember a méltóságát, az ártatlanságát, a kecsességét, az eleganciáját. Ez az első réteg.

És e rengeteg elfojtás miatt a test orgazmus nélkülivé vált. Nincs öröm – ugyanaz történt a férfiakal és a nőkkel majdnem ugyanazon a módon, de a férfi mélyebbre süllyedt a leromlásban, mert a férfi perfekcionista, neurotikusan perfekcionista. Ha támad egy ötlete, megpróbál elmenni egészen a legvégsőig. A nők sokkal gyakorlatiasabbak, kevésbé tökéletességmániások, kevésbé neurotikusak, sokkal inkább a földön járnak, kiegyensúlyozottabbak, kevésbé intellektuálisak, sokkal intuitívebbek. Nem mennek el a legvégsőig. Jó, hogy a nők nem lettek olyan neurotikusak, mint a férfiak – így még mindig őriznek magukban némi méltóságot, némi kecsességet, némi őszinteséget, némi költészetet. Mindkettőjüket megrontotta a társadalom, mindketten megkeményedtek. A férfiak jobban, a nők kicsit kevésbé, de a különbség csupán fokozatok kérdése.

Így tehát mindennek, ami beléd hatol, először ezen a rétegen kell áthaladnia. És ez a réteg pusztít, értelmez, manipulál, kiszínezi a saját színeivel, kivetíti, kitalál: felöltözteti a valóságot. Amikor ez a réteg eltűnik... Ez a jóga legfőbb célja: élettellivé tenni a testet, érzékennyé, újra fiatallá, visszaállítani az érzékek teljes működését. Akkor tabuk nélkül tudsz működni, ami ragyogás, kecsesség, szépség, áramlás. Újra melegség támad, nyitottság és fejlődés. Szüntelenül új vagy, fiatal, folyton egy új kalandban élsz. A test orgazmikussá válik. Körülölel az öröm.

Az öröm révén eltűnik az első megrontás. Ezért ismételtetem folyton, hogy légy örömteli, ünnepelj, élvezd az életet, fogadd el a testet – ne csupán elfogadd, de érezz hálát azért, hogy a létezés ilyen csodálatos testtel ajándékozott meg. Ilyen érzékeny testtel, amelyen számtalan ajtó kínál kapcsolatot a valósággal: szem és fül és orr és tapintás – nyisd ki mind ezeket az ajtókat, és engedd beáramlani az élet szellőjét, engedd beragyogni az élet napsugarát. Tanulj meg érzékenyebbé válni. Használd ki minden lehetőséget arra, hogy érzékeny legyél, és akkor lehullik az első réteg.

Ha ülsz a fűben, ne tépkedd, és ne tedd tönkre. Fel kellett hagynom azzal, hogy a gyepen ülünk – régebben a gyepen találkoztam az emberekkel –, mert mindenki állandóan húzgálta, tépkedte a fűvet. Fel kellett hagynom ezzel. Az emberek olyan erőszakosak, olyan tudattalanul erőszakosak, hogy nem is tudják, mit tesznek. És elmondtuk nekik újra meg újra, de percekben belül elfelejtették. Annyira

nyugtalanok voltak, hogy nem tudták, mit tesznek. A fű elérhető volt, nyugtalanok voltak, ezért azt kezdték el tépkedni és pusztítani.

Amikor a fűben ülsz, hunyd le a szemedet, válj fűvé, légy „fű”. Érezd, hogy fű vagy, érezd a fű elevenességét, nedvességét. Érezd a finom illatot, amelyet kibocsát. Érezd a fűvön a harmatcseppeket, érezd magadon őket. Érezd, ahogyan a napsugarak játszanak a fűvön. Egy pillanatra vessz bele, és egyszeriben másként érzékeled majd a testedet. Azután tedd ezt meg újra mindenféle helyzetekben: folyóban, medencében, a napon fekvé a tengerparton, a Holdat nézve éjszaka, a homokban heverve lehunyt szemmel, érezve a homokot. Millió lehetőség kínálkozik arra, hogy újra élettellivé tedd a testedet. És ezt csak te tudod megtenni. A társadalom elvégezte romboló munkáját, amit neked kell meg nem történtté tenned.

És amint elkezdesz hallani, látni, tapintani, szagolni, akkor megérzed majd a valóság illatát.

2. *Rögzültségek.* A második réteg a beléd nevelt – társadalmi, politikai, vallási, ideológiai – rögzültségek, hitrendszerek rétege. A hitrendszerek tesznek kommunikációképtelenné. Ha te hindu vagy, én pedig mohamedán, akkor nincs köztünk kommunikáció. Ha te ember vagy, és én is ember vagyok, van

Millió lehetőség kínálkozik arra, hogy újra élettellivé tedd a testedet. És ezt csak te tudod megtenni. A társadalom elvégezte romboló munkáját, amit neked kell meg nem történtté tenned.

kommunikáció, de ha kommunista vagy, én pedig fasiszta, megszűnik a párbeszéd. Minden hitrendszer rombolja a kommunikációt. Pedig az egész élet nem más, mint kommunikáció – a fákkal, a folyókkal, a Nappal és a Holddal, az emberekkel és az állatokkal. Az élet *kommunikáció*.

Eltűnik a párbeszéd, ha valamilyen hitrendszer terhel. Hogyan vehetnél igazán részt egy párbeszédben? Már így is túlságosan tele vagy eszmékkel, amelyekről azt gondolod, hogy tökéletesen igazak. Amikor meghallgatsz másokat, egyszerűen csak udvarias vagy; különben nem is figyelnél oda. Tudod, mi a helyes, egyszerűen arra vársz, hogy a másik befejezze, és akkor ráugrasz. Igen, létrejöhet vita vagy érvelés, de párbeszéd nem. Két meggyőződés között nem lehetséges a párbeszéd. A meggyőzések elpusztítják a barátságot, a meggyőzések elpusztítják az emberiséget, a meggyőzések elpusztítják a közösséget.

Ha tehát látni, hallani és figyelni akarsz, el kell dobnod minden hitrendszeredet. Nem lehetsz hindu, nem lehetsz mohamedán, nem lehetsz keresztény. Nem engedheted meg magadnak ezeket az ostobaságokat; elég érzékenynek kell lenned ahhoz, hogy meggyőzések nélkül élj. Saját rendszered ketrecébe zárva elérhetetlen vagy, és mások is elérhetetlenek számodra.

Az emberek úgy mozognak, mint az ablaktalan házak. Igen, közelítesz, olykor össze is ütközöl másokkal, de sosem jön létre találkozás. Beszélsz, de sosem kommunikálsz. Mindenki a saját belénevelt

rögzültségeinek a foglya, mindenki maga körül hordozza a saját börtönét. Ezt el kell dobni.

A meggyőzések egyfajta önelégültséget eredményeznek, és lehetetlenné teszik a felfedezést, mert félelmet szülnek. Talán valami olyasmivel találkozol, ami ellentétes a meggyőződéssel – és akkor mi lesz? Az megzavarja az egész rendszeredet. Ezért jobb, ha nem indulsz felfedezőútra – ott maradsz, bezárva egy tompa, halott, korlátozott világba; sosem lépsz túl rajta.

Ez ad neked egyfajta „mintha” tudást, *mintha* tudnál. Nem tudsz semmit – nem tudsz semmit Istentől, de van egy határozott meggyőződésed róla; nem tudsz semmit az igazságról, de van egy elméleted róla. Ez a „mintha” veszélyes. Egyfajta hipnotizált elmeállapot.

A férfiakba és a nőkbe egyaránt belénevelik a rögzültségeket. A férfiakat agresszívnek nevelik, manipulatívnak, egoistának, versengőnek. A férfiakat másfajta munkára készítik fel: legyenek kizsákmányolók, elnyomók, urak. A nők olyan hitrendszereket kapnak, hogy cselédek legyenek. Engedelmességre tanítják őket; nagyon-nagyon kicsi világot kapnak: a háztartást. Egész életüket elveszik tőlük. Amint azonban egyszer beépül a hitrendszer, a nő

A meggyőzések
egyfajta
önelégültséget
eredményeznek,
és lehetetlenné teszik
a felfedezést, mert
félelmet szülnek.
Talán valami
olyasmivel
találkozol, ami
ellentétes
a meggyőződéssel
– és akkor mi lesz?
Az megzavarja az
egész rendszeredet.

elfogadja ezt, és megmarad a fogságában, ahogyan a férfi is elfogadja az ő hitrendszerét, és megmarad a fogságában.

A férfiaknak azt tanítják, hogy ne sírjanak; a könnyek nem férfiasak, ezért a férfiak nem sírnak. Miféle ostobaság ez? A sírásnak és a könnyezésnek olykor hatalmas gyógyító ereje lehet – szükség van rá; feltétlen szükséglet, megszabadít a terhektől. A férfi folyamatosan pakolja magára a terheket, mert nem sírhat, és nem könnyezhet, hiszen az „nem férfias”. A nőket pedig sírásra és könnyezésre tanítják, hiszen az tökéletesen nőies, így ők folyton sírnak és könnyeznek, még olyankor is, amikor semmi szükség rá. Ez csak egy hitrendszer – stratégiaként használ-

A férfi folyamatosan pakolja magára a terheket, mert nem sírhat, és nem könnyezhet, hiszen az „nem férfias”.

A nőket pedig sírásra és könnyezésre tanítják, hiszen az tökéletesen nőies, így ők folyton sírnak és könnyeznek, még olyankor is, amikor semmi szükség rá.

ják, hogy manipulálhassanak. A nő tudja, hogy érvekkel nem győzhet a férje ellen, de sírni tud – az működik –, ezért az lesz az érve. A férfi úgy van megrontva, hogy nem sírhat, a nő pedig másképpen, ő sírni kezd, és stratégiaként a sírást használja a győzelemhez. A sírás politika, és amikor a könnyeid politikai eszközök, elveszítik szépségüket, csúnyák lesznek.

Ezektől a beléd nevelt rögzült séégektől megszabadulni az egyik legnehezebb dolog. Nagyon összetett. Van egy bizonyos politikai ideológiád, egy bizonyos vallási ideológiád, plusz még ezer és

egy más dolog keveredik az elmédben. Olyan erősen a részeddé váltak, hogy nem érzed tőled különállónak őket. Amikor azt mondod: „hindu vagyok”, nem azt mondod: „van egy hinduizmusnak nevezett hitem”, nem. Azt mondod: „hindu vagyok”. Azonosulsz a hinduizmussal. Ha a hinduizmus veszélybe kerül, azt gondolod, te vagy veszélyben. Ha valaki felgyújt egy templomot, azt gondolod, hogy te vagy veszélyben. Vagy ha mohamedán vagy, azt gondolod, hogy veszélyben vagy, mert valaki elégeti a Koránt.

Ezeket a hitrendszereket el kell dobni. Akkor megszületik a megértés; utána a felfedezés iránti hajlandóság, utána az ártatlanság. Akkor a rejtély, a csodálkozás, a csoda érzete ölel majd körül. Akkor az élet nem valami ismert dolog többé, hanem kaland. Olyan rejtélyes, hogy sosem kell abbahagynod a felfedezést; sosem lesz vége. És sosem teremtesz semmilyen meggyőződést, megmaradsz a nem tudás állapotában. A nem tudás állapotát hangsúlyozzák olyan nagyon a szúfik és a zen mesterek.

Maradj szüntelenül a nem tudás állapotában. Ha történetesen megismersz valamit, ne csinálj belőle meggyőződést. Dobd el, hajtsd el. Ne engedd, hogy körülvegyen, különben előbb-utóbb kemény páncéllá válik, és nem leszel többé elérhető az élet számára.

Nem azt mondod: „van egy hinduizmusnak nevezett hitem”, nem. Azt mondod: „hindu vagyok”. Azonosulsz a hinduizmussal. Ha a hinduizmus veszélybe kerül, azt gondolod, te vagy veszélyben.

Maradj mindig gyermeki, akkor válik lehetségesé a kommunikáció, a párbeszéd. Ha két nem tudás állapotában lévő ember beszélget, létrejön a találkozás, valódi párbeszéd születik közöttük. Nincs, ami megakadályozná. Akkor értesz majd meg engem, ha a nem tudás állapotába kerülsz, mert én szüntelenül abban az állapotban vagyok. Akkor folytathatsz párbeszédet velem, ha eldobod hitrendszeredet, mert azok elállják az utat.

3. *Kimagyarázás.* A harmadik szűrő az álokfejtés, az áлиндokok keresése, a kimagyarázás, a mentségek. Ezek mind kölcsönöztek. Egyetlenegy sem a te saját, hiteles élményed, mégis egyfajta kielégülést ad: azt gondolod, nagyon racionális lény vagy.

Nem válhatsz racionálissá azért, hogy kölcsönzött érveket és bizonyítékokat halmozol fel. A valódi józan ész csak akkor születik meg, ha intelligens vagy – és ne feledd, az intellektuális ember és az, akit én intelligensnek nevezek, nem azonos egymással. Az intellektuális ember álokfejtések mögé rejtőzik. Okfejtése talán logikus, de sohasem lehet valódi. Áлиндokokokat használ, amelyek látszatra valóban indokoknak tűnnek.

Figyelj, mit hallottam:

Egy férfi fuldoklott:

– Segítség, nem tudok úszni! Nem tudok úszni! – kiabálta.

– Én sem – szólt vissza egy öregember, aki a folyóparton üldögélt, és dohányt rágott. – De én nem csinállok olyan nagy ügyet belőle.

Nos, ez teljesen racionális: „Miért csinálsz olyan nagy ügyet belőle? Nem tudsz úszni, én sem, úgyhogy hallgass.” De te a parton ülsz, ő pedig a folyóban fuldoklik; más a helyzet, más a kontextus.

Amikor a Buddha mond valamit, elismételheted ugyanazt, de a kontextus más lesz. Amikor Mohamed mond valamit, elismételheted pontosan, de nem fogja ugyanazt jelenteni, mert más a kontextus. És a kontextus számít, nem az, amit mondasz. Nem az számít, hogy mit mondasz, hanem hogy ki vagy.

Ezt hallottam:

Donnegan a gyóntatószékben ül.

– Atyám – nyögi –, olyan nagy rosszat tettem, hogy ki fog engem hajítani a templomból.

– Mit tettél, fiam? – kérdezte a pap.

– Tegnap láttam a feleségemet ellibegni előttem, és olyan izgalomba jöttem, hogy megragadtam, letéptem a ruháját, letepertem, és ott helyben a magamévá tettem.

– Ez egy kissé szokatlan – feleli a pap –, de nem ok a kiátkozásra.

– Biztos benne, hogy nem fog kihajítani a templomból?

– Természetesen.

– Nos – jegyzi meg Donnegan –, a szupermarketből kihajítottak bennünket!

És a kontextus számít, nem az, amit mondasz. Nem az számít, hogy mit mondasz, hanem hogy ki vagy.

Minden a kontextustól függ: ki vagy, hol vagy. Attól függ, milyen nézőpontból, milyen tapasztalat alapján beszélsz. Én ugyanazokat a szavakat használok, mint te, mégsem jelentik ugyanazt – nem jelenthetik ugyanazt. Az egyik alkalommal én mondom ki őket, a másik alkalommal te mondom ki őket. A szavak ugyanazok, de különböző helyről érkeznek, különböző jelentést, különböző konnotációt, különböző ízeket, különböző zenét hordoznak.

Az álokfejtés csak látszatra okfejtés, nem *megismerés*. Inkább mentségek keresése a célja; inkább érvelés a célja. Az efféle félrevezetésnek nagy szakértője a férfi elméje. Ez a férfias elme szakterülete. A férfiak mélyen elsajátították ezt a művészetet. Ez a szűrő nagyon-nagyon erős a férfias elmében.

Valódi okfejtés csak akkor születik, ha az álokfejtést eldobtad.

A józan ész nyitottság, a józan ész tisztaság, a józan ész az egyesülésre való hajlandóság. A józan ész a logikát használja, annak módszereit, valamint a megértés kategóriáit, de csupán azért, hogy túllépjen rajtuk.

Mi a valódi józan ész? Karl Jaspers tökéletesen meghatározza. Azt mondja, a józan ész nyitottság, a józan ész tisztaság, a józan ész az egyesülésre való hajlandóság. A józan ész a logikát használja, annak módszereit, valamint a megértés kategóriáit, de csupán azért, hogy túllépjen rajtuk. A józan ész a bölcsesség legvégső virágzása.

De nem az álokfejtés – vedd észre, ha hamis. A hamis mindig szűrőt teremt, a valódi mindig aj-

tóvá válik. A valódi mindig híd, a hamis mindig akadály.

Ez a harmadik, álokfejtő réteg az egyik legnagyobb zavarforrás a lényedben.

4. *Szentszentalizmus*. A negyedik réteg az érzelmesség, a szentszentalizmus. Álérzések, nagy hüho semmiért, nagy felhajtás. A női elme nagy szakértő ebben. Ez egyfajta üresség; csak a felszín. Tehetetlen együttérzés, semmire sem jó. Ha valaki beteg, ülsz mellette és sírsz. A sírásod nem fog segíteni. Ég a ház, te meg sírsz – az sem fog segíteni. Észre kell vened, hogy ezek hamis érzések; máskülönben sosem fogod megismerni, milyen a valódi érzés.

A valódi érzés részvétel, elkötelezettség. Empátia, nem csupán együttérzés. Cselekedet. Mindannyiszor, ha valóban érzel valamit a szívedben, az azonnal átalakít; az cselekedetté válik. Ez az ismérve: az érzésed cselekedetté válik. Ha az érzésed csupán érzés marad, és sosem válik cselekedetté, akkor pontosan tudhatod, hogy hamis. Akkor megtévesztetd saját magadat vagy a másikat.

Sosem mehetsz szembe a szíveddel. Ha a szíveddel szemben haladsz, akkor bizonyára van egy álszíved, egy színlelő. Éppúgy, ahogyan a harmadik réteg a férfiak szakterülete, a negyedik a nők szakterülete.

Mindannyiszor, ha valóban érzel valamit a szívedben, az azonnal átalakít; az cselekedetté válik. Ez az ismérve: az érzésed cselekedetté válik.

5. *Elfojtás.* Az ötödik réteget a megrontott, megmérgezett ösztönök adják: az elfojtás.

Gurdjieff gyakran mondta, hogy minden központod áthelyeződött, átfedésben van egymással, zavarja a másikat, áttéved a másik területére, ezért nem tudod, mi micsoda. Mindegyik központ csodálatos a saját működésében, de ha zavarja valaki más működését, az nagy nehézséget okoz. Akkor az egész rendszer neurotikussá válik.

Ha a szexközpontod szexközpontként működik, az teljesen jó. Az emberek azonban annyira elfojtják, hogy sokaknál a szexközpont nem a nemi szervekben működik, hanem felvándorol a fejbe.

Például ha a szexközpontod szexközpontként működik, az teljesen jó. Az emberek azonban annyira elfojtják, hogy sokaknál a szexközpont nem a nemi szervekben működik, hanem felvándorol a fejbe. Ezt jelenti az átfedés. Akkor a fejükkel szeretkeznek – ezért van olyan nagy jelentősége a pornográfiának, a vizualizációnak. Még amikor a saját nőddel szeretkezel, talán akkor is egy gyönyörű színésznőre gondolsz.

Csak ekkor kapsz hirtelen kedvet a saját nőddel szeretkezni. A saját nőd tulajdonképpen nem létezik. Ez egyfajta maszturbáció. Nem vele szeretkezel, hanem valaki mással, aki nincs ott. Fantáziálsz a fejedben.

A vallási elfojtások minden központodat megzavarják. Még azt is nehéz észrevenni, hogy a központjaid elkülönülnek egymástól. Pedig ha mindegyik a saját területén működik, akkor mindegyik tökéletesen megfelelő. Ha megzavarják a másik területét, ak-

kor születnek a problémák. Akkor zavar lép fel teljességében. Akkor nem tudod, mi micsoda.

A szex átalakítható a saját központján belül, de a fejből nem lehet átalakítani. Álközpontot hoz létre a fejben.

Ezt hallottam:

Időről időre engedélyezik a szenteknek, hogy álöltözetben ellátogassanak a Földre. Szent Teréz régóta be akart fizetni egy hollywoodi utazásra, de Gábriel, aki az igényeket elbírálja, azt gondolta, még egy szent sem lenne képes érintetlenül visszatérni azután, hogy ellátogatott a mozi fővárosába.

Szent Teréz végül mégis meggyőzte valahogy Gábrielt arról, hogy nem eshet bántódása, és útra is kelt az első elérhető, földkapcsolatú felhőn.

A hetek hónapokká nyúltak anélkül, hogy egyetlen szó érkezett volna a Földről, míg egy napon a már erősen nyugtalankodó Gábriel letelefonált Los Angelesbe. Létrejött a kapcsolat, kicsöngött a telefon, végül beleszólt egy hang:

– Itt Teri. Ki az?... Gabi, drágám! Milyen végtelenül csodás, hogy hallom a hangodat!

Az úgynevezett szentjeid csupán elkerülik a világot. Ha elérhetővé válik számukra a lehetőség, sokkal mélyebbre süllyednek nálad. Csak távol tartják magukat valahogy, mert félnek a Pokoltól, és mohón

sóvárognak a Mennyországra. Bármit is fojtasz el azonban a félelem vagy a mohóság miatt, az ott marad. Nem csupán ott marad, de természetellenessé válik, torzulttá, lesüllyed a tudatosságod és a tudatalanod mélyebb tartományaiba, s onnan már nagyon nehéz kiszakítani.

Gurdjieff szúfi volt. Egész tanítása szúfi mesterektől ered. Módszereket hozott a nyugati világba az egyes központok körvonalazására és a saját területükön való működésük helyreállítására.

A fejnek akkor kell működnie, ha józan észre van szükség, és csakis akkor. Megfigyelted már? Az emberek gyakran mondják: „Úgy gondolom, szeretlek.” Úgy *gondolom*, hogy szeretlek? A szerelemnek semmi köze a gondolkodáshoz. Hogyan tudod *gondolni*, hogy szeretsz? Ezek az emberek nem tudják, hogyan működjenek közvetlenül a szívből; még a szívnek is keresztül kell haladnia a fejen. Nem tudják egyszerűen azt mondani: „szeretlek”.

Amikor a szívből beszélsz, nincs szükség nyelvre. Amikor a fejből beszélsz, *csak* a nyelv tud mondani valamit; nincs más mód az elmondására.

Láss és figyelj! Engedd, hogy a fej józan ésként működjön, engedd, hogy a szív érzésként működjön, engedd, hogy a szexközpont szexként működjön. Engedj mindent a maga módján működni. Ne hagyd, hogy a különböző mechanizmusok összekeveredjenek egymással, mert akkor megromlott ösztöneid lesznek.

Amikor az ösztön természetes, tabumentes, spontán, gátlások nélküli, akkor tisztaság van a tes-

tedben, harmónia van a testedben. Búgó hang ébred a szervezetedben.

Az elfojtás ötödik rétege is férfias szakterület.

6. *Leromlott intuíció.* A hatodik réteg a leromlott intuíció.

Majdnem teljesen öntudatlanná váltunk az intuíció jelenségével szemben. Nem tudjuk, hogy létezik valami efféle, mert az intuíció a hatodik réteg. Az az öt réteg olyan vastag, hogy sosem sikerül megéreznünk a hatodikat.

Az intuíció egészen más jelenség, mint a józan ész. A józan ész érvel; a józan ész egy eljárást használ a következtetés elérésére. Az intuíció ugrik: ez egy kvantumugrás. Nem ismer eljárásokat. Egyszerűen eljut a következtetéshez mindenféle eljárás nélkül.

Sok matematikus volt képes megoldani bármiféle matematikai problémát levezetések nélkül. Ők intuitíven működtek. Te csak megmondod a problémát, és még mielőtt végigmondanád, már jön is a végeredmény. Egyáltalán nincs köztük időbeli hézag. Te elmondod, és abban a pillanatban, hogy befejezed, vagy még mielőtt befejeznéd, már jön a végeredmény. A matematikusokat mindig zavarba ejti ez a bizzar jelenség. Ezek az emberek hogyan csinálják? Ha egy matematikus dolgozna ezen a problémán, három órába, vagy kettőbe, vagy egy órába telne megoldania. Még egy számítógépnek is szüksége lenne néhány percre, ezek az emberek azonban egyetlen másodpercig sem késlekednek. Te kimon-

dod, és azonnal... Tehát a matematikában az intuíció ma már elismert tény.

Ha a józan ész kudarcot vall, csak az intuíció működhet.
 És minden nagy tudós felismerte ezt: nagy felfedezéseik egytől egyig az intuíció, nem pedig a józan ész szülöttei.

Ha a józan ész kudarcot vall, csak az intuíció működhet. És minden nagy tudós felismerte ezt: nagy felfedezéseik egytől egyig az intuíció, nem pedig a józan ész szülöttei. Madame Curie három évig dolgozott egy bizonyos problémán, és számtalan irányból próbálta megoldani. Minden irány kudarcot vallott. Egy éjjel végtelenül kimerülten aludni ment, és úgy döntött – az

eset majdnem olyan, mint ami a Buddhával történt –, aznap éjjel úgy döntött: „Most elég. Három évet elvesztegettem. Értelmetlen kutatásnak látszik. Le kell mondanom róla.” Aznap éjjel lemondott róla, aludni ment.

Éjszaka felébredt álmából, odament az íróasztalához, és leírta a megoldást. Azután visszasétált, és bezuhant az ágyba. Reggel még csak nem is emlékezett rá, de a megoldás ott volt az asztalon. És senki más nem járt a szobában, de még ha járt volna is valaki, a válasz akkor is elképzelhetetlen lett volna. Három évig dolgozott rajta – kora egyik legnagyobb elméje. De senki sem járt bent, és a válasz mégis ott volt. Megnézte alaposabban: a saját kézírása volt. Akkor hirtelen felszínre bukkant az álom. Úgy emlékezett, mintha azt álmodta volna az éjszaka, hogy ül az asztalnál, és ír valamit. Aztán lassan-lassan min-

den felszínre bukkant. Valamilyen más ajtón át jutott el a végeredményhez, nem a józan ész útján. Intuícióval.

A Buddha hat évig küszködött azon, hogy eljusszon a megvilágosodáshoz, de nem járt sikerrel. Egy nap eldobta az odajutás egész képzetét. Pihent egy fa alatt, és reggelre megtörtént. Amikor kinyitotta a szemét, *szamádhíban* volt. Először azonban ki kellett merülnie a józan észnek. Az intuíció csak akkor működik jól, ha kimerült a józan ész.

Az intuíciónak nincsenek eljárásai, a problémáról egyszerűen átugrik a megoldáshoz. Ez a rövidebb út. Egy villanás.

Elrontottuk az intuíciót. Az emberi intuíció csaknem teljesen elromlott. A női intuíció nem romlott el annyira, ezért rendelkeznek a nők valamivel, amit úgy nevezünk: megérzés. A megérzés az intuíciónak csupán egy töredéke. Nem bizonyítható. Repülővel indulsz valahová, és a nő egyszerűen kijelenti, hogy ő nem megy, és téged sem enged utazni. Úgy érzi, történni fog valami. Micsoda képtelenség – rengeteg munkád van, minden el van tervezve, menned kell, de a nő nem engedi. És másnap azt olvasod az újságban, hogy a repülőgépet eltérítették vagy lezuhant, és minden utas meghalt.

A női intuíció nem romlott el annyira, ezért rendelkeznek a nők valamivel, amit úgy nevezünk: megérzés.

A megérzés az intuíciónak csupán egy töredéke. Nem bizonyítható. Amint egyszer működésbe lép az intuíció, nem kell többé elmenned, hogy külső gurutól kérj tanácsot.

A nő pedig nem tudja megmondani, honnan tudja. Nincs rá mód. Csak egy megérzés, csak egy érzés a gyomorban. De az is túlságosan elromlott, ezért mindössze csak egy villanás.

Amikor mind az öt réteg eltűnt, és eldobtad a rögeszméidet – mert azt tanították neked, hogy a józan ész az egyetlen ajtó bármiféle végeredményhez –, amikor eldobtad ezt a rögzültséget, a józan ész rögzültségét, akkor kivirágzik az intuíció. Akkor már nem csupán egy villanás többé, hanem folyamatosan elérhető forrás. Lehunyhatod a szemedet, beléhatolhatsz, és mindig megkaphatod belőle a helyes irányt. Ha az az öt réteg széttörött, akkor megszületik benned valami, amit belső vezetőnek nevezhetünk. Bármikor beléphetsz az intuícióenergiádba, és bármikor megkaphatod a helyes tanácsot. Keleten ezt nevezik belső gurunak, belső mesternek. Amint egyszer működésbe lép az intuíció, nem kell többé elmenned, hogy külső gurutól kérj tanácsot.

Az intuíció azt jelenti, hogy összhangban vagy önmagaddal, tökéletes összhangban önmagaddal. Ennek az összhangnak az eredményeképpen a megoldások felbukkannak a semmiből.

MŰKÖDJ A FEMININBŐL!

Goszo Hohenzen mester gyakran mondta:

Amikor az emberek megkérdezik tőlem, milyen is a zen, elmondom nekik ezt a történetet:

Ráébredvén, hogy öregszik az apja, a tolvaj fia arra kérte atyját, tanítsa meg neki a szakmát, hogy továbbvihesse a családi üzletet az ő visszavonulása után.

Az apa helyeselte a gondolatot, és aznap éjjel együtt törtek be egy házba.

Ahogy kinyitottak egy nagy szekrényt, az apa azt mondta a fiának, másszon be, és adja ki a ruhákat. Amikor bent volt a fiú, az apa rázárta a szekrényajtót, majd hatalmas zajt csapott, hogy felébredjen a ház. Azután csendesen elosont.

Bezárva a szekrénybe, a fiú nagyon dühös volt, félt, és fogalma sem volt, hogyan fog kijutni. Majd eszébe villant egy ötlet, és elkezdett nyávogni, mint egy macska.

A család utasította az egyik cselédet, hogy fogjon egy gyertyát, és vizsgálja át a szekrényt.

Amikor kinyitották az ajtót, a fiú kiugrott, elfújta a gyertyát, félretolta a döbbszel cselédet, és elszaladt. Az emberek utána futottak.

Ahogy a fiú észrevett egy kutat az út mellett, beledobott egy nagy követ, majd elbújt a sötétben. Üldözői körbeállták a kutat, hátha meglátják a fulladozó tolvajt.

Amikor a fiú hazaért, nagyon dühös volt az apjára, és megpróbálta elmondani neki a történeteket; az apa azonban félbeszakította:

– Ne fárassz a részletekkel. Itt vagy: megtanultad a művészetet.

Legbenső lényed egy, a világ számtalan... és a kettő között ott a megosztott elme, a kettős elme. Olyan ez, mint egy nagy fa, egy öreg tölgy: a törzs egy, azután a fa két fő ágra oszlik, a fő kettéágazódásra, amelyből ezer és egy elágazó ág fejlődik. Legbenső lényed pontosan olyan, mint a fa törzse: egy – kettősség nélküli –, és az elme az első kettéágazódás, ahol a fa két részre szakad, kettőssé válik, dialektikussá: szétválik tézisre és antitézisre, férfira és nőre, jinre és jangra, nappalra és éjszakára, Istenre és Ördögre, jógára és zenre. A világ minden kettőssége alapvetően az elme kettősségében gyökerezik, és a kettősség alatt ott van legbenső lényed egysége. Ha lejjebb csusszansz, a kettősség alá, megtalálod az egyet – nevezd Istennek, nevezd nirvánának, vagy ahogyan akarod.

Ha magasabbra mész, keresztül a kettősségen, eljutsz a milliószoros világhoz.

Ez az egyik legalapvetőbb felismerés, amit meg kell értened: hogy az elme nem egy. Ebből következően bármit látsz az elmén keresztül, az kettő lesz. Éppolyan ez, mint a prizmához érkező fehér sugár: azonnal hét színre bomlik, és szivárvány keletkezik. Mielőtt elért a prizmához, egy volt; a prizma révén

felbomlott, és a fehér szín beleveszett egy hétszínű szivárványba.

A világ a szivárvány, az elme a prizma, legbenső lényed pedig a fehér sugár.

A modern kutatások jelentős tényre bukkantak, a huszadik század egyik legjelentősebb tényére, mégpedig arra, hogy nem egy elméd van – két elméd van. Agyad két féltekére oszlik, jobb féltekére és bal féltekére. A jobb félteke áll kapcsolatban a bal kézzel, a bal félteke pedig a jobb kézzel – keresztben. A jobb félteke intuitív, illogikus, irracionális, költői, elméleti, imaginatív, romantikus, mitikus, vallásos; a bal pedig logikus, racionális, matematikus, arisztotelianus, tudományos, számító.

Ez a két félteke állandó harcban van egymással – a világ alapvető politikai küzdelmei ott zajlanak benned, a világ legnagyobb politikai harcai ott zajlanak benned. Talán nem is tudsz róla, de amint egyszer tudatosul benned, meglátod, hogy a valódi feladat valahol e két elme között található.

A bal kézhez kapcsolódik a jobb félteke – az intuíció, a képzelet, a mítosz, a költészet, a vallás –, de a bal kéz alaposan háttérbe van szorítva. A társadalom a jobbkezeseké – a jobbkezesesség a bal féltekét jelenti. A gyerekek tíz százaléka balkezesnek születik, de jobbkezeségre kényszerítik őket. A balkezesnek születő gyerekek alapvetően irracionálisak, intuitívek, nemmatematikusak, nemeuklidesziek – veszélyesek a társadalomra, ezért az minden erejével jobbkezeségre kényszeríti őket. Ez nem csak kéz kérdése, ez belső politika kérdése: a balkezes

gyerek a jobb féltekén keresztül működik, amit a társadalom nem engedhet, veszélyes, tehát le kell állítani, mielőtt túl messzire jutna.

Gyanítják, hogy az arány kezdetben fele-fele lehetett – ötvenszázaléknyi balkezes gyerek és ötvenszázaléknyi jobbkezes –, de a jobbkezes párt olyan régóta van hatalmon, hogy az arány tíz a kilencvenhez százalékra esett vissza. Még itt, közöttetek is sok a balkezes, de talán nem is vagytok tudatában. Talán jobb kézzel írsz, és jobb kézzel végzed a munkádat, de megeshet, hogy gyermekkorodban kényszerítettek jobbkezességre. Ez egy trükk, mert amint jobbkezes vagy, a bal féltekéd lép működésbe. A bal félteke a józan ész; a jobb félteke túl van a józan észen, működése nem matematikus. Villanásokban működik, intuitív – kecses, de irracionális.

Ha megérted ezt a megosztást, sok mindent megértesz. A burzsoázia és a proletariátus esetében például a proletariátus mindig a jobb agyféltekén keresztül működik. A szegény ember intuitívebb. Menj el az egyszerű emberekhez, ők intuitívebbek. Minél szegényebb valaki, annál kevésbé intellektuális – ez lehet az oka szegénységének. Mivel kevésbé intellektuális, nem tud versenyezni a józan ész világában. Kevésbé tudja magát kifejezni a nyelv tekintetében, a józan ész, a számolás tekintetében – majdhogynem bolond. Ez lehet az oka szegénységének.

A gazdag ember a bal féltekén keresztül működik; sokkal számítóbb, számtanibb mindenben, mérlegelő, okos, logikus – és tervez. Ez lehet az oka gazdagságának.

A burzsoáziát és a proletariátust nem tudja eltüntetni a kommunista forradalom; nem, mert a kommunista forradalmat is ugyanazok az emberek csinálják. A cár kormányozta Oroszországot: a bal féltekén keresztül kormányzott. Azután átvette a helyét Lenin, aki ugyanolyan típusú ember volt. Azután Lenint felváltotta Sztálin, aki még inkább azt a típust képviselte. A forradalom hamis, mert mélyen lent ugyanolyan típusú emberek kormányoznak – a kormányzó és a kormányzott ugyanazt jelenti, és a kormányzottak jobb féltekéjűek. Tehát bármit teszel a külső világban, igazán nem változtat semmin, csak a felszínt érinti.

Ugyanez vonatkozik a férfira és a nőre is. A nők jobb féltekéjűek, a férfiak bal féltekéjűek. A férfiak irányítják a nőket évszázadok óta. Most néhány nő fellázad, de a legmeglepőbb az, hogy ezek ugyanolyan típusú nők. Valójában épp olyanok, mint a férfiak: racionálisak, érvelők, arisztoteliánusok. Lehetséges, hogy egy nap éppúgy, ahogyan a kommunista forradalom győzedelmeskedett Oroszországban és Kínában, valahol, talán Amerikában sikerrel járnak a nők, és legyőzik a férfiakat. De mire a nők győzedelmeskednek, nem lesznek többé nők, bal féltekéjűvé válnak. Mert ahhoz, hogy harcolj, számítósnak kell lenned, ahhoz pedig, hogy a

Amint harcolni kezdesz valaki ellen, lassanként kénytelen leszel ugyanazokat a technikákat és ugyanazokat a módszereket használni. Így az ellenséget talán legyőzöd, de mire legyőzöd, addigra a saját ellenségeddé válsz.

férfiak ellen harcolj, olyannak kell lenned, mint ők: agresszívnek. Éppen ez az agresszivitás mutatkozik meg szerte a világon a nők felszabadításában. Azok a nők, akik a felszabadítási mozgalom részévé válnak, nagyon agresszívek, elveszítenek minden kecsességet, mindent, ami az intuícióból ered. Mert ha férfiak ellen kell harcolnod, meg kell tanulnod ugyanazokat a trükköket; ha férfiak ellen kell küzdened, ugyanazokkal a technikákkal kell küzdened.

Veszélyes harcolni valaki ellen, mert olyanná válsz, mint az ellenséged. Ez az emberiség egyik legnagyobb problémája. Amint harcolni kezdesz valaki ellen, lassanként kénytelen leszel ugyanazokat a technikákat és ugyanazokat a módszereket használni. Így az ellenséget talán legyőzöd, de mire legyőzöd, addigra a saját ellenségeddé válsz. Sztálin sokkal cárabb volt bármelyik cárnál, erőszakosabb bár-

Sztálin sokkal cárabb volt bármelyik cárnál, erőszakosabb bármelyikükénél. Persze, ennek így kell lennie: a cárok legyőzéséhez nagyon erőszakos emberekre van szükség, erőszakosabbakra, mint maga a cár.

melyikükénél. Persze, ennek így kell lennie: a cárok legyőzéséhez nagyon erőszakos emberekre van szükség, erőszakosabbakra, mint maga a cár. Csak belőlük lesznek forradalmárok, ők jutnak el a csúcsra. Mire odajutnak, maguk is cárrá válnak, és a társadalom ugyanazon az úton halad tovább. Csak felszínes dolgok változnak, lent, a mélyben megmarad ugyanaz a konfliktus.

A konfliktus az emberben van. Mindaddig, amíg ott nem oldódik

meg, máshol sem oldódhat meg. A politika benned van, az elme két része között.

Létezik egy kis híd. Ha az a híd valamilyen bal eset következtében eltörik, például valamilyen fiziológiai károsodás miatt, az egyén megosztottá válik, két személyre hasad, és fellép a skizofrénia vagy „hasadt személyiség” jelensége. Ha a híd eltörik – és az a híd nagyon törékeny –, akkor kettő leszel, két személyként viselkedsz. Reggel csodálatos vagy, tele szeretettel; este dühös, egészen más. Nem emlékszel a reggeledre – hogyan is emlékezhetnél? Egy másik elme működött, az egyén két személlyé vált. Ha ez a híd megerősödik annyira, hogy a két elme megszűnik kettő lenni, és eggyé válik, akkor megtörténik az integráció, a kristályosodás. Amit Gurdjieff a „létező kristályosodásának” nevezett, az nem más, mint e két elme egyesülése, a férfias és a női belső találkozása, a jin és a jang találkozása, a bal és a jobb, a logikus és az illogikus, Platón és Arisztotelész találkozása.

Ha megérted elméd fájának ezt az alapvető kettéágazódását, akkor megértheted az összes konfliktust, amely körülötted és benned zajlik.

Hadd meséljek el egy történetet:

A németek Berlint tekintik a porosz ridegség és hatékonyság mintaképének, míg Bécs szerintük az osztrák báj és felszínesség fellegetvára. Él egy történet egy berlini emberről, aki Bécsbe látogatva eltévedt, és eligazításra szorult.

Mit tesz ilyen esetben egy berlini? Megragadta az első arra járó bécsi hajtókáját, és ráförmedt:

– Hol van a posta?

A meglepett bécsi óvatosan lefejtette magáról a másik kezét, lesimította a hajtókáját, és udvariasan azt felelte:

– Uram, nem lett volna elegánsabb, ha illedelmesen odalép hozzám, és megkérdezi: „Uram, ha lenne egy perce, és történetesen meg is tudja tenni, el irányítana a postára?”

A berlini egy pillanatig döbbenten bámult, majd azt morogta:

– Inkább sose jussak oda! – azzal elvágtatott.

Ugyanez a bécsi Berlinbe látogatott még abban az évben, és ezúttal neki kellett megtalálnia a postát. Odalépett egy berlinihez, és udvariasan megszólította:

– Uram, ha lenne egy perce, és történetesen meg is tudja tenni, el irányítana engem a postára?

A berlini gépies gyorsasággal felelte:

– Hátra arc, két tömb előre, éles kanyar jobbra, egy tömb előre, átkel az úton, félfordulat jobbra, rövid séta balra, át a vasúti síneken, el az újságos mellett, és bent van a postán.

A bécsi, inkább összezavarodva, mint megkönnyebbülve morogta:

– Ezer köszönet, kedves uram.

Mire a berlini dühösen elkapta a hajtókáját, és rákiáltott:

– Ne köszöngessen, ismételje az útvonalat!

A férfias elme a berlini, a női elme a bécsi. A női elme kecses, a férfias elme hatékony. És természetesen hosszú távon, ha állandó a harc, a kecses elme elkerülhetetlenül alulmarad, és a hatékony elme győz, mert a világ a matematika nyelvét érti, nem a szeretetét. De abban a pillanatban, hogy a hatékonyságod győz a kecsességed felett, elveszítesz valami mérhetetlenül értékeset: elveszíted a kapcsolatot saját lényeddel. Talán nagyon hatékonná válsz, de nem leszel többé valódi személy. Gép leszel, robotszerű tárgy.

Emiatt állandó a konfliktus a nők és a férfiak között. Nem tudnak külön maradni, újra és újra kapcsolatba kell bonyolódniuk, de együtt sem tudnak maradni. A harc nem kívül van, a harc benned van.

Én megértettem: mindaddig, amíg nem oldod meg belső harcodat a jobb és a bal félteke között, sosem leszel képes békésen, szeretetben élni – soha –, mert a belső harc kifelé is tükröződik. Ha harcolsz belül, és azonosulsz a bal féltekével, a józan ész féltekéjével, és szüntelenül azon igyekszel, hogy legyőzd a jobb féltekét, ugyanezt próbálsz majd tenni az-

A női elme kecses,
a férfias elme
hatékony.
És természetesen
hosszú távon,
ha állandó a harc,
a kecses elme
elkerülhetetlenül
alulmarad,
és a hatékony elme
győz, mert a világ
a matematika nyelvét
érti, nem a szeretetét.

Amíg nem oldod
meg belső harcodat
a jobb és a bal
félteke között,
sosem leszel képes
békésen, szeretetben
élni – soha –, mert
a belső harc kifelé is
tükröződik.

zal a nővel is, akibe beleszeretsz. Ha a nő szüntelenül harcol belül a józan ész ellen, szüntelenül harcolni fog a férfi ellen is, akit szeret.

Minden kapcsolat – szinte mindegyik, olyan kevés a kivétel, hogy elhanyagolható – csúnya. Kezdetben csodálatos, kezdetben nem mutatod meg a valóságot, kezdetben színlelsz. Amint megállapodik a kapcsolat, és ellazulsz, felbugyog belső konfliktusod, és tükröződni kezd a kapcsolaton. Akkor jön a harc, akkor kezditek ezer és egy módon piszkálni és tönkretenni egymást.

Eljönnek hozzám az emberek, és megkérdezik, hogyan mehetnének bele mélyen egy kapcsolatba. Azt mondom nekik: „Először menj bele mélyen a meditációba.” Mindaddig, amíg nem találsz megoldást önmagadon belül, még több problémát fogsz gyártani, mint amennyi most van. Ha belépsz egy kapcsolatba, minden problémád megsokszorozódik. Csak figyeld meg: a szeretet a legnagyszerűbb és legcsodálatosabb dolog a világon, de hol találsz ennél csúnyábbat, gyötrelmesebbet?

Nasruddin molla egyszer azt mondta nekem:

– Nos, hónapokig sikerült halasztgatnom a rettetenes napot, de ezúttal el kell mennem.

– A fogorvoshoz vagy az orvoshoz? – kíváncsiskodtam.

– Egyikhez sem – felelte. – Házasságot kötök.

Az emberek folyton kitérnek a házasság elől, halasztgatják. Amikor egy nap már lehetetlen kitérniük előle, csak akkor lazítanak. Ha kívül vagy rajta, csodálatos oázisnak tűnhet a sivatagban, de ahogy közelítesz, az oázis kezd kiszáradni és eltűnni. Amint egyszer a fogságába esel, börtönné válik, de ne feledd, a rabság nem a másik személyből következik, hanem belőled.

Ha a bal agyfélteke uralkodik feletted, sikeres életed lesz, olyan sikeres, hogy negyvenéves korodra fekélyt kapsz, negyvenöt éves korodra túl leszel legalább egy-két szívrohamon. Ötvenéves korodra szinte halott leszel, de sikeres halott! Talán nagy tudóssá válsz, de sosem válsz nagyszerű létezővé. Talán nagy vagyont halmozol fel, de elveszítesz mindent, ami értékes. Talán meghódítod a világot, mint Nagy Sándor, de saját belső birodalmad meghódítatlan marad.

Számtalan vonzerő biztat a bal agyfélteke követésére. Az a világi agy: jobban foglalkoztatják a dolgok: autók, pénz, házak, hatalom, presztízs. Ez az irányultsága annak az embernek, akit Indiában úgy nevezünk: *grihasztha*, családfő.

A jobb félteke a szannjaszí irányultsága, akit inkább a saját belső lénye, belső békéje, üdve érdekel, és kevésbé a dolgok. Ha könnyen jönnek, jó, ha nem jönnek, az is jó. Jobban foglalkoztatja a pillanat, ke-

Ha a bal agyfélteke uralkodik feletted, sikeres életed lesz, olyan sikeres, hogy negyvenéves korodra fekélyt kapsz; negyvenöt éves korodra túl leszel legalább egy-két szívrohamon.

vésbé érdekli a jövő. Jobban foglalkoztatja az élet költészete, kevésbé érdekli annak matematikája.

Hallottam egy történetet:

Finkelstein nagyot tarolt a lóversenyen, és Muscovitz érthető módon irigykedett rá.

– Hogyan csináltad, Finkelstein? – kérdezte.

– Könnyen – felelte Finkelstein –, egy álom volt.

– Egy álom?

– Igen. Kikalkuláltam egy hármas befutót, de a harmadik lóban nem voltam biztos. Aztán előző este azt álmodtam, hogy egy angyal áll az ágyam fölött, és azt ismételteti: „Áldás rád, Finkelstein, hétszer hét áldás rád.” Amikor felébredtem, rájöttem, hogy hétszer hét az negyvennyolc, és annak a negyvennyolcas lónak Mennyei Álom volt a neve. Megtettem a Mennyei Álomot harmadik lónak a tétemben, és aztán besöpörtem a pénzt, egyszerűen besöpörtem.

Muscovitz értetlenkedett:

– De Finkelstein, hétszer hét az negyvenkilenc!

Finkelstein azt felelte:

– Akkor csak legyél matematikus!

Az élet követésének egyik útja a számtanon keresztül vezet, a másik út pedig az álmokon keresztül, álmokon és látomásokon keresztül. A kettő teljesen különböző.

A minap megkérdezte valaki: „Léteznek vajon szellemek, tündérek vagy hozzájuk hasonlóak?” Igen, léteznek – ha a jobb féltekén keresztül élsz, léteznek. Ha a bal féltekén keresztül élsz, nincsenek. Minden gyermek jobb féltekéjű; ők szellemeket és tündéreket látnak mindenfelé. Te azonban folyamatosan beszélsz hozzájuk, helyre teszed őket, és azt ismételteted nekik: „Ez ostobaság. Buta vagy. Hol van a tündér? Nincs semmi, csak egy árnyék.” Lassan-lassan meggyőződ a gyermeket, ő pedig a jobb féltekéjű irányultságról átlép a bal féltekéjű irányultsághoz. Kénytelen megtenni: a te világodban kell élnie. El kell felejtenie az álmait, el kell felejtenie minden mítoszt, el kell felejtenie minden költészetet, meg kell tanulnia a matematikát. Persze hatékony lesz a matematikában – és szinte teljesen nyomorék és béna az életben. A létezés egyre távolabb és távolabb kerül tőle, egy árucikké válik a piacon, egész élete nem lesz más, mint szemét... persze a világ szemében természetesen értékes.

Szannjászi az, aki a képzeletén keresztül él, aki az elméje álmodó minőségén keresztül él. Költészetén keresztül él, megénekli az életet, látomásokon keresztül lát – akkor a fák zölddebbek, mint amilyenek te látod őket, a madarak szebbek, akkor minden ragyogó. A közönséges kavicsok gyémánttá válnak; a közönséges kövek nem közönségesek többé – semmi sem közönséges! Ha a jobb féltekéből nézel, minden istenivé válik, szentté.

Egy férfi ült a barátjával egy kávézóban, teázgattak. Nézegette a csészéjét, majd felsóhajtott:

– Ó, barátom, az élet olyan, mint egy csésze tea.

A másik elgondolkodott egy pillanatra, majd megkérdezte:

– Miért? Miért olyan az élet, mit egy csésze tea?

Az első férfi azt felelte:

– Honnan tudnám? Hát filozófus vagyok én?

A jobb félteke csak kijelentéseket tesz tényekről; nem tudja megadni neked az okokat. Ha megkérdezed: „miért?” csak hallgatni tud, nem jön tőle válasz. Sétálsz, meglátsz egy lótuszvirágot, és azt mondod: „csodálatos”, mire valaki megkérdezi: „miért?”. Mit válaszolsz? Azt fogod mondani: „Honnan tudnám? Hát filozófus vagyok én?”

Ez egyszerű kijelentés, nagyon egyszerű, önmagában tökéletes, teljes. Nincs mögötte ok, és nincs utána okozat, egyszerű ténymegállapítás. Olvasd az *Upanisadokat*: egyszerű ténymegállapítások. Azt mondják: „Isten *van* – ne kérdezd, miért.” Azt mondják: „Hát filozófusok vagyunk mi? Honnan tudnánk? Isten *van*.” Azt mondják, Isten csodálatos, azt mondják, Isten közel van, közelebb, mint a szíved, de ne kérdezd, miért – ők nem filozófusok.

Nézd meg a gospeleket és Jézus kijelentéseit: nagyon egyszerűek. Azt mondja: „Az én Istenem a Mennysországbán van. Én vagyok a fia, ő az apám.” Ne kérdezd, miért. Nem tudja bebizonyítani a bíró-

ságon, egyszerűen azt fogja mondani: „*Tudom*.” Ha megkérdezed tőle, ki mondta neki, kinek a felhatalmazásából mondja ezeket, azt feleli majd: „A saját felhatalmazásomból. Nincs más felhatalmazóm.”

Ez a probléma, amikor egy Jézushoz hasonló ember jár a földön. A racionális elme nem értheti meg őt. Semmi más ok nem volt a keresztre feszítésére. A bal agyfélteke feszítette keresztre, mert ő jobb féltekéjű ember volt. A belső konfliktus miatt feszítették meg.

Lao-ce azt mondja: „Úgy tűnik, az egész világ okos, csak én vagyok habókos; úgy tűnik, az egész világ biztos a dolgában, csak én vagyok zavarodott és habozó.” Ő jobb féltekéjű ember.

A jobb félteke a költészet és a szeretet féltekéje. Nagy váltásra van szükség; ez a váltás a belső átalakulás. A jóga azon igyekszik, hogy a bal féltekén keresztül elérje az egységet a logika, a matematika, a tudomány felhasználásával, majd túllépjen rajtuk. A zen éppen az ellentéte: a cél ugyanaz, de a zen a jobb féltekét használja a túljutásra. Mindkettőt használhatod, de a jóga nagyon-nagyon hosszú út; csaknem felesleges küzdelem, mert a józan észen keresztül próbálsz elérni az észfelettit, ami sokkal nehezebb. A zen könnyebb, mert a nem-észből próbálja elérni az észfelettit. A nem-ész majdnem olyan, mint az észfeletti – nincsenek akadályok. A jóga olyan, mintha keresztülmennél a falon, a zen olyan, mintha kinyitnál egy ajtót. Az ajtó talán egyáltalán nincs is bezárva, csak meglököd egy kicsit, és kinyílik.

Most pedig következék egy történet. Ez az egyik legcsodálatosabb a zen anekdoták között. A zen emberek történeteken keresztül beszélnek; történetekben kell beszélniük, mert nem tudnak elméleteket és doktrínákat gyártani, csak történeteket tudnak mesélni. Nagy történetmesélők. Jézus mindig parabolákban beszél, a Buddha mindig parabolákban beszél, a szúfi misztikusok mindig parabolákban beszélnek – ez nem véletlen. A történet, a parabola, a példabeszéd a jobb félteke útja; a logika, az érv, a bizonyíték, a szillogizmus a bal félteke útja.

Figyelj:

Goszo Hoen zen mester gyakran mondta: „Amikor az emberek megkérdezik tőlem, milyen is a zen, elmondom nekik ezt a történetet.”

Ez a történet valóban elmondja, milyen a zen – anélkül hogy meghatározná, megmutatja. Meghatározni nem lehet, mert a zen alapvető minősége a meghatározhatatlanság. Megízlelheted, de nem tudod meghatározni; megélheted, de a nyelv nem elégséges az elmondására; megmutathatod, de nem tudod elmondani. Egy történeten keresztül azonban egy kissé átadható. És ez a történet valóban megmutatja, tökéletesen megmutatja, milyen a zen.

Ez csak egy gesztus, ne tedd meghatározássá, ne filozofálj róla, engedd, hogy olyan legyen, mint egy villám, a megértés villanása. Nem fogja növelni a tudásodat, de elmozdíthat, adhat egy lökést, egy

gestaltváltást. Áteshetsz az elme egyik sarkából a másikba... és éppen ez a történet lényege.

Ráébredvén, hogy öregszik az apja, a tolvaj fia arra kérte atyját, tanítsa meg neki a szakmát, hogy továbbvihesse a családi üzletet az ő visszavonulása után.

A tolvaj szakmája nem egy tudományos dolog, az művészet. Tolvajnak éppúgy születni kell, mint költőnek; nem tudod megtanulni, a tanulás nem segít. Ha tanulod, el fognak kapni, mert akkor a rendőrség többet fog tudni nálad – ők sok száz évnyi tudást halmoztak fel.

A tolvaj született tolvaj. Az intuíción keresztül él, ez egy fortély. Megérzéseken keresztül él – a tolvaj feminin. Nem üzletember, hanem hazardjátékos, mindent kockára tesz szinte semmiért. Az egész szakmája veszély és kockázat. Éppolyan ő, mint a vallásos ember. A zen emberek azt mondják, hogy aki vallásos, olyan, mint a tolvaj: Isten keresésében ők is tolvajok. Istent nem lehet elérni a logikán, a józan éssen – vagy elfogadott társadalmon, kultúrán, civilizáción – keresztül. Áttörik valahol a falat, a hátsó ajtón jönnek be. Ha nappal nem lehet, sötétben hatolnak be. Ha nem követhetik a tömeget az autópályán, saját utat törnek maguknak az erdőn keresztül. Igen, van egy bizonyos hasonlóság. Elérheted Istent, ha tolvaj vagy, a tűz ellopásának művésze, a kincs ellopásának művésze.

Az apa vissza fog vonulni, ezért a fiú megkéri: „Mielőtt visszavonulsz, taníts meg a szakmádra.”

Az apa helyeselte a gondolatot, és aznap éjjel együtt törtek be egy házba.

Ahogy kinyitottak egy nagy szekrényt, az apa azt mondta a fiának, másszon be, és adja ki a ruhákat. Amikor bent volt a fiú, az apa rázárta a szekrényajtót, majd hatalmas zajt csapott, hogy felébredjen a ház. Azután csendesen elosont.

Igazi mesternek kellett lennie az apának, nem közönséges tolvajnak.

Bezárva a szekrénybe, a fiú nagyon dühös volt, félt, és fogalma sem volt, hogyan fog kijutni.

Hát persze, természetesen! Miféle tanítás ez? Beledobták egy veszélyes helyzetbe. De ez az egyetlen módja az ismeretlenről való tanításnak. Ez az egyetlen módja a jobb féltekéről való tanításnak.

A bal féltekét lehet iskolában művelni: lehet tanulni, lehetnek tantárgyak, egymást követő kurzusok. Akkor lassan-lassan, egyik osztályból a másikba lépve, mesterré válsz a művészetekben, tudományban és sok más dologban. De a jobb féltekének nem lehet iskolája: az intuitív, nem fokozatos. Hirtelen történik; olyan, mint egy villanás, mint egy villám a sötét éjszakában. Ha megtörténik, megtörténik. Ha

nem történik meg, nem történik meg; semmit sem lehet tenni. Mindössze benne hagyhatod magad egy bizonyos helyzetben, amelyben nagyobb a valószínűsége a bekövetkeztének.

Ezért mondom, hogy az öregembernek igazi mesternek kellett lennie.

Bezárva a szekrénybe, a fiú nagyon dühös volt, félt, és fogalma sem volt, hogyan fog kijutni.

Nem volt logikus mód a szekrényből való kijutásra: kívülről zárták be, az apa zajt csapott, az egész ház felébredt, az emberek járkáltak, keresték, az apja pedig elmenekült. Van-e bármilyen logikus mód a szekrényből való kijutásra? A logika egyszerűen kudarcot vall, a józan ész semmire sem jó. Mire gondolhatsz? Az elme hirtelen megáll – és éppen ezt akarta az apa, ez volt a lényege az egésznek. Olyan helyzetbe akarta hozni a fiát, ahol a logikus elme nem működik többé, mert a tolvajnak nincs szüksége logikus elmére. Ha a logikus elmét követi, előbb-utóbb elkapja a rendőrség, mert ők is ugyanazt a logikát követik.

A második világháborúban történt. Adolf Hitler három évig folyamatosan győzött, mégpedig azért, mert illogikus volt. Az összes ellene harcoló ország logikusan harcolt. Természetesen kiválóan értettek a hadtudományhoz, a katonák kiképzéséhez, mindenféleképp, és voltak szakértőik, akik azt mondták: „Hitler erről az oldalról fog támadni.” És ha Hitler is

épeszű lett volna, azt tette volna, mert az volt az ellenség védelmének leggyengébb pontja. Az ellenséget természetesen a leggyengébb pontján kell meg támadni, ez a logikus. Tehát a leggyengébb ponton várták Hitlert, ott gyülekeztek, ő pedig váratlanul valahol máshol támadt.

Még a saját tábornokai tanácsait sem követte; volt egy asztrológusa, az ő javaslatai alapján támadt. Ez pedig olyasvalami, amit sosem tettek azelőtt: a háborúkat nem asztrológusok irányítják! Amint Churchill megértette ezt, amint a kémek jelentették neki, hogy nem fogják legyőzni ezt az embert, mert teljesen illogikus – az a bolond asztrológus, aki mit sem tud a háborúról, aki sosem volt a fronton, dönti el a dolgokat, és a csillagok alapján dönt... Mi köze van a csillagoknak a földön vívott háborúhoz? Churchill azonnal beszerzett egy királyi asztrológust, és elkezdtek az ő tanácsait követni. Akkor lassanként helyrejöttek a dolgok, mert ekkor már két bolond sorolta a jóslatait. Könnyebbé váltak a dolgok.

Ha egy tolvaj Arisztotelészt követi, előbb-utóbb el fogják kapni, mert ugyanazt az arisztotelianus logikát követi a rendőrség is. Ha a logikán keresztül haladsz, akkor a logikus módszert követve bárki el kaphat bárhol. Egy tolvajnak kiszámíthatatlannak kell lennie; nem használhat logikát. Illogikusnak kell lennie, annyira, hogy senki se tudja kiszámítani a tetteit. Illogikus azonban csak úgy lehetsz, ha minden energiád a jobb féltekén keresztül mozog.

Bezárva a szekrénybe, a fiú nagyon dühös volt, félt, és fogalma sem volt, hogyan fog kijutni.

A *hogyan* logikus kérdés. Ezért félt annyira, mert nem volt menekülési út – a *hogyan* egyszerűen tehetetlen volt.

Akkor eszébe villant egy ötlet: ez a váltás. Csupán veszélyes helyzetekben, ahol a bal félteke nem tud működni, ott adja át utolsó lehetőségként a jobb féltekének a szót. Amikor nem tud működni, amikor úgy érzi, már nincs hová menni, kudarcot vallott, akkor mondja azt: miért ne adjunk egy esélyt az elme elnyomott, bebörtönzött részének? Adjunk neki is egy esélyt. Hátha... ártani nem árthat.

Majd eszébe villant egy ötlet, és elkezdett nyávogni, mint egy macska.

Hát, ez nem logikus. Nyávogni, mint egy macska? Teljesen abszurd ötlet. De működött.

A család utasította az egyik cselédet, hogy fogjon egy gyertyát, és vizsgálja át a szekrényt.

Amikor kinyitották az ajtót, a fiú kiugrott, elfújta a gyertyát, félretolta a döbbszent cselédet, és elszaladt. Az emberek utána futottak.

Ahogy a fiú észrevett egy kutat az út mellett, beledobott egy nagy követ, majd elbújt a sötétben. Üldözői körbeállták a kutat, hátha meglátják a fulladozó tolvajt.

Ez sem vall logikus elmére. Mert a logikus elmének időre van szüksége – a logikus elmének időre van szüksége ahhoz, hogy cselekedjen, hogy gondolkodzon, hogy megvitassa ezt vagy azt az utat, az összes lehetőséget. És ezeregy lehetőség van. De amikor ilyen helyzetben vagy, nincs idő gondolkodni. Ha üldöznek, hogyan gondolkodhatnál? A gondolkodás

A gondolkodás jó, amikor egy fotelben üldögélsz. De ha követnek, és veszélyben az életed, nincs idő a gondolkodásra: a pillanatban élsz, egyszerűen spontánná válsz.

jó, amikor egy fotelben üldögélsz. Lehunyt szemmel filozofálhatsz, gondolkodhatsz és érvelhatsz, emellett vagy azellen, érvekkel és ellenérvekkel. De ha követnek, és veszélyben az életed, nincs idő a gondolkodásra: a pillanatban élsz, egyszerűen spontánná válsz. Nem arról van szó, hogy a fiú *elhatározta*, hogy beledob egy követ a kútba, egyszerűen *megtörtént*. Nem következtetés volt,

nem kigondolta, hogy megteszi, egyszerűen azon kapta magát, hogy eldobja. Behajított egy követ a kútba, és elrejtőzött a sötétben.

Amikor a fiú hazaért, nagyon dühös volt az apjára, és megpróbálta elmondani neki a történetet; az apa azonban félbeszakította:

– Ne fárasz a részletekkel. Itt vagy: megtanultad a művészetet.

Mi értelme elmesélni a részleteket? Lényegtelenek.

Az intuíciót illetően lényegtelenek a részletek, mert az intuíció sosem ismétli önmagát. A logikát illetően lényegesek a részletek; ezért mennek bele a logikus emberek aprólékos részletekbe, hogy ha újra ugyanabba a helyzetbe kerülnek, meg tudják őrizni az irányítást, és tudják majd, mit tegyenek. De egy tolvaj életében sosem jön el újra ugyanaz a helyzet.

És a való életben sem jön el soha újra ugyanaz a helyzet. Ha megoldások vannak az elmédben, kis híján halott leszel, nem tudsz többé reagálni. Az életben reagálásra van szükség: a semmiből kell cselekedned, belső megoldások nélkül. Középpont nélkül kell cselekedned – az ismeretlenből az ismeretlenbe kell cselekedned.

És ez az, amit Goszo Hojen mondott mindazoknak, akik megkérdezték tőle, milyen a zen. Ez a történet elmondja. A zen pontosan olyan, mint a tolvajlás. Művészet, nem tudomány. Feminin dolog, nem férfias ügy; nem agresszív, hanem befogadó. Nem egy jól megtervezett metodika, hanem spontaneitás. Semmi köze elméletekhez, feltevésekhez, doktrínákhoz, szent iratokhoz, csupán egyetlen dologhoz van köze, és ez az éberség.

Mi történt abban a pillanatban, amikor a fiú bent volt a szekrényben? Ilyen veszélyben nem lehetsz álmatag, ilyen veszélyben élessé válik a tudatosságod – kénytelen élessé válni. Az életed forog kockán, teljesen éber vagy.

Ilyen ébernek kellene lenned minden egyes pillanatban. És amikor teljesen éber vagy, megtörténik

a váltás. Az energia átkerül a bal féltekéből a jobb féltekébe.

Mindannyiszor, amikor éber vagy, intuitív válsz; villanások érkeznek hozzád, villanások az ismeretlenből, a nagy semmiből. Megeshet, hogy nem követed őket – akkor sokat elszalasztasz.

Mindannyiszor, ha olyannyira sarokba szorulsz, hogy a logikád kudarcot vall, ne ess kétségbe, ne veszítsd el a reményt. Ezek a pillanatok életed legnagyobb áldásainak bizonyulhatnak.

Mindannyiszor, ha olyannyira sarokba szorulsz, hogy a logikád kudarcot vall, ne ess kétségbe, ne veszítsd el a reményt. Ezek a pillanatok életed legnagyobb áldásainak bizonyulhatnak.

Ez a fiú elszalaszthatta volna. Az ötlet nem volt normális, szabályos, logikus – nyávigony, mint egy macska? Minek? Megkérdezhetette volna: „miért?”, és akkor elszalasztotta volna. De nem tudta megkérdezni, mert olyan volt a helyzet – nem volt más kiút. Ezért azt gondolta: „Próbáljuk meg. Mit árthat?” Rálent a kulcsra.

Az apának igaza volt. Azt mondta: „Ne fárassz a részletekkel. Itt vagy: megtanultad a művészetet.”

Az egész művészet arról szól, hogy miként működhet az elme feminin részéből – mert a feminin áll kapcsolatban az egésszel, a férfi nem áll kapcsola-

latban az egésszel. A férfi agresszív, a férfi állandó harcban van – a feminin állandó megadásban van, mély bizalomban. Ezért olyan csodálatos, olyan ke-
rek a női test. Mély bizalomban és mély harmóniában van a természettel. A nő mély megadásban él; a férfi állandóan harcol, dühös, ezt vagy azt teszi, bizonyítani próbál valamit, el akar jutni valahova.

Kérdezd meg a nőket, hogy szeretnének-e elmen-
ni a Holdra. Nagyon elcsodálkoznak majd: minek? Mi értelme? Minek vállaljanak ekkora nehézséget? Az otthon tökéletesen jó. Jobban érdekli őket az azonnal, az itt és most, ez ad nekik harmóniát és ke-
csességet. A férfiak szüntelenül bizonyítani próbál-
nak valamit. És ha bizonyítani akarsz, természetese-
sen harcolnod kell, versenyezni és felhalmozni.

Egyszer egy nő nagyon igyekezett beszélgetés-
be elegyedni dr. Johnsonnal, de az láthatóan
ügyet se vetett rá.

– Nos, doktor úr – ugratta a nő –, azt hi-
szem, Ön jobban kedveli a férfiak társaságát,
mint a nőkét.

– Asszonyom – felelte Johnson –, én kifeje-
zetten rajongok a női társaságért. Szeretem a
szépségüket, szeretem a finomságukat, szere-
tem az élénkségüket... és szeretem a hallgatá-
sukat.

A férfiak hallgatásra kényszerítik a nőket, nem csu-
pán kívül, de belül is – némaságra kényszerítik a fe-
minin részt. Csak figyelj befelé. Ha a feminin rész

A férfiak hallgatásra
kényszerítik a nőket,
nem csupán kívül,
de belül is
– némaságra
kényszerítik
a feminin részt.
Csak figyelj befelé.
Ha a feminin rész
mond valamit,
azonnal neki-
támadsz, és azt
mondod: „illogikus,
abszurd”.

mond valamit, azonnal nekitá-
madsz, és azt mondod: „illogikus,
abszurd”. Dr. Johnson megpró-
bálta elhallgattatni a nőt.

A szív feminin. Sokat elszalasz-
tasz az életben, mert folyton a fej
beszél; nem engedi a szívet. És a
fej egyetlen minősége, hogy job-
ban ki tudja fejezni magát – számí-
tó, veszélyes, erőszakos. Erősza-
kossága miatt vált vezetővé, és a
belső vezető szerepe eredményez-
te a férfiak külső vezető szerepét.
A férfiak uralkodnak a nők felett a
külső világban is; a kecsesség fe-
lett uralkodik az erőszakosság.

Naszruddin mollát meghívták egy iskolai ün-
nepélyre. Minden tanuló felsorakozott, és a
sorokat magasság szerint állították össze: a
legkisebb állt elöl, a legnagyobb leghátul.
A molla azonban észrevette, hogy a növekvő
sort megbontja az elöl álló fiú. Nyakigláb ka-
masz volt, egy fejjel magasabb a többiekénél.

– Miért ő áll elöl? – kérdezte a molla. Meg-
szólított egy fiatal lányt: – Az a fiú az iskola ve-
zetője, vezére vagy valami ilyesmi?

– Nem – suttogta a lány –, de csipked.

A férfias elme folyton csipked, bajt kever – a bajke-
verőkből lesznek a vezetők. Az iskolákban minden

bölcs tanár a legnagyobb bajkeverőket választja az
osztály és az iskola kapitányává – a bajkeverőket, a
bűnözőket. Amint hatalmi pozícióba kerülnek, a
bajkeverésre használt összes energiájukat a tanár
megsegítésére fordítják. Ők ügyelnek a fegyelemre
– ugyanazok a gyerekek!

Csak nézd meg a politikusokat a világban: ami-
kor az egyik párt hatalmon van, a másik folyton bajt
kever az országban. Ők a törvénszegők, a forradal-
márok, a hatalmon álló párt pedig igyekszik rendet
teremteni. Amint kiszorulnak a hatalomból, *ők* ke-
vernek bajt. És amint az ellentétes párt kerül felülre,
belőlük válnak a rend őrei.

Mindannyian bajkeverők.

A férfiélme bajkeverő jelenség, ezért uralkodik,
hatalmaskodik. De mélyen lent, bár talán hatalom-
hoz jutottál, elszalasztod az életet, és mélyen belül
fennmarad a feminin elme. Mindaddig, amíg nem
zuhansz vissza a femininhez, és nem adod meg ma-
gad, mindaddig, amíg ellenállásod és harcod nem
válk megadássá, nem ismered meg az igazi életet és
annak ünneplését.

Hallottam egy történetet:

Egy amerikai tudós ellátogatott egyszer a
nagyszerű Nobel-díjas fizikus irodájába, Kop-
penhágába, és csodálkozva vette észre, hogy a
tudós asztala fölött egy patkó függ. Erősen fel
volt szögezve a falra nyitott végével felfelé, a
hagyományos módon, hogy elkapja a jó sze-

rencsét, és ne engedje elillanni. Az amerikai félénk nevetéssel megjegyezte:

- Nyilván nem hisz benne, hogy a patkó szerencsét hoz, igaz, Bohr professzor? Végző soron, megfontolt tudósként...

Bohr kuncogott:

- Nem hiszek az ilyen dolgokban, kedves barátom, egyáltalán nem. Hogy is hihetnék ilyen eszelős ostobaságokban?! Azt hallottam azonban, hogy a patkó mindenképpen szerencsét hoz, akár hiszünk benne, akár nem.

Nézz egy kicsit mélyebbre, és közvetlenül a logikád alatt rátalálsz az intuíció friss vizére, a bizalom friss vizére, ott áramlik.

A zen a spontaneitás útja – az erőfeszítés nélküli erőfeszítés az intuíció útja. A zen mester, Ikkuju, a nagyszerű költő mondta: „Én látom a több ezer mérföldre lévő felhőket, hallok az ősi zenét a fenyvesekben.”

Ez a zen lényege. Logikus elméddel nem láthatsz több ezer mérföldre lévő felhőket. A logikus elme olyan, mint az üveg, túl koszos, túlságosan befedi az eszmék, elméletek, doktrínák pora. Láthatsz viszont több ezer mérföldre lévő felhőket az intuíció tiszta üvegén át, gondolatok nélkül – szintiszta éberségben. A tükör tiszta, és tökéletesen tisztán látsz.

Közönséges, logikus elmével nem hallod meg az ősi zenét a fenyvesekben. Hogyan is hallhatnád az ősi zenét? Amint egyszer eltűnt a zene, eltűnt örökre.

De én azt mondom neked, hogy Ikkujunak igaza van. Hallhatsz ősi zenét a fenyvesekben – én hallottam –, de egy váltásra, teljes átalakulásra, gestaltváltásra van szükség hozzá. Akkor újra láthatod a Buddhát prédikálni, és újra hallhatod a Buddhát beszélni. Meghallhatod az ősi zenét a fenyvesekben, mert az a zene örök, sosem vész el. Te vesztetted el meghallásának a képességét. A zene örök; amint visszanyered a képességedet, hirtelen újra ott lesz. Mindig is ott volt, csak te nem voltál ott.

Légy itt, most, és te is láthatsz több ezer mérföldre lévő felhőket, és hallhatsz ősi zenét a fenyvesekben.

Válts egyre inkább a jobb féltékére, válj egyre inkább femininné, legyen benned egyre több és több szeretet, megadás, bizalom, kerülj egyre közelebb és közelebb az egészhez. Ne próbálj sziget lenni – válj a szárazföld részévé.

MOZDULJ A GONDOLKODÁSTÓL AZ ÉRZÉS FELÉ!

Az intellektus súlyos dolog, az intelligencia sokkal teljesebb. Az intellektus kölcsönzött, az intelligencia a sajátod. Az intellektus logikus, racionális; az intelligencia több mint logikus: logika feletti, intuitív. Az intellektuális egyén kizárólag érveken keresztül él. Az érvek valóban elvezetnek egy bizonyos pontig, de azon túl már megérzésekre van szükség.

Még a nagy tudósok is, akik józan ésszel dolgoznak, eljutnak egy pontig, ahol a józan ész nem működik, ahol egy megérzésre várnak, valami intuitív villanásra, valami fényre az ismeretlenből. És mindig megtörténik: ha keményen dolgoztál az intellektussal, és nem gondolod, hogy az intellektus minden, és elérhető vagy a túlann számára, egy napon beléd hatol egy sugár, amely nem a tiéd, és mégis a tiéd, mert senki másé. Legbensőbb középpontodból érkezik. Úgy tűnik, mintha odaától érkezne, mert nem tudod, hol van az intuíciód középpontja.

A *szádhu-mati* szanszkrit szó csodálatos. A *mati* 'intelligenciát' jelent, a *szádhu* pedig 'bölcsséget': bölcsen intelligens. Nem csupán intelligens, hanem bölcsen intelligens. Vannak emberek, akik talán racionálisak, de nem ésszerűek – ésszerűnek lenni több, mint racionálisnak lenni.

Az ésszerű ember olykor készen áll elfogadni az irracionálist is, mivel ésszerű. Megérti, hogy az irracionális is létezik.

Az ésszerű ember olykor készen áll elfogadni az irracionálist is, mivel ésszerű. Megérti, hogy az irracionális is létezik. Kizárólag a korlátozott, logikus szillogizmusban tud hinni.

Vannak dolgok, amelyeket nem lehet logikusan bizonyítani, mégis léteznek. Mindenki tudja, hogy vannak, és még soha senki sem tudta bizonyítani őket. Van szerelem, de senki sem volt még képes bizonyítani, hogy mi az, vajon létezik-e vagy sem. De mindenki tudja: van szerelem. Még azok is, akik ta-

gadják – ők nem hajlandóak elfogadni semmit, amit túl esik a logikán –, még ők is szerelmesek lesznek. Amikor szerelmesek lesznek, akkor nagy bajban vannak, büntudatot érznek.

Szerelem azonban van.

És senkit nem elégít ki egyedül az intellektus, ha csak nem teljesült be a szív is. Ez a két pólus bened: a fej és a szív.

Az intelligencia veleszületett képesség arra, hogy láss, észlelj. Minden gyerek intelligensnek születik, csak azután teszi őket hülyévé a társadalom. Hülyeségben neveljük őket, így előbb-utóbb oklevelet szereznek hülyeségből.

Az intelligencia természetes jelenség, éppúgy, mint a légzés vagy a látás. Az intelligencia belső látás; intuitív. Semmi köze az intellektushoz – ezt ne feledd. Sose keverd össze az intellektust és az intelligenciát, hiszen ellentétes pólusok. Az intellektus a fejhez tartozik, mások tanítanak rá, rád kényszerítik. Ki kell fejlesztened. Kölcsönzött, idegen dolog, nem veled született.

Az intelligencia azonban veled született. Legbensőbb lényed, maga a természeted. Minden állat intelligens. Nem intellektuálisak, ez igaz, de mindannyian

Az intelligencia veleszületett képesség arra, hogy láss, észlelj. Minden gyermek intelligensnek születik, csak azután teszi őket hülyévé a társadalom. Hülyeségben neveljük őket, így előbb-utóbb oklevelet szereznek hülyeségből.

Az intellektus
a fejhez tartozik,
mások tanítanak rá,
rád kényszerítik.
Ki kell fejlesztened.
Kölcsönzött, idegen
dolog, nem veled
született. Az
intelligencia
azonban veled
született. Legbenső
lényed, maga
a természeted.

intelligensek. A fák intelligensek, az egész létezés intelligens, és minden gyermek intelligensnek születik. Találkoztál valaha hülye gyerekkel? Az lehetetlen! De olyan felnőttel találkozni, aki intelligens, nagy ritkaság – valami elromlik menet közben.

Egy barát küldte ezt a csodálatos történetet. Szeretném, ha meghallgatnád; talán segít. A történet címe: *Az állatok iskolája*.

Egy nap az állatok összegyűltek az erdőben, és elhatározták,

hogy iskolát nyitnak. Volt közöttük nyúl, madár, mókus, hal és angolna, ők alkották az igazgatói testületet. A nyúl ragaszkodott ahhoz, hogy szerepeljen a tananyagban a futás. A madár ragaszkodott ahhoz, hogy szerepeljen a tananyagban a repülés. A hal ragaszkodott ahhoz, hogy az úszásnak benne kell lennie a tananyagban, a mókus pedig azt mondta, hogy a fáramászás feltétlenül szükséges tantárgy. Ezeket a dolgokat mind egybegyűjtették, és megírták a tanmenetet. Azután kötelezővé tették, hogy minden állat minden tantárgyat felvegyen.

Bár a nyúl ötöst kapott futásból, a fáramászás nagy problémát jelentett neki. Folyton visszaesett. Hamarosan agykárosodást szenvedett,

és nem tudott többé futni. Ezután ötös helyett már csak hármast kapott futásra, és természetesen egyest fáramászásra. A madár igazán csodálatosan repült, de amikor a fáramászásra került a sor, már nem teljesített olyan jól. Eltörte a csőrét és a szárnyát. Hamarosan repülésre is csak hármast kapott, és a pokolban érezte magát, amikor a fáramászás volt soron.

Az osztályelső végül egy mentálisan visszamaradott angolna lett, aki félig-meddig mindent megcsinált. Az oktatók azonban elégedettek voltak, mert mindenki felvett minden tantárgyat, ezért „széles körű oktatásnak” nevezhették a képzést.

Nevetünk rajta, pedig ez a helyzet. Ez történt veled is. Nagyon igyekszünk mindenkit ugyanolyanná tenni, mint a többiek, s ezzel tönkretesszük az emberek képességét arra, hogy önmaguk legyenek.

Mások utánzásával meghal az intelligencia. Ha intelligens akarsz maradni, el kell dobnod az utánzást. Az intelligencia öngyilkosságot követ el a másolásban, ha indigomásolattá válik. Abban a pillanatban, hogy azon kezdesz gondolkodni, hogyan lehetnél olyan, mint a másik ember, elesel az intelligenciádtól, hülyévé válsz. Abban a pillanatban, hogy összehasonlítod magadat valaki mással, elveszíted természetes képességeidet. Így sosem leszel boldog, sosem leszel tiszta, világos, átlátszó. Elveszíted tisztánlátásodat, elveszíted a látásodat. Kölcsönzött

szemed lesz, de hogyan láthatnál mások szemén át? A saját szemedre van szükséged, a saját lábadra van szükséged a járáshoz, a saját szívednek kell vernie.

Az emberek kölcsönzött életet élnek, ezért benuultak. E benuaság miatt látszanak idiotának.

Egészen újfajta oktatásra van szükség a világban. Az az egyén, aki költőnek születik, hülyének bizonyul a matematikához, és az az egyén, aki nagy matematikus lehetett volna, csak magolni tudja a történelmet, és elveszettnek érzi magát. Minden a feje tejére fordult, mert az oktatás nem igazodik a természetedhez. Semmi tiszteletet nem mutat az egyéniség iránt, mindenkit egy bizonyos sémába kényszerít bele. Néhány embernek talán véletlenül éppen megfelel a séma, de a többség elveszett benne, és a többség gyötrelemben él.

A legnagyobb gyötrelmem az életben, ha valaki hülyének, értéktelennek, unintelligensnek érzi magát – pedig senki sem születik unintelligensnek; senki sem születhet unintelligensnek, mert a létezésből érkezünk. A létezés tiszta intelligencia. Hozunk valami zamatot, valami illatot odaátrol, amikor a világba érkezünk. A társadalom azonban rögtön nekünk támad, manipulálni kezd, tanítani, megváltoztatni, kivágni, hozzáadni, és hamarosan elveszítesz minden formát, minden alakot. A társadalom engedelmessé, megalkuvóvá, szokványossá akar tenni. Így teszi tönkre az intelligenciádat.

Ez egy börtöncella, amelyben élsz – de eldobhatod. Nehéz lesz eldobni, mert annyira hozzászoktál. Nehéz lesz eldobni, mert nem olyan, mint egy ruha:

szinte már a bőrdőddé vált, olyan régóta élsz benne. Nehéz lesz eldobni, mert ez az identitásod – de el kell dobnod, ha valóban igényt tartasz a valódi lényedre.

Ha valóban intelligens akarsz lenni, lázadónak kell lenned. Csak a lázadó ember intelligens. Mit értek lázadás alatt? Azt értem, hogy eldobsz mindent, amit akaratod ellenére kényszerítettek rád. Keresd meg újra, hogy ki vagy, kezd újra az ábécétől. Gondold azt, hogy mostanáig elvesztegetted az idődet, mert másokat követtél.

Senki sem hasonlít senki másához, mindenki egyedi – ez az intelligencia természete –, és mindenki összehasonlíthatatlan. Ne hasonlítsd magadat senki másához. Hogyan hasonlíthatnád össze? Te te vagy, a másik pedig a másik. Nem vagytok hasonlóak, ezért lehetetlen az összehasonlítás.

De nekünk azt tanították, hogy hasonlítgassunk, ezért szüntelenül azt tesszük. Közvetlenül, közvetve, tudatosan, tudattalanul – összehasonlításban élünk. És ha hasonlítgatsz, sosem fogod tisztelni önmagadat: valaki mindig szebb nálad, valaki magasabb nálad, valaki egészségesebb nálad, mindig látsz valami mást; valakinek gyönyörű énekhangja van... és ezzel egyre több és több terhet raksz magadra. Több millió ember van, ezért össze fogsz roppanni a hasonlítgatás miatt.

Senki sem hasonlít
senki másához,
mindenki egyedi
– ez az intelligencia
természete –, és
mindenki össze-
hasonlíthatatlan.
Ne hasonlítsd
magadat senki
másához.

Pedig csodálatos lelked volt, egy csodálatos lény, aki virágozni akart, aki arany virággá akart válni, de sosem engedted neki.

Szabadulj meg a terhektől. Vesd le mindet. Nyerd vissza, követeld vissza ártatlanságodat, gyermekkorodat. Jézusnak igaza van, amikor azt mondja: „Hacsak nem születsz újra, nem fogsz belépni a királyságomba.” Én ugyanezt mondom neked: hacsak nem születsz újra...

Dobj el minden szemetet, amit rád pakoltak. Légy friss, kezd a legelejéről, és meglepetten látod majd, mennyi intelligencia szabadul fel azonnal.

Az intelligencia a képesség arra, hogy láss, hogy érts, hogy a saját életedet éld a saját természeted szerint. Ez az intelligencia. És mi a hülyeség? Másokat követni, másokat utánozni, másoknak engedelmeskedni. Az ő szemükön keresztül nézni, megpróbálni magadba szívni az ő tudásukat, mintha a te tudásod lenne – ez a hülyeség.

A panditok szinte mindig hülye emberek. Papagájok, ismételnek.

Gramofonlemezek.

Nagy szakértelemmel tudnak ismételni, de ha egy új helyzet születik, valami, ami nincs megírva a könyvekben, elvesztek.

Ezért van, hogy a panditok szinte mindig hülye emberek. Papagájok, ismételnek. Gramofonlemezek. Nagy szakértelemmel tudnak ismételni, de ha egy új helyzet születik, valami, ami nincs megírva a könyvekben, elvesztek. Nincs semmi intelligenciájuk. Az intelligencia a képesség arra, hogy pillanatra reagálj az életre, ahogy megtörténik, ne pedig egy programnak megfelelően.

Csak az unintelligens embereknek van programjuk. Félnék: tudják, hogy nincs elég intelligenciájuk szembenézni az élettel annak igazi valójában. Készen kell állniuk, előre próbálnak. Előkészítik a választ, mielőtt felmerülne a kérdés – és éppen ezért bizonyulnak hülyének, mert a kérdés sosem ugyanaz. A kérdés mindig új. Minden egyes nap elhozza a saját problémáit, a saját kihívásait, és minden egyes pillanat elhozza a saját kérdéseit. És ha előre gyártott válaszok sorakoznak a fejedben, még a kérdésre sem tudsz majd odafigyelni. Olyannyira tele leszel válaszokkal, hogy képtelen leszel figyelni. Nem leszel elérhető. És bármit teszel, az előre gyártott válaszaidnak megfelelően teszed majd – ami irreleváns, aminek nincs köze a tényleges valósághoz.

Az intelligencia azt jelenti, hogy előkészületlenül kapcsolódsz a valósághoz. És előkészületlenül szembenézni az élettel mérhetetlenül szépséges. Akkor az életben újdonság van, fiatalosság, akkor az életben áramlás és frissesség van. Akkor az élet

Az intelligencia azt jelenti, hogy előkészületlenül kapcsolódsz a valósághoz. És előkészületlenül szembenézni az élettel mérhetetlenül szépséges. Akkor az életben újdonság van, fiatalosság, akkor az életben áramlás és frissesség van. Akkor az élet számtalan meglepetést hoz. És amikor az életben annyi a meglepetés, sosem támad benned unalom.

számtalan meglepetést hoz. És amikor az életben annyi a meglepetés, sosem támad benned unalom.

A hülye ember mindig unatkozik. Unatkozik a válaszok miatt, amelyeket másoktól gyűjtött be, azokat ismételteti. Unatkozik, mert a szeme annyira tele van tudással, hogy nem látja, ami történik. Túl sokat tud anélkül, hogy bármit is tudna. Nem bölcs, csak tudálékos. Ha meglát egy rózsát, nem *ezt* a rózsát látja. Az összes rózsza, amiről olvasott, az összes rózsza, amiről a költők beszéltek, az összes rózsza, amit a festők lefestettek és a filozófusok megvitattak, s az összes rózsza, amiről hallott, ott lebeg a szeme előtt – emlékek és információk hosszú sora. Ez a rózsza ott előtte elvész abban a sorban, abban a tömegben. Nem látja. Egyszerűen ismételi: azt mondja: „Ez a rózsza gyönyörű.” Ezek a szavak sem a sajátjai, nem hitelések, nem őszinték, nem igazak. Valaki más hangja... ő csak lejátssza a szalagot.

A hülyeség az ismétlés, mások ismételtetése. Olcsó dolog, olcsó, mert nem kell hozzá tanulnod. A tanulás fáradtságos. A tanuláshoz bátorság kell. A tanulás azt jelenti, hogy alázatosnak kell lenned. A tanulás azt jelenti, hogy készen kell állnod a régi eldobására, szüntelenül készen kell állnod az új elfogadására. A tanulás egy nem egoista állapotot jelent.

És sosem tudhatod, hová vezet el a tanulás. A tanuló nem tudod előre kiszámítani; az ő élete kiszámíthatatlan marad. Ő maga sem tudja megjósolni, mi történik holnap, hol lesz holnap. A nem tudás állapotában mozog. Csak ha a nem tudásban élsz, a nem tudás tartós állapotában, akkor tanulsz.

Ezért tanulnak olyan csodálatosan a gyermekek. Ahogy felnőnek, abbahagyják a tanulást, mert felhalmozódik bennük a tudás, amit sokkal olcsóbb egyszerűen ismételtetni. Minek fáradjanak? Ez olcsó, egyszerű, követni a sémát, körben haladni. Akkor azonban állandósul az unalom. A hülyeség és az unalom együtt jár.

Az intelligens ember olyan friss, mint a harmatcsepp a reggeli napban, olyan friss, mint a csillagok az éjszakában. Érezheted az újdonságát, olyan új, mint a szellő.

Az intelligencia a képesség arra, hogy újra és újra újjászüless. Meghalni a múltnak: az az intelligencia, és a jelenben élni: az az intelligencia.

A fej intelligenciája tulajdonképpen egyáltalán nem intelligencia, az tudálékosság. A szív intelligenciája az egyetlen létező intelligenciafajta: ez az intelligencia. A fej mindössze felhalmoz. Mindig régi, soha nem új, soha nem eredeti. Jó bizonyos célokra: kartotékozásra tökéletes. És az életben szükség van erre: sok dologra kell emlékezni. Az elme, a fej egy biokomputer. Gyűjtögetheted benne a tudást, és bármikor, ha szükséged van rá, előveheted. Jó a matematikához, jó a számításokhoz, jó a mindennapi életben, a piacon. De ha azt gondolod, hogy ez az egész életed, akkor hülye maradsz. Sosem fogod megismerni az érzés szépségét, sosem fogod megismerni a szív áldásait. És sosem fogod megismerni a kecsességet, amely csak a szíven keresztül ereszkedik le, az isteniséget, amely csak a szíven keresztül hatolhat be. Sosem fogod megismerni az imádságot,

sosem fogod megismerni a költészetet, sosem fogod megismerni a szeretetet.

A szív intelligenciája teremt költészetet az életedben, ad táncot a lépéseidnek, teszi az életedet örömmé, ünneppé, nevetéssé. Humorérzéklet ad. Képessé tesz a szeretetre, a megosztásra. Az az igazi élet. A fejből élt élet csak mechanikus élet. Robottá válsz – talán nagyon hatékonyra: a robotok hatékonyak, a gépek hatékonyabbak, mint az ember. Sokat kereshetsz a fejen keresztül, de nem fogsz sokat élni. Talán jobb életszínvonalad lesz, de semmi életed.

Az élet a szívé. Az élet csak a szíven keresztül tud növekedni. Csupán a szív táptalajában növekszik a szeretet, növekszik az élet, növekszik az isteniség. Minden, ami csodálatos, minden, ami igazán értékes, minden, ami értelemmel, jelentéssel bír, a szívből érkezik. A szív a legbenső középpontod, a fej csupán a felszín. A fejben élni annyit jelent, mint a peremen élni anélkül, hogy bármikor is tudatára ébrednél a középpont szépségeinek és kincseinek. A felszínen élni hülyeség.

A fejben élni hülyeség; a szívben élni, és szükség esetén használni a fejet: intelligencia. De a középpont, az úr lényed legbenső magjában rejtőzik. A szív az úr, a fej csupán egy cseléd – ez az intelligencia. Amikor a fej válik az úrrá, és teljesen megfedkez a szívről, az a hülyeség.

A választás rajtad áll. Ne feledd, a fej rabszolgaként csodálatos, nagyon hasznos, de úrként veszélyes, és megmérgezi az egész életedet. Nézz körül! Az emberek élete teljes egészében mérgezett, a fej

mérgezte meg. Képtelenek érezni, nem érzékenyek már, semmi sem kelt bennük izgatott borzongást. Felkel a nap, de bennük semmi sem kel fel; üres tekintettel merednek a napfelkeltére. Az ég megtelik csillagokkal – milyen csoda, milyen rejtély! –, mégsem mozdul meg semmi a szívükben, nem születik dal. A madarak dalolnak, az ember elfelejtett dalolni. Felhők gyűlnek az égen, és táncolnak a pávák, de az ember nem tudja, hogyan kell táncolni. Nyomorékká vált. A fák virágoznak. Az ember gondolkodik, soha nem érez, és érzések nélkül lehetetlen a virágzás.

Figyelj, figyelj jobban, vizsgálj meg, nézd meg alaposabban az életedet! Senki sem fog segíteni. Olyan régóta függsz másoktól, ezért váltál hülyévé. Most jól vigyázz, ez a saját felelősséged. Tartozol magadnak azzal, hogy mélyen, áthatóan megvizsgálod, mit teszel az életeddel. Van-e valamennyi költészet a szívedben? Ha nincs, akkor ne vesztegesd az időt. Segíts a szívednek költészetet szőni. Van-e valamennyi romantika az életedben? Ha nincs, akkor halott vagy, akkor máris a sírban fekszel.

Szállj ki belőle! Engedd, hogy legyen az életedben valamennyi romantika, valami kalandszerű. Indulj felfedezőútra! Szépségek és gyönyörök milliói várnak rád. Körbe-körbe haladsz, sosem lépsz be az élet templomába. A szív az ajtó.

Tartozol magadnak azzal, hogy mélyen, áthatóan megvizsgálod, mit teszel az életeddel. Van-e valamennyi költészet a szívedben? Ha nincs, akkor ne vesztegesd az időt. Segíts a szívednek költészetet szőni.

Ne feledd, ennek a váltásnak be kell következnie: a gondolkodástól el kell jutnod az érzéshez. Az érzés közelebb van, közelebb van benned valamihez, aminek intuíció a neve. A gondolkodás az intuíciótól legtávolabb eső pont. Mások tanítanak téged – az a tuíció. Amit nem tanítottak neked, mégis kivrágzik benned, az az intuíció. Senki sem tanította, sem az iskola, sem az egyetem, sem a főiskola. Senki sem beszélt róla, mégis kirobban benned – az az intuíció. Nem kell sehová sem menned, csupán befelé, önmagadba.

Az érzés közelebb van az intuícióhoz. Én nem várom

Én nem várom
a lehetetlent, nem
mondom:
„egyszerűen légy
intuitív”, arra nem
vagy képes.
Mindössze ha egy
dolgot meg
tudsz tenni
– a gondolkodástól
az érzés felé lépni –,
az most elég lesz.
Akkor az érzéstől
az intuícióhoz jutni
már könnyű.

rom a lehetetlent, nem mondom:
„egyszerűen légy intuitív”, arra
nem vagy képes. Mindössze ha
egy dolgot meg tudsz tenni – a
gondolkodástól az érzés felé lépni –,
az most elég lesz. Akkor az
érzéstől az intuícióhoz jutni már
könnyű. De a gondolkodástól az
intuícióhoz lépni nehéz. Azok
nem találkoznak egymással, ellen-
tétes pólusok. Az érzés épp kö-
zépúton van. Az érzéstől a gon-
dolkodás és az intuíció ugyan-
olyan távolságra esik. Ha ezen az
úton haladsz, eljutsz a gondolko-
dáshoz; ha azon az úton, az intu-
ícióhoz jutsz el.

Az érzésben mindkettő találkozik és összeolvad. Az érzésben marad valami a gondolkodásból és az intuícióból is.

LAZÍTS!

Minden, ami nagyszerű a tudományban, nem az intellektus, hanem az intuíció révén született. Minden nagy felfedezés, minden nagy áttörés odaátról érkezett, Arkhimédészről Albert Einsteinig.

Ismered Arkhimédész történetét: a felfedezés akkor következett be, amikor a kádban feküdt, élvezte a forró fürdőt, és hirtelen, abban az ellazult állapotban... Napok óta törte magát fáradhatatlanul. Az ország királyának volt egy gyönyörű aranykoronája, és tudni akarta, vajon kizárólag aranyból készült-e, vagy keverték hozzá valamilyen más anyagot is. És anélkül akarta megtudni, hogy a koronát széttörték volna. Nos, ez nagy fejtörőnek bizonyult. Hogyan derítsék ki a választ? Hogyan tudhatnák meg, mennyi a koronában az arany, és mennyi a más fém? Arkhimédész keményen próbálkozott; éjszakákon át nem tudott aludni, és nem maradt reménye arra, hogy megtalálja a megoldást. Mégis megtörtént.

A kád tele volt. Amikor Arkhimédész belefeküdt, valamennyi víz kifolyt belőle, és mint egy villanás, egy fényes villanás, támadt egy ötlete: „A kádból kifolyó víznek kell, hogy legyen valami köze a testsúlyomhoz.” És bekattant: „Ha aranyat teszünk egy víz-

zel teli kádba, valamennyi víz ki fog folyni. Annak a víznek van valami köze az arany mennyiségéhez.”

Teljesen felvillanyozódott. Meztelen volt, de tökéletesen megfélekedezett a meztelenségéről, akkora eksztázisba került. Kirohant az utcára, és azt kiáltozta:

– Heuréka! Heuréka! Rájöttem! Rájöttem!

Felismerés volt ez, nem intellektuális következtetés.

Albert Einsteinnek szokása volt órákon át feküdni a kádban – talán éppen Arkhimédész miatt. Az egyik legnagyobb indiai intellektus, dr. Ram Manohar Lohia elment hozzá látogatóba. Dr. Lohia mesélte nekem a történetet. Ő volt India egyik legbecsületesebb politikusa, a dolgok éles megfigyelője, nagy látnok, egy zseni. Németországban is tanult, ezért sok barátja volt, aki ismerte Albert Einsteint. Egy közös barát révén megszervezték a találkozót. Dr. Lohia pontosan érkezett, de Albert Einstein felesége azt mondta:

– Várnia kell, mert a férjem a kádban van, és nem lehet tudni, mikor fog kijönni.

Eltelt fél óra, eltelt egy óra, majd dr. Lohia megkérdezte az asszonyt:

– Mennyi ideig tart még?

– Megjósolhatatlan.

Dr. Lohia tovább érdeklődött:

– Mit csinál, fekszik a kádban?

A nő elnevette magát:

– Szappanbuborékokkal játszik.

– Miért?

– Mert amikor szappanbuborékokkal játszik, mindig akkor születnek meg benne bizonyos felismerések, amelyeken már rengeteget gondolkodott, de mindig kudarcot vallott. Mindig a fürdőkádban fekvé születnek felismerések az elméjében.

Miért pont a fürdőkádban? Ellazult vagy. És az ellazulás a meditáció alapja. Ellazulsz: amikor ellazulsz, minden feszültséget eldobsz. Forró víz és a fürdőszoba csendje, egyedüllét... Manapság Nyugaton a fürdőszobákat olyan szépre építik szinte, mint egy templom. Néhányan lassanként szalont csinálnak a fürdőszobájukból. Olyan gyönyörű – ellazulhatsz, meditálhatsz benne. Abban a meditatív állapotban megtörténhetnek dolgok. A fürdőkád mindig nagy provokátor volt. A világ minden jelentős tudósa egyetért ebben. Olykor évekig dolgoznak egy bizonyos következtetésen, és nem jutnak el hozzá, aztán egy nap, hirtelen ott van... a semmiből, odaátrol. Nem mondhatod rá, hogy következtetés, hiszen egyáltalán nem következtetés.

A tudományos felfedezések mindig meditációból születnek, nem az elme szülöttjei. És mindannyiszor, amikor valami az elméből érkezik, az nem tudomány, csak technológia. A technológia szegényes dolog: nem felismerés, hanem a felismerés megvalósítása. A technológia az elméből érkezik, mert az elme maga is egy

Mindannyiszor, amikor valami az elméből érkezik, az nem tudomány, csak technológia. A technológia szegényes dolog: nem felismerés, hanem a felismerés megvalósítása.

technológiai eszköz: biológiai technológia. Minden gép az elméből születik, mert az elme maga is egy gép. De felismerés soha nem születhet az elméből, mert egyetlen számítógép sem adhat felismeréseket. A felismerések odaátról érkeznek. Az elme csupán lényed felszíne; a felismerések lényed közepontjából érkeznek. A meditáció juttat el a közepponthoz.

Tehát amikor azt mondom, hogy az elme rossz tér, úgy értem, hogy ne azonosulj az elmével. Ne válj csupán elmévé – több vagy annál, sokkal több, mint csupán elme. Az elme csak egy kis gépezet benned, használd, de ne azonosulj vele. Éppúgy, ahogyan az autót vezetted: az egy gépezet, használsz, de nem válsz az autóddá. Az elme egy gép a bensődben, de ne azonosulj vele, szükségtelen. Az az azonosulás

rossz teret teremt. Amikor azt kezdted gondolni: „én az elme vagyok”, akkor rossz térben vagy. Ha tudod: „én nem az elme vagyok, hanem annak az ura, én használok az elmét”, akkor az elme egy jó, mérhetetlenül értékes gép. Nagyszerű technológiát tud teremteni.

A tudomány az elmenélküliségből születik, éppúgy, ahogy a vallásosság is az elmenélküliségből születik. A vallás és a tudomány nem külön források, ugyanaz a

Amikor azt kezdted gondolni: „én az elme vagyok”, akkor rossz térben vagy. Ha tudod: „én nem az elme vagyok, hanem annak az ura, én használok az elmét”, akkor az elme egy jó, mérhetetlenül értékes gép.

forrás, hiszen mindkettő áttörésektől függ, felismerésektől, intuitív villanásoktól.

A technológia az elméből születik, és a vallásos technológia is az elméből születik: a jóga, a mantra, a jantra. A jóga olyan testtartásokat tartalmaz, amelyek segíthetnek mélyen önmagadba hatolni – az elme teremtette őket. Vallásos technológia. Ezért nem része a jóga semmilyen vallási irányzatnak. Létezhet keresztény jóga, létezhet hindu jóga, és nyilvánvalóan létezik buddhista jóga, dzsaina jóga – annyi jóga létezhet, ahány vallás. A jóga csupán egy technológia. Egyetlen gép sem hindu, egyetlen gép sem mohamedán. Nem mész ki a piacra, hogy mohamedán autót vagy hindu autót vásárolj. A gépek egyszerűen gépek. A jóga technológia, a mantra technológia, az elme teremtette őket. A *mantra* szó tulajdonképpen ugyanabból a töből származik, mint az angol *mind*, vagyis 'elme' – mindkettő a szanszkrit *man* szóból ered. Az egyik ág lett a *mind* (elme), a másik ág a *mantra* – mindkettő az elme része. A tudományos technológiát az elme teremtette, ahogyan a vallásos technológiát is. Minden vallási rítus – templomok, mecsetek, egyházak, imádságok, szent iratok – az elme teremtménye.

De a villanás, a felismerés, a Buddha a bódhifia alatt ülve... Amikor először vált éberré, tökéletesen éberré, az nem az elméjéből felemelkedő valami volt. Nem az elme része volt, valami azon túlról. Olyasvalami, aminek semmi köze hozzád, az egódhoz, az elmédhez, a testedhez. Valami tiszta, szűz, az örökkévalóság része. Abban a pillanatban,

amikor a Buddha elméje tökéletes nyugalomba került, beléhatolt a túlnan. Istenné vált.

Persze hét napig csendben maradt. A hatás olyan erőteljes volt, hogy egyetlen szót sem tudott szólni. És a történet szerint a Mennysországból zavarba jöttek az istenek, hiszen annyira ritka, hogy valaki buddhává válik. És ha csendben marad, akkor ki fogja tanítani a sok millió embert, akik vakok és sötétben tapogatóznak? Ez csak egy mítosz, egy gyönyörű történet, de nagy jelentőségű. Eljöttek az istenek, meghajoltak a Buddha előtt, és könyörögtek neki:

– Beszélj! Mondd el az embereknek, mit értél el.

És amikor a Buddha beszélni kezdett, az az elméjéből jött, az elméje része volt. Maga a jelenség csendben történt, de azután szavakat kellett használnia. Azok a szavak az elméjéből érkeztek.

Amit tudok, az túl van az elmén; amit mondok, az az elmén keresztül érkezik. Szavaim az elme részei, de megismerésem nem része az elmének.

TALÁLD MEG A BELSŐ VEZETŐT!

Rejtőzik benned egy belső vezető, de te nem használod. És olyan régóta nem használod, annyi élet óta, hogy talán már nem is tudsz róla, hogy ott rejtőzik benned.

Olvastam Castañeda könyvét. Mestere, Don Juan egy csodálatos kísérletre biztatta. Ez egyike a legre-

gebbi kísérleteknek. Castañeda mestere azt mondta egy sötét éjszakán, egy veszélyes, hegyi ösvényen bármiféle fény nélkül: „Egyszerűen higgy a belső vezetőben, és kezdj el futni!” Veszélyes volt. Hegyi ösvény, ismeretlen, fákkal, bokrokkal, szakadékokkal. Castañeda bárhol lezuhanhatott. Még nappali világosságban is óvatosan lehetett csak sétálni ott, éjszaka pedig minden sötétségbe borult. Nem látott semmit, és a mestere azt mondta: „Ne sétálj, fuss!”

Castañeda alig tudta elhinni. Egyszerűen öngyilkosság volt. Megijedt, de a mester futott. Elfutott, mint egy vadállat, azután viasszaladt. És Castañeda nem értette, hogyan csinálja. Nem csupán szaladgált a sötétben, de minden alkalommal egyenesen hozzá futott vissza, mintha látott volna. Azután lassan-lassan összeszedte a bátorságát. Ha ez az öregember meg tudja csinálni, akkor ő miért ne tudná? Megpróbálta, és lassan-lassan érezni kezdte a belső fényt. Akkor futásnak eredt.

Te csak akkor *vagy*, amikor felhagysz a gondolkodással. Abban a pillanatban, hogy abbahagyod a gondolkodást, megtörténik a belső. Ha nem gondolkozol, minden rendben van – mintha valami belső vezető működne benned. Félrevezet a józan eszed. És a legnagyobb félrevezetés éppen ez: képtelen vagy hinni a belső vezetőben.

Először a józan eszedet kell meggyőznöd. Még ha a belső vezető azt is mondja: „menj előre”, meg kell győznöd a józan eszedet, és akkor elszalasztod a lehetőségeket. Mert vannak pillanatok... kihasználhatod vagy elszalaszthatod őket. Az intellektusnak idő-

Az intellektusnak
időre van szüksége,
és mialatt töprengsz,
tanakodsz,
gondolkozol,
elszalasztod
a pillanatot. Az élet
nem vár rád.
Azonnal kell élni.

re van szüksége, és mialatt töprengsz, tanakodsz, gondolkozol, elszalasztod a pillanatot. Az élet nem vár rád. Azonnal kell élni. Valóban harcosnak kell lenni, ahogyan a zen mondja, mert amikor a mezőn harcolsz a kardoddal, nem gondolkodhatsz. Gondolkodás nélkül kell mozognod.

A zen mesterek meditációs eszközként használják a kardot, és

úgy tartják, ha Japánban két zen mester, két meditatív személy harcol azokkal a kardokkal, nincs végeredmény. Egyiket sem lehet legyőzni, és egyik sem fog nyerni, mert egyikük sem gondolkodik. A kard nem csupán az ő kezükben van, hanem belső vezetőjük kezében is, a nem gondolkodó belső vezetőben, és mielőtt a másik támad, a vezető már tudja, és védekezik. Nem tudod végiggondolni, mert nincs idő. A másik a szívedre céloz. Egy pillanat villanása alatt belehatol a kard a szívedbe. Nincs idő gondolkodni arról, mit is tegyél. Amikor az eszébe ötlük a „szívbe hatolás” gondolata, egy időben a „védekezés” gondolatának kell a te eszedbe ötlenie – egy időben, hézag nélkül –, csak akkor tudsz védekezni. Máskülönben véged.

Tehát a kardvívást meditációként tanítják, és azt mondják: „Légy pillanatról pillanatra a belső vezetőddel, ne gondolkodj. Engedd legbenső lényednek, hogy azt tegye, ami eszébe jut. Ne avatkozz közbe az elméddel.” Ez nehéz, mert annyira képzett az

elménk. Az iskoláink, a főiskoláink, az egyetemeink, az egész kultúra, az egész civilizáció a fejünket tanítja. Elveszítettük a kapcsolatot belső vezetőnkkel. Mindenki belső vezetővel születik, de nem engedjük őt dolgozni, működni. Szinte teljesen le van bénítva, de újjáéleszthető.

Ne a fejeddel gondolkodj! Tulajdonképpen egyáltalán ne gondolkodj. Csak mozogj! Próbáld ki egyik két helyzetben. Nehéz lesz, mert a régi szokás arra készítet, hogy gondolkodni kezdj. Ébernek kell lenned: ne gondolkodj, hanem érezd belül, hogy mi érkezik az elmédbe. Sokszor összezavarodhatsz, mert képtelen leszel eldönteni, vajon a belső vezetőtől érkezik-e, vagy az elme felszínéről. De hamarosan ismerni fogod az érzést, a különbséget.

Amikor valami a bensődből jön, az a köldökötől halad felfelé. Érezheted az áramlást, a melegséget, ahogyan felszáll a köldöködből. Mindannyiszor, ha az elme gondolkodik, az csak a felszínen van, a fejben, és azután indul lefelé. Ha az elméd eldöntött valamit, azt neked kell lefelé kényszerítened. Ha a belső vezető dönt, akkor valami felbugyog benned. Lényed mély magjából indul felfelé, az elméhez. Az elme fogadja, de nem az elme szülöttje. Odaátérkezik, az elme éppen ezért fél tőle. A józan ész számára

Amikor valami
a bensődből jön, az
a köldökötől halad
felfelé. Érezheted az
áramlást,
a melegséget,
ahogyan felszáll
a köldöködből.
Mindannyiszor,
ha az elme
gondolkodik,
az csak a felszínen
van, a fejben, és
azután indul lefelé.

megbízhatatlan, mert odaátról érkezik: nincsenek hozzá indokok, nincsenek bizonyítékok. Egyszerűen felbugyog.

Próbáld ki bizonyos helyzetekben. Például elveszíted az utat az erdőben – próbáld ki. Ne gondolkodj. Csak hunyd le a szemedet, ülj le, légy meditatív, és ne gondolkodj. Mert az haszontalan. Hogyan is gondolkodhatnál? Nem tudod a választ. De a gondolkodás olyannyira szokásoddá vált, hogy még azokban a pillanatokban is alkalmazod, amikor semmi eredményre sem vezethet. Csak olyan dolgokon tudsz gondolkodni, amelyeket már ismersz. Elveszíted az utat az erdőben, nincs térképed, nincs kit megkérdezned. Min gondolkozol? Mégis azt teszed. Az a gondolkodás mindössze idegesség, nem gondolkodás. És minél idegesebb leszel, annál kevésbé tudod használni a belső vezetőt.

Ne nyugtalankodj. Ülj le egy fa alá, és engedd, hogy lehulljanak, elcsendesedjenek a gondolatok. Egyszerűen csak várj, ne gondolkodj. Ne csinálj gondot belőle, csak várj. És amikor érzed, hogy eljött a nem gondolkodás pillanata, akkor állj fel, és kezdj mozogni. Amerre a tested mozdul, engedd arra mozdulni. Maradj megfigyelő. Ne avatkozz közbe. Az elvesztett utat könnyű megtalálni. Az egyetlen feltétel, hogy ne engedd közbeavatkozni az elmét.

Számtalanszor megtörtént már anélkül, hogy tudtunk volna róla. A nagy tudósok azt mondják, hogy mindannyiszor, ha nagy felfedezést tettek, azt sosem az elme tette, hanem mindig a belső vezető.

Amikor az elméd kimerül, és nem tud többet tenni, egyszerűen visszavonul. A visszavonulásnak abban a pillanatában a belső vezető utalásokat, célzásokat, kulcsokat tud adni. Az az ember, aki Nobel-díjat nyert az emberi sejtek belső szerkezetének feltérképezéséért, egy álmában látta a megoldást. Látta álmában az emberi sejt teljes szerkezetét, azután reggel, amikor felébredt, egyszerűen lerajzolta. Ő maga is alig hitte el, hogy ilyen lehet, ezért még évekig kellett dolgoznia. Többévi munka után arra a következtetésre jutott, hogy az álom igaz volt.

Madame Curie-vel történt, hogy amikor tudomást szerzett a belső vezető ilyen működéséről, úgy döntött, kipróbálja. Amikor egy megoldandó probléma elé került, azt gondolta: „Minek idegkedjem miatta, minek próbálkozzak? Egyszerűen lefekszem aludni.” Jót aludt, de a megoldás csak nem érkezett el. Nem értette a dolgot. Számtalanszor megpróbálta: amikor előkerült egy probléma, azonnal aludni ment.

Először teljesen végig kell próbálni az intellektust, csak akkor tud felbugyogni a megoldás. A fejnek tökéletesen ki kell merülnie, máskülönben működik tovább, még alvás közben is.

Amikor az elméd kimerül, és nem tud többet tenni, egyszerűen visszavonul. A visszavonulásnak abban a pillanatában a belső vezető utalásokat, célzásokat, kulcsokat tud adni.

Tehát manapság a tudósok már azt mondják, hogy minden nagy felfedezés intuitív, nem pedig intellektuális. Ezt jelenti a belső vezető.

Veszítsd el a fejet, és vedd bele magad a belső vezetőbe. Az ott van, belül. A régi szent iratok azt mondják, hogy a mester vagy guru – a „külső” guru – csak a belső guru megtalálásában segíthet. Ez minden. Amint egyszer a külső guru segített megtalálnod a belső gurut, az ő szerepe megszűnt.

Nem érheted el az igazságot egy mester révén; csak a belső mestert érheted el a mester segítségével, és ez a belső mester vezet majd el az igazsághoz. A külső mester csak egy képviselő, egy helyettes. Rendelkezik egy belső vezetővel, és érzi a te belső vezetődet is, mert mindkettő ugyanazon a hullámhosszon létezik, mindkettő ugyanazon a sávon és ugyanabban a dimenzióban létezik. Ha én megtaláltam a belső vezetőmet, beléd tudok tekinteni, és érezni tudom a te belső vezetődet. És ha én valóban vezető vagyok számodra, minden útmutatásom anynyi lesz, hogy elvezetlek a te belső vezetődhöz. Amint egyszer kapcsolatban vagy a belső vezetőddel, nincs többé szükséged rám. Akkor már egyedül is haladhatsz.

Tehát mindaz, amit egy guru tenni tud, hogy lefelé taszigál a fejedtől a köldöködhöz, a józan eszedtől az intuitív erődhöz, az érvelő elmédetől a bizalommal teli vezetődhöz. És ez nem csupán az emberi lényekkel van így, ugyanez a helyzet az állatokkal, a madarakkal, a fákkal, mindennel. A belső vezető létezik, és számtalan új jelenségről derül ki, hogy rejtély.

Számos eset van. Például az anyahal azonnal meghal azután, hogy lerakta ikráit. Akkor az apa segít az ikráknak megtermékenyülni, majd ő is meghal. Az ikra egyedül marad, anya és apa nélkül. Fejlődik. Azután megszületik az új hal. Ez a hal semmit sem tud apáról, anyáról, szülőkről; fogalma sincs arról, honnan érkezett. És annak ellenére, hogy ez a bizonyos hal a tenger egy bizonyos részében él, el fog menni arra a tájakra, ahonnan az apa és az anya jött, hogy lerakja az ikráit. Oda fog menni a forráshoz. Így történik ez mindig, újra és újra, hogy amikor ikrát akar rakni, eljön erre a partrészre, lerakja az ikrát, és meghal. Tehát nincs kommunikáció a szülők és az utódok között, azok valahonnan mégis tudják, hová kell menniük, hová kell eljutniuk – és sosem tévednek. Félrevezetni sem tudod őket. Megpróbálták, de nem sikerült. El fognak jutni a forráshoz. Valamiféle belső vezető segíti őket.

Szovjet-Oroszországban kísérleteket végeztek macskákkal, patkányokkal és sok más kisállattal. Egy macskát, egy anyamacskát elválasztottak az utódaitól, és a kicsinyeit bevitték mélyen a tengerre; az anya nem tudhatta, mi történik velük. Mindenféle tudományos műszert erősítettek a macskára, hogy lemérjék, mi történik az elméjében és a szívében, azután egy kölyköt megöltek mélyen bent, a tengeren. Az anyában azonnal tudatosultak a történetek. Megváltozott a szívverése. Zavarodottá és nyugtalanná vált, szívverése azonnal felgyorsult, ahogy megölték a kicsinyét. És a tudományos műszer kimutatta, hogy komoly fájdalmat érez. Azután egy kis

idő múlva minden normalizálódott. Akkor megölte egy másik kölyköt – megint jött a változás. És ugyanez történt a harmadik kölyökkel is. Lezajlott minden alkalommal, pontosan ugyanabban az időben, időeltérés nélkül. Hogyan történhetett?

A tudósok azt mondják, hogy az anyában működik egy belső vezető, egy belső érzőközpont, amely kapcsolatban áll az utódaival, bárhol is legyenek. És azonnal megérez egyfajta telepatikus kapcsolatot. Az emberi anya nem érez ilyen erősen. Ez elgondolkodtató – pont fordítva kellene lennie: az emberi anyának kellene erősebben éreznie, hiszen ő a fejlettebb. Mégsem így van, mert a fej mindent hatalmában kerített, és a belső központok bénultan hevernek.

Mindannyiszor, ha összezavarodsz egy helyzetben, és nem látod, hogyan juthatnál ki belőle, ne gondolkodj, hanem merülj el mélyen a nem gondolkodásba, és engedd, hogy belső vezetőd mutassa az utat. Kezdetben félelmet érzel majd, bizonytalanságot. De hamarosan, amikor minden alkalommal a helyes következtetésre jutsz, amikor minden alkalommal a helyes ajtó elé érsz, bátorságot gyűjtesz majd, és bízni kezdesz benne.

A bölcsesség a szívből érkezik, nem az intellektusból. A bölcsesség lényed legbelsőbb mélységéből érkezik, nem a fejből.

Vágd le a fejedet, légy fejtetlen – és kövesd legbensőbb lényedet, bárhová is vezet. Még ha veszélybe vezet is, lépj be a veszélybe, mert az lesz a te utad, a fejlődésed útja. Kövesd, bízz benne, mozogj együtt vele.

LEGYEN A BOLDOGSÁG AZ ISMÉRV!

Az intuíción keresztül élő ember mindig sikerrel jár? Nem, de mindig boldog, akár sikerrel jár, akár nem. A nem intuitíven élő ember pedig mindig boldogtalan, akár sikerrel jár, akár nem. Nem a siker az ismerv, mert a siker nagyon sok dologtól függ. A boldogság az ismerv, mert a boldogság csak tőled függ. Talán nem jársz sikerrel, mert a többiek konkurenciát jelentenek. Még ha intuitíven dolgozol is, mások esetleg számítóbban dolgoznak, okosabban, ravaszabban, erőszakosabban, erkölcstelenebbül. Tehát a siker sok más dolog függvénye; a siker társadalmi jelenség. Megeshet, hogy nem jársz sikerrel.

Ki mondaná, hogy Jézus sikeres volt? A keresztre feszítés nem siker, az a legnagyobb kudarc. Keresztre feszítenek valakit harminchárom éves korában. Miféle siker az ilyen? Senki sem ismerte őt. Csak néhány falusi, tanulatlan ember szegődött hozzá tanítványául. Nem volt rangja, presztízse, hatalma. Mégis boldog volt. Tökéletes üdvösségben élt – még a keresztre feszítésekor is. És azok, akik megfeszítették, még sok évig éltek, de megmaradt a gyötrelmük. Akkor hát valójában ki szenvedte el a megfeszítést? Ez a lényeg. Azok, akik megfeszítették Jézust vagy Jézus? Ő boldog volt. Hogyan feszítheted keresztre a boldogságot? Ő eksztatikus volt. Hogyan feszíthetnéd meg az eksztázist? A testet megölheted, de a lelket nem tudod megölni. Azok, akik megfeszítették, tovább éltek, de az életük nem volt más, mint egy

hosszú, lassú megfeszítés – gyötrelem és gyötrelem és gyötrelem.

Tehát először is én nem azt mondom, hogy ha követed intuíciód belső vezetőjét, akkor mindig sikeres leszel abban az értelemben, ahogyan a világ érti a sikert. De abban az értelemben, ahogyan a Buddha vagy Jézus értette, sikeres leszel. És azt a sikert a boldogsággal, az üdvözültséggel lehet mérni: mindegy, mi történik, te boldog leszel. Akár azt mondja a világ, hogy kudarcot vallottál, akár sztárt csinál belőled, mit sem számít. Te boldog leszel bármilyen helyzetben; üdvözült leszel. Számomra az üdvösség a siker. Ha meg tudod érteni, hogy az üdvösség a siker, akkor azt mondom, hogy mindig sikeres leszel.

Számodra azonban az üdvösség nem siker, a siker valami más. Még gyötrelem is lehet. Még ha tudod is, hogy gyötrelem lesz, akkor is sikerre áhítazol. Készen állunk a gyötrelemre is, ha a siker közelít felénk. Tehát mi számunkra a siker? Az ego beteljesülése, nem pedig az üdvösség. Hogy az emberek azt mondják, sikeres vagy. Talán mindent elveszítesz, talán elveszíted a lelkedet, talán elveszíted mindazt az ártatlanságot, ami üdvösséget adhat, talán elveszíted mindazt a békét, csendet, ami közelebb hoz az istenihez. Talán elveszítesz mindent és megőrülsz, de a világ azt fogja mondani, hogy sikeres vagy.

A világ számára az ego kielégülése a siker; számomra nem. Számomra az üdvözültség állapota a siker, akár ismernek az emberek, akár nem. Nem szá-

mít, hogy tud-e rólad valaki vagy sem, élhetsz akár teljesen ismeretlenül, senki nem hall, nem tud rólad. De ha üdvözült vagy, sikerrel jártál.

Tehát ne feledd ezt a különbségtételt, mert sokan mindössze azért akarnak intuitívek lenni, rátalálni belső vezetőjükre, hogy sikerrel járjanak a világban. Számukra a belső vezető csalódás lesz. Először is nem tudják majd megtalálni. Másodszor pedig, ha meg is találták, boldogtalanok lesznek. Mert az ő céljuk a világ elismerése, nem pedig az üdvösség.

Légy tiszta az elmében – ne légyél sikerorientált. A siker a legnagyobb kudarc a világon. Tehát ne próbálj sikeres lenni, más különben elbuksz. Gondolj az üdvözültségre. Arra gondolj minden pillanatban, hogyan lehetsz még üdvözültebb. Akkor talán az egész világ azt mondja, hogy kudarcot vallottál, mégsem leszel vesztes. Eléred a célodat.

A Buddha vesztes volt a barátai szemében, a családjá, a felesége, az apja, a tanárai, a társadalom szemében. Kudarcot vallott. Egyszerű koldus lett belőle. Miféle siker az ilyen? Nagy császár is lehetett volna: rendelkezett az ahhoz szükséges képességekkel, személyiséggel, elmével. Nagy császár lehetett vol-

Nem számít, hogy tud-e rólad valaki vagy sem, élhetsz akár teljesen ismeretlenül, senki nem hall, nem tud rólad. De ha üdvözült vagy, sikerrel jártál.

Sokan mindössze azért akarnak intuitívek lenni, rátalálni belső vezetőjükre, hogy sikerrel járjanak a világban. Számukra a belső vezető csalódás lesz.

na, de koldus lett. Kudarcot vallott – nyilvánvalóan. Én azonban azt mondom neked, hogy nem vallott kudarcot. Ha császár lett volna belőle, akkor vallott volna kudarcot, mert elszalasztotta volna a való életet. Amit a bódhifa alatt elért, az volt a valós, és amit elvesztett, az volt a valótlan.

A valóval sikerre jutsz a belső életben; a valótlan... nem tudom. Ha a valótlanban akarsz sikert, akkor kövesd azoknak az útját, akik ravaszsággal, ügyeskedéssel, versengéssel, féltékenységgel, erőszakkal dolgoznak. Kövesd az ő útjukat, a belső vezető nem neked való. Ha a világban akarsz elkérni valamit, akkor ne hallgass a belső vezetőre.

De végül azt fogod érezni, hogy elnyerted ugyan az egész világot, közben elveszítetted önmagadat. Jézus azt mondja: „És mije lesz annak az embernek, aki elveszíti a lelkét, és elnyeri az egész világot?” Kit nevezel sikeresnek: Nagy Sándort vagy a megfeszített Jézust?

Tehát ha – és nagyon fontos, hogy ez a *ha* érthető legyen számodra – a világ érdekel, akkor a belső vezető nem neked való. Ha a lényed belső dimenziója érdekel, akkor a belső vezető, és csakis a belső vezető segíthet.

A KÖLTÉSZETRE HAJTS!

Sok dolgot nem lehet kifejezni a nyugati nyelvekkel, mert a valóság keleti megközelítése alapvetően, lé-

nyegileg, gyökeresen különböző. Olykor megesik, hogy ugyanazt a dolgot meg lehet nézni keleti és nyugati módon is, és a felszínen a következtetések talán hasonlítanak, azonosak mégsem lehetnek. Ha egy kicsit mélyebbre mész, ha egy kicsit mélyebbre ásol, nagy különbségeket fogsz találni – nem hétköznapi különbségeket, hanem rendkívülieket.

Épp a minap olvastam Basó, a zen misztikus és mester híres haikuját. A nyugati elme vagy a nyugati módon képzett elme szemében ez nem tűnik nagy költészetnek. És manapság az egész világot nyugati módon képzik: oktatás tekintetében nem létezik már Kelet és Nyugat.

Hallgasd meg csendesen, mert ez nem az, amit nagy költészetnek nevezel, mégis nagy felismeréseket rejt, ami sokkal fontosabb. Hatalmas költészet van benne, de ahhoz, hogy megérezd, kifinomultnak kell lenned. Intellektuálisan nem lehet megérteni; csak intuitíven érthető meg.

Ez a haiku:

*Jobban megnézem –
Nazuna virágzik ott
A sövény alján!*

Nos, látszólag semmi nagy költészet nincs benne. De merüljünk bele valamivel több együttérzéssel, mert Basó versét fordításban olvassuk; a saját nyelvén egészen más szövedéke és íze van.

A nazuna hétköznapi virág, magától nő az út mellett, gyomnövény. Olyan hétköznapi, hogy senki

meg sem nézi. Nem drága rózsza, nem ritka lótusz. Könnyű meglátni a tavon úszó ritka lótusz szépségét – egy kék lótuszvirág hogyan kerülhetné el a tekintetedet? Egy pillanatra elkerülhetetlenül magával ragad a szépsége. Vagy egy gyönyörű rózsza, ahogy táncol a szélben, a napon... egy tört másodpercre a hatalmába kerít. Lenyűgöző. De a nazuna hétköznapi, közönséges virág. Nem igényel gondozást, kertészt; magától kinő bárhol. Egy nazuna figyelmes szemléléséhez meditálóra van szükség, finom tudatosságra; máskülönben elmész mellette. Nincs látható szépsége, szépsége mélyen rejtőzik. Hétköznapi szépség ez, de a hétköznapi magában foglalja a rendkívülit is – még egy nazuna is. Hacsak nem merülsz el benne együtt érző szívvel, el fogod szalasztani.

Amikor először olvasod Basót, elgondolkozol: „Miért olyan rendkívül fontos elmondani, hogy nazuna virágzik a sövény alján?”

Basó versében az utolsó szótagot – japánul *kana* – felkiáltójelként fordították, mert nincs más módja a visszaadásának. De a *kana* azt jelenti: 'Le vagyok nyűgözve!' Nos, honnan jön ez a szépség? A nazunából? Mert esetleg több ezer ember elhaladt már a sövény mellett, és talán senki rá sem nézett erre a kis virágra. Basót azonban magával ragadja szépsége, átemeli őt egy másik világba. Mi történt?

Valójában nem a nazuna teszi, máskülönben mindenkinnek a tekintetét magára vonta volna, hanem Basó felismerése, nyitott szíve, együtt érző látásmódja, meditatív volta. A meditáció alkímia: arany-

nyá tudja változtatni a fémet, lótusszá tudja változtatni a kutyatejet.

Jobban megnézem...

És a *jobban* szó azt jelenti: figyelmesen, éberséggel, törődéssel, meditávan, szeretettel, gondoskodással. Nézhetsz úgy is, hogy nincs benned semmi gondoskodás, de akkor elszalasztod a lényegét. A *jobban* szót tartsd észben minden jelentésében, de az alapjelentése: meditávan. És mit jelent az, amikor valamit meditávan látsz? Azt jelenti, hogy az elme nélkül, az elme nélkül nézve nincsenek gondolatfelhők tudatosságod egén, nem úsznak át sem emlékek, sem vágyak... egyáltalán semmi, teljes az üresség.

Amikor ilyen elme nélküli állapotban nézel, még a nazuna is át tud emelni egy más világba. A Paradicsom lótuszává válik, nem a föld része többé – megtaláltad a rendkívülit a hétköznapiiban. Ez a buddhák útja. Megtalálni a rendkívülit a hétköznapiiban, megtalálni mindent a mostban, megtalálni az egészet ebben – Gautama Buddha úgy nevezi ezt: *tathatá*.

Basó haikuja a *tathatá* haikuja. Ez a nazuna – szeretettel, gondoskodással nézve a szíven át, felhőtlen tudatossággal, az elmenélküliség állapotában – lenyűgöz, csodálattal tölt el. Álmélkodva kérdezed: hogyan lehetséges? Ez a nazuna – és ha egy gyomnövényvel lehetséges, akkor bármi lehetséges. Ha egy nazuna ilyen csodálatos lehet, akkor Basó buddha lehet. Ha egy gyomnövényben ilyen költészet rejtőzhet, akkor minden egyes kő egy szentbeszéd lehet.

Jobban megnézem – nazuna virágzik ott, a sövény alján!

Kana – le vagyok nyűgözve! Elállt a szavam; semmit sem tudok mondani a szépségéről, csak utalhatok rá.

A haiku egyszerűen utal, a haiku csak jelez, még hozzá közvetett módon.

Hasonló helyzet jelenik meg Tennyson híres versében, a kettő összehasonlítása nagy segítségére lesz. Basó az intuitívet képviseli, Tennyson az intellektuálist. Basó a Keletet képviseli, Tennyson a Nyugatot. Basó a meditációt képviseli, Tennyson az elmét. Hasonlónak látszanak, de Tennyson költészete olykor talán poétikusabbnak tűnik, mint Basóé, mert közvetlen, mert nyilvánvaló.

*Virág a falrepedésben,
gyökerestül kitéplek én –
kis virág, a kezemben tartalak,
de ha meg tudnám érteni, hogy mi vagy,
gyökerestül-mindenestül, egészen:
Istent meg az embert is érteném.
– Várady Szabolcs fordítása*

Csodálatos darab, de Basóhoz képest semmi. Nézzük meg, hol válik Tennyson egészen mássá.

Először: *Virág a falrepedésben, gyökerestül kitéplek én...*

Basó egyszerűen nézi a virágot, nem tépi ki. Basó passzív éberség, Tennyson aktív, erőszakos. Tulajdonképpen, ha igazán lenyűgözött a virág, nem tudod kitépni. Ha a virág elérte a szívedet, hogyan tudnád kitépni? A kitépés azt jelenti, hogy elpusztítod, megölöd – az gyilkosság! Senki sem gondolt még Tennyson költészetére mint gyilkosságra – pedig gyilkosság. Hogyan pusztíthatasz el valami ennyire csodálatosat?

Mégis így működik az elménk: pusztít. Birtokolni akar, és birtoklás csak pusztításon keresztül lehetséges.

Ne feledd, mindannyiszor, ha birtokolsz valamit vagy valakit, elpusztítod azt a valamit vagy valakit. Birtoklod a nőt? Elpusztítod őt, a szépségét, a lelkét. Birtoklod a férfit? Már nem emberi lény többé: tárggyá alacsonyítottad, árucikké.

Basó figyelmesen néz – egyszerűen néz, még csak nem is összpontosítva bámul. Csak egy tekintet, lány, feminin, mintha félne fájdalmat okozni a nazunának.

Tennyson kitépi a hasadékból, és azt mondja:

Kis virág, a kezemben tartalak...

Különálló marad. A megfigyelő és a megfigyelt sehol sem olvad össze, nem válik eggyé, nem találkozik. Ez nem egy szerelmi viszony. Tennyson megtámadja a virágot, kitépi gyökerestül-mindenestül, és a kezében tartja.

Az elme mindig jól
érzi magát,
ha birtokolhat,
irányíthat, kézben
tarthat valamit.
A tudatosság
meditatív állapotát
nem érdekli
a birtoklás, az
irányítás, mert azok
mind az erőszakos
elme módszerei.

Az elme mindig jól érzi magát, ha birtokolhat, irányíthat, kézben tarthat valamit. A tudatosság meditatív állapotát nem érdekli a birtoklás, az irányítás, mert azok mind az erőszakos elme módszerei.

És Tennyson azt mondja: „kis virág” – a virág kicsi marad, a költő áll továbbra is a magas talapzaton. Ő az ember, a nagyszerű, intellektuális ember, a nagy költő. Az egójában marad: „kis virág”.

Basónál fel sem merül az összehasonlítás. Ő nem mond semmit önmagáról, mintha nem is lenne. Nincs megfigyelő. A szépség olyan mérvű, hogy meghozza a túlhaladást. Ott a nazuna, virágzik a sövény alján – *kana* –, és Basó egyszerűen le van nyűgözve, a látvány megérta egészen a lénye gyökeréig. A szépség ellenállhatatlan. Ahelyett hogy birtokolná a virágot, a virág birtokolja őt. Teljesen megadja magát a virág szépségének, a pillanat szépségének, az itt és most bőségének.

Kis virág – mondja Tennyson –, *de ha meg tudnám érteni...*

A megértés iránti megszállottság! A nagyrabecsülés nem elég, a szeretet nem elég; ott kell lennie a megértésnek, tudást kell gyártani. Mindaddig, amíg nincs megértés, Tennyson nem nyugodhat. A virág

kérdőjellel változott. Tennyson számára kérdőjel, Basónak felkiáltójel.

És itt a nagy különbség: kérdőjel és felkiáltójel.

Basónak elég a szeretet. A szeretet *maga* a megértés. Milyen más megértés lehetne még? Tennyson azonban mintha semmit sem tudna a szeretetről. Ott az elméje, és tudás után sóvárog.

De ha meg tudnám érteni, hogy mi vagy, gyökerestül-mindenestül, egészen...

És az elme kényszerűen perfekcionista. Semmi sem maradhat ismeretlen, semmit sem hagyhat meg ismeretlennek és rejtélyesnek. *Gyökerestül-mindenestül, egészen* meg kell érteni. Mindaddig, amíg az elme nem tud mindent, megmarad a félelem – mert a tudás hatalmat ad. Ha valami rejtélyes, elkerülhetetlenül ott marad benned a félelem, mert a rejtélyeset nem lehet irányítani. És ki tudja, mi rejtőzik a rejtélyesben? Talán az ellenség, talán valami veszély, valami bizonytalanság? Ki tudja, mit fog tenni veled? Mielőtt bármit tehetne, meg kell érteni, meg kell tudni. Semmit sem lehet rejtélyesen hagyni.

De akkor minden költészet eltűnik, minden szeretet eltűnik, minden rejtély, minden csoda eltűnik. Eltűnik a lélek, a dal, az ünneplés. Minden ismert, akkor semmi sem értékes. Minden ismert, semmi

Mindaddig, amíg az
elme nem tud
mindent, megmarad
a félelem – mert
a tudás hatalmat ad.
Ha valami rejtélyes,
elkerülhetetlenül ott
marad benned
a félelem, mert
a rejtélyeset nem
lehet irányítani.

nek nincs értéke. Minden ismert, nincs célja az életnek, nincs értelme az életnek.

Vedd észre a paradoxont: először azt mondja az elme: „tudj meg mindent”, és amikor már tudod, az elme azt mondja: „nincs értelme az életnek”.

Te pusztítottad el az értelmet, és most az értelem után sóvárogsz. Az elme az értelem elpusztítója. És mivel ragaszkodik ahhoz, hogy mindent meg lehet ismerni, nem hagy teret a harmadik kategóriának, a megismerhetetlennek, ami örökre megismerhetetlen marad. A megismerhetetlen egy másik elnevezése Istennek, egy másik elnevezése a rejtélyesnek és a rendkívülinek. Anélkül nem lehetne csodálkozás a szívedben – és csodálkozás nélkül a szív egyáltalán nem is szív, ámulat nélkül elveszítesz valami mérhetetlenül becsest. Akkor a szemed porral telített, elveszíted a tisztánlátásodat. Akkor a madár tovább énekel, de rád nincsen hatással, nem kavar fel, nem mozditja meg a szívedet – mert tudod a magyarázatot.

A fák zöldek, de zöld színük nem változtat táncossá, énekessé. Nem szül költészetet a lényedben, mert tudod a magyarázatot: a klorofill az, ami zöldé teszi a fákat. Így semmi sem marad a költészetből. Amikor ott a magyarázat, eltűnik a költészet. És minden magyarázat haszonelvű, nem abszolút.

Ha nem bízol a megismerhetetlenben, akkor hogyan mondhatod, hogy a rózsza gyönyörű? Hol van a szépsége? Az nem egy kémiai összetevője a rózsának. Elemezheted, de semmi szépséget nem fogsz találni benne. Ha nem hiszel a megismerhetetlenben, felboncolhatod az emberi testet a halála után,

semmilyen lelket nem fogsz találni benne. És folytathatod Isten keresését, sehol sem fogsz rátalálni, mert ő mindenütt ott van. Az elme el fogja szalasztani, mert az elme tárgyat akar csinálni belőle, Isten azonban nem tárgy.

Isten egy hangulat. Ha ráhangolódsz a létezés hangtalan hangjára, ha ráhangolódsz az egy tenyér tapsolására, ha ráhangolódsz arra, amit az indiai misztikusok úgy neveznek: *anáhata* – a létezés legvégső zenéje –, ha ráhangolódsz a rejtélyesre, tudni fogod, hogy *csak* Isten van, és semmi más. Akkor Isten a létezés szinonimája.

Ezeket a dolgokat azonban nem lehet megérteni, ezeket a dolgokat nem lehet tudássá redukálni, és itt téved Tennyson, itt szalasztja el a lényegét. Azt mondja:

Kis virág, a kezemben tartalak, de ha meg tudnám érteni, hogy mi vagy, gyökerestül-mindenestül, egészen: Istent meg az embert is érteném.

Minden „de” és „ha”.

Basó érti az Istent és az embert abban a felkiáltójelben: *kana*. „Le vagyok nyugózva, meg vagyok lepve... *nazuna virágzik ott a sövény alján!*”

Talán teliholdas éjszaka van, talán kora hajnal – ott látom magam előtt Basót az út mellett állva mozdulatlanul, elakadt lélegzettel. Egy *nazuna*... és olyan gyönyörű. Minden múlt eltűnt, minden jövő eltűnt. Nincsenek kérdések az elméjében, csak szintiszta ámulat. Basó gyermekké vált. Megint a gyermek ártatlan szeme nézi a *nazunát* gondoskodással, szeretettel. És abban a szeretetben, abban a gondos-

ködásban egy egészen másfajta megértés rejlik – nem intellektuális, nem elemző. Tennyson intellektualizálja az egész jelenséget, és elpusztítja a szépséget.

Tennyson képviseli a Nyugatot, Basó képviseli a Keletet. Tennyson képviseli a férfielmét, Basó képviseli a feminin elmét. Tennyson képviseli az elmét, Basó képviseli az elmenélküliséget.

Utószó

CÉLPONT NÉLKÜL

A különbség nehezen megfogható, de ugyanaz az elme és a szív között, a logika és a szeretet között, vagy még találóbban a próza és a költészet között.

A célpont egy kristálytisza dolog; az irány intuitív. A célpont rajtad kívül álló valami, dologszerűbb. Az irány egy belső érzés: nem tárgy, hanem a te szubjektivitásod. Érezheted az irányt, de nem tudhatod. A célpontot tudhatod, de nem érezheted. A célpont a jövőben van. Amint egyszer eldöntötted, elkezdted felé irányítani, felé kormányozni az életedet.

Hogyan dönthetnéd el a jövőt? Ki vagy te, hogy dönts az ismeretlen felől? Hogyan lehetne rögzíteni a jövőt? A jövő az, amit még nem ismerünk. A jövő egy nyitott lehetőség. Egy célpont rögzítésével a jövőd nem jövő többé, mert nem nyitott többé. Kiválasztottál egy lehetőséget a sok közül, mert amikor minden lehetőség nyitott volt, az volt a jövő. Most minden lehetőséget elvetettél, egyetlenegy választottál közülük. Az nem jövő többé, hanem a múltad.

Egy célpont rögzítésével a jövőd nem jövő többé, mert nem nyitott többé. Kiválasztottál egy lehetőséget a sok közül.

A múltadat
ismételgeted, talán
egy kissé módosítva,
egy kicsit
megváltoztatva itt-
ott, a kényelmednek,
kívánalmaidnak
megfelelően.
Újrafestve, felújítva,
de még mindig
a múltból jön.

gépezetként kezdesz működni.

Az irány eleven valami, a pillanatban él. Semmit
sem tud a jövőről, semmit sem tud a múltból, de do-

Te nem
határozhatod meg
az irányt, csak
megélheted ezt
a pillanatot, amely
elérhető számodra.
Azzal, hogy
megéled,
megszületik az irány.
Ha táncolsz,
a következő pillanat
még mélyebb tánc
lesz.

Amikor meghatározol egy cél-
pontot, akkor a múlt határoz.
Múltbeli tapasztalataid, a múltból
alkotott tudásod dönt. Megölöd a
jövőt – a múltadat ismételve,
talán egy kissé módosítva, egy
kicsit megváltoztatva itt-ott, a
kényelmednek, kívánalmaidnak
megfelelően. Újrafestve, felújítva,
de még mindig a múltból jön. Így
tűnik el a jövő a szemed előtt: egy
célpont elhatározásával eltűnik a
jövő a szemed előtt. Halottá válsz,

bog, lüktet itt és most. És ebből a
lüktető pillanatból születik a kö-
vetkező pillanat. Nem a te dönté-
sed teremti – de csupán azáltal,
hogy ebben a pillanatban élsz,
teljesen megéled, teljesen szere-
ted, és ebből a teljességből szüle-
tik a következő pillanat. Iránya
lesz. Azt az irányt nem te adod ne-
ki, nem te erőlteted rá; spontán
lesz.

Te nem határozhatod meg az
irányt, csak megélheted ezt a pil-
lanatot, amely elérhető számodra.
Azzal, hogy megéled, megszületik

az irány. Ha táncolsz, a következő pillanat még mé-
lyebb tánc lesz. Nem elhatározás ez, egyszerűen
táncolsz ebben a pillanatban. Megteremted az
irányt, nem befolyásolod. A következő pillanat még
jobban megtelik tánccal, majd még jobban az az-
után következő.

A célpontot az elme rögzíti – az irányt megélés-
sel lehet elnyerni. A célpont logikus: orvos akarsz
lenni, mérnök akarsz lenni, tudós akarsz lenni, vagy
politikus. Gazdag ember akarsz lenni, híresség –
ezek célpontok. Irány? Egyszerűen megéled a pilla-
natot, mélyen bízva abban, hogy az élet dönt majd.
Olyan teljességgel éled meg ezt a pillanatot, hogy a
teljességből frissesség születik. E teljesség követke-
zésében szertefoszlik a múlt, és elkezd formát öltetni a
jövő. Ezt a formát azonban nem te adod, ezt a for-
mát elnyered.

Egy zen mester, Rinzai haldoklott, a halálos
ágyán feküdt. Valaki megkérdezte tőle:

– Mester, az emberek meg fogják kérdezni a távo-
zásod után, mi volt a tanításod lényege? Sok dolgot
mondtál, sok dologról beszéltél, nehéz lesz összesű-
rítenünk. Mielőtt elmész, kérlek, sűrítsd össze te
magad egyetlen mondatba, s mi majd gondosan
megőrizzük. És ha azok az emberek, akik nem is-
mertek téged, úgy kívánják, megkaphatják tőlünk
tanításod lényegét.

A haldokló Rinzai kinyitotta a szemét, és eleresz-
tett egy hatalmas zen kiáltást, egy oroszlánüvöltést.
Mindenki megdöbbsent. Alig akarták elhinni, hogy
ebben a haldokló emberben ennyi energia lehet.

Nem számítottak rá. Rinzai viselkedését nem lehetett kiszámítani, mindig is ilyen volt, de még egy ilyen kiszámíthatatlan embertől sem várták, hogy haldokolva, az utolsó pillanatban ilyen oroszlánüvöltésre legyen képes. És ahogy mindannyian döbbenten nézték – persze leállt az elméjük, meglepődtek, hátrahőköltek –, Rinzai azt mondta:

– Ez az! – majd lehunyta a szemét és meghalt.

Ez az...

Ez a pillanat, ez a csendes pillanat, ez a gondolatoktól nem fertőzött pillanat, ez a csend, amely körülölelte a meglepődést, ez az utolsó oroszlánüvöltés a halál torkában – ez az.

Igen, az irány ennek a pillanatnak a megéléséből születik. Ez nem olyasvalami, amit kialakítasz és megtervezel. Megtörténik, nehezen megfogható, és sosem lehetsz biztos benne. Csak érezheted. Ezért mondom azt, hogy inkább a költészethez hasonlít, nem a prózához; inkább a szeretethez hasonlít, nem a logikához; inkább a művészethez hasonlít, nem a tudományhoz. És ebben rejlik a szépsége – tétova. Tétova, mint a harmatcsepp a fűszálon, gördül, nem tudja, merre, nem tudja, miért. A reggeli napsütésben egyszerűen legördül egy fűszálon.

Az irány nehezen megfogható, finom, törékeny.

A célpont az egóhoz tartozik, az irány az élethez tartozik, legbenső lényedhez.

Ha az irány világában haladsz, mérhetetlen bizalomra van szükséged, mert bizonytalanságban haladsz, sötétségben. De a sötétség izgalommal borzongat: térkép nélkül, útmutató nélkül indulsz az is-

meretlenbe. Minden lépés egy felfedezés, és nem csupán a külső világ feltárása. Vele egy időben önmagadban is feltársz valamit. Egy felfedező nem csupán dolgokat fedez fel. Ahogy egyre beljebb és beljebb halad az ismeretlen világba, egyúttal önmagát is felfedezi. Minden portya egyúttal belső felfedezés is. Minél többet tudsz, annál többet tudsz a megismerőről. Minél többet szeretsz, annál többet tudsz a szerető személyről.

Én nem fogok célpontot adni neked. Én csak irányt adhatok: légy éber, mindig meglepő, kiszámíthatatlan, lüktessen benned az élet, az ismeretlen. Én nem fogok térképet adni neked. Csak a felfedezés nagy szenvedélyével ajándékozhatlak meg.

Igen, térképre nincs szükség; hatalmas szenvedélyre, hatalmas felfedezőkedvre van szükség. Akkor aztán magadra hagylak. Egyedül mész tovább. Indulj a hatalmasba, a végtelenbe, és lassan-lassan tanulj meg bízni benne. Bízd rá magadat az élet kezére. Az az ember, aki bízik, akit izgalom borzongat még a halál kapujában is, az képes az oroszlánüvöltésre. Még haldokolva is – mert tudja, hogy semmi sem hal meg –, még a halál pillanatában is azt mondja: „Ez az!”

Mert minden egyes pillanat – ez az! Lehet élet, lehet halál; lehet siker, lehet kudarc; lehet boldogság, lehet boldogtalanság.

Minden egyes pillanat... ez az.

A szerzőről

Osho kortárs misztikus, akinek az élete és a tanításai emberek millióira vannak hatással. A londoni *The Sunday Times* szerint egyike annak az ezer embernek, akik igen jelentős hatással voltak a huszadik század alakulására; s az indiai *Sunday Mid-Day* szerint azon tíz ember egyike – Gandhi, Nehru és a Buddha mellett –, akik megváltoztatták India sorsát.

Osho munkája – a saját szavaival élve – az, hogy segítsen megteremteni a feltételeket egy újfajta ember megszületéséhez. Ezt az új embert ő gyakran „Zorba a Buddha”-ként, azaz egy olyan emberként írta le, aki ugyanúgy képes élvezni Zorba földi örömeit, mint a Buddha csöndes nyugalját. Osho egész munkásságának alapelve szerint egyesíteni kívánja a Kelet időtlen bölcsességét a nyugati tudomány és technika legnagyobb vívmányaival.

Jól ismert forradalmi munkássága a belső átalakulás területén is. Olyan meditációs technikákat fejlesztett ki, amelyek figyelembe veszik a mai világ felgyorsult életritmusát. Egyedi „aktív meditációi” segítenek megszabadulni a test és az elme felgyűlt feszültségeitől, lehetővé téve ezzel a meditáció ellazult, gondolatoktól mentes állapotának könnyebb meg tapasztalását.

A Meditációs Központ

Az Osho Nemzetközi Meditációs Központ (Osho International Meditation Resort) egy olyan hely, ahol mindenki közvetlen módon tapasztalhat meg egy újfajta, tudatossággal, éberséggel, nyugalommal és örömmel teli életmódot. A Mumbaitól (Bombaytól) mintegy százhatvan kilométerre fekvő Pune melletti központ számos különféle programot kínál a világ minden tájáról odalátogató évi több ezer ember számára.

Pune, ez az eredetileg a maharadzsák, illetve gazdag brit gyarmatosítók számára épült nyári rezidencia mára élettől nyüzsgő modern várossá nőtte ki magát, és számos egyetemnek, illetve magas színvonalú ipari létesítménynek ad otthont. A Meditációs Központ a Koregaon Park néven ismert, hatalmas külvárosi területen fekszik. Az idelátogató vendégek a központ újonnan épült vendégházában, illetve a számos közeli szálloda valamelyikében is megszállhatnak, néhány naptól akár több hónapra át is.

A központ összes programját Osho látomásai alapján alkottuk meg, és mind azt a célt szolgálja, hogy segítsünk általa életre hívni azt az általa megálmodott újfajta emberi lényt, aki egyaránt képes kreatív módon részt venni a mindennapi életben, illetve elmerülni a csendes meditáció művészetében.

A legtöbb rendezvényre modern, légkondicionált épületekben kerül sor, ahol vendégeinknek alkalmuk nyílik részt venni a különféle egyéni beszélgetéseken és tanfolyamokon, illetve a kreatív művészetektől vagy a holisztikus egészségmegőrzéstől a zen sportokon és a párkapcsolati problémákon keresztül egészen a személyiségfejlődésig vagy az ezoterikus tudományokig terjedő, különféle témaköröket lefedő foglalkozásokon. A központ területén belül található szabadtéri kávézókban és éttermekben az idelátogatók egyaránt megtalálhatják a tradicionális indiai konyhaművészet remekeit, illetve különféle nemzetközi ételeket, amelyek egytől egyig a központ saját gazdaságában termesztett zöldségek felhasználásával kerülnek elkészítésre. A központ saját biztonságos, szűrt ivóvízkészlettel is rendelkezik. www.osho.com/resort

További információkért kérjük, keresse fel a www.osho.com weboldalt. A több nyelven elérhető oldalon a látogatók részt vehetnek egy online túrán a Meditációs Központban, megtalálhatják különböző programjaink részletes időbeosztását, az általunk kiadott könyvek és audioanyagok, illetve a világ különböző pontjain található Osho-központok listáját, valamint egy rövid válogatást Osho-előadásaink szövegeiből.

Osho International
New York

E-mail: oshointernational@oshointernational.com
www.osho.com/oshointernational

*Ha követed intuíciód belső vezetőjét, nem abban
az értelemben leszel sikeres, ahogyan a világ érti a sikert.
A Te sikeredet a boldogságoddal, az üdvözültségeddel
lehet majd mérni: mindegy, mi történik, te boldog leszel.
Akár azt mondja a világ, hogy kudarcot vallottál, akár sztárt csinál
belőled, mit sem számít. Te boldog leszel bármilyen helyzetben.*

Mindnyájunknak természetes képességünk az intuíció. Segít rátalálnunk belső vezetőnkre, ezáltal egyéni kiteljesedésünk, fejlődésünk alapja. A társadalmi gyakorlat legtöbbször akadályozza a működését, s az oktatás hatására inkább elhessegetjük a megérzéseinket ahelyett, hogy megértenénk és használnánk.

Mit tehetünk annak érdekében, hogy ne ássuk alá belső bölcsességünk gyökereit, amelyekből intuíciónk szárba szökkenhetne? Osho szerint az intellektus mögé kell lépniünk ahhoz, hogy kapcsolatba kerülhessünk a magasabb dimenziókkal.

Ahogyan a test spontán működése az ösztön, úgy a lélek spontán működése az intuíció. Az ösztön és az intuíció között az intellektus, a logikus elme épít hidat. A logika aszerint halad, ahogyan az értelem megismeri a valóságot, az intuíció pedig aszerint, ahogyan a lélek megtapasztalja azt. Osho közérthetően, helyenként humorral tárgyalja ezeket a kérdéseket, miközben mindvégig elmélyült marad. Megtanít különbséget tenni az eredeti intuitív felismerés és a „vágyvezérelt gondolkodás” között, így elkerülhetjük a hibás döntéseket és azok kellemetlen következményeit. Rengeteg különleges gyakorlattal és meditációval segít, hogy fejleszteni, táplálni tudjuk természet adta intuitív képességeinket.

*Ha – és nagyon fontos, hogy ez a HA érthető legyen számodra –
a világ érdekel, akkor a belső vezető nem neked való.
Ha a lényed belső dimenziója érdekel, akkor a belső vezető,
és csakis a belső vezető segíthet.*

ISBN 963 528 8859

9 789635 288854

ÉDESvíZ KIADÓ

www.edesviz.hu

2490 Ft